

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชมรมเพชรนาคา
ตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

โดย

นายลอบ งามแก้ว และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

11 พฤษภาคม 2561

สัญญาเลขที่ RDG59S0046

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชมรมเพชรนาคา
ตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

โดย

นายลอบ งามแก้ว และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

11 พฤษภาคม 2561

คำนำ

โครงการแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชมรมเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สัญญาเลขที่ RDG59S0046 โดยมี นายลอบ งามแก้ว และทีมวิจัย เป็นผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อถอดบทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมเพชรนาคาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 2) เพื่อฝึกปฏิบัติ/ทดลองทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชมรมเพชรนาคา และ 3) เพื่อศึกษาช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา

กระบวนการเรียนรู้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ค้นหาความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสมของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา เกิดกระบวนการเรียนรู้จากข้อมูลความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ เกิดคุณค่า และความสำคัญจากผลิตภัณฑ์ที่แสดงถึงการอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น งานจักสาน สานเสื่อใบเตย ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการต่อยอดความรู้ ด้านภูมิปัญญาสมุนไพร พัฒนาต่อยอด เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน เป็นรายได้ให้กับชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา อีกทั้งยังเกิดความรัก ความสามัคคี ความรู้สึกเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ร่วมกัน ผ่านกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้ การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และการปรับตัวของคนในชุมชน ร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชนอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง วัฒนธรรมชุมชน และสร้างชื่อเสียงให้กับชมรมผู้สูงอายุ ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น จากการนำเสนอผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ในงานพิธี และกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับพื้นที่ และระดับจังหวัด นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของของสมาชิกชมรมเพชรนาคา ด้านการจัดการด้านอาชีพ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

ทั้งนี้ ข้อมูล เนื้อหา ความรู้จากกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทีมวิจัยได้รวบรวมไว้ในรายงานวิจัยฉบับนี้ ทีมวิจัยต้องขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่เข้ามาหนุนเสริมและมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ และหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะให้ความรู้และเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านทุกคน

นายลอบ งามแก้วและทีมวิจัย

11 พฤษภาคม พ.ศ.2561

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	บทนำ.....	1-6
	ความสำคัญของปัญหา.....	1-3
	โจทย์วิจัย.....	3
	วัตถุประสงค์.....	3
	นิยามศัพท์.....	3
	ขอบเขตการศึกษา.....	4
	ขั้นตอนการดำเนินงาน.....	4-6
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2	ทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7-20
	การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	7-9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9-20
บทที่ 3	ขอบเขตการศึกษา.....	21-34
	ขอบเขตการศึกษา.....	21
	วิธีการเก็บข้อมูล.....	21-34
บทที่ 4	ผลการศึกษา.....	35-55
	บทเรียนด้านอาชีพของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา.....	35-37
	สถานภาพของสมาชิกผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา.....	37-44
	ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา.....	44-54
	ช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา.....	54-55
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56-65
	สรุป อภิปรายผล.....	56-62
	ข้อเสนอแนะ.....	62-64
	สิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานวิจัย.....	64-65
	ภาคผนวก.....	66-147
	ภาคผนวก รายงานกิจกรรมวิจัย.....	67-131
	ภาคผนวก เอกสารแนบ.....	132-140
	ภาคผนวก ประวัตินักวิจัย.....	141-147

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยวันนี้กำลังจะเข้าสู่ภาวะที่เรียกว่า “สังคมสูงวัย” ซึ่งหมายถึงสังคมที่มีจำนวนผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ จากผลสำรวจของ สนง.สถิติแห่งชาติ พบว่า ปี 2554 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุ มากกว่า 8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12.2 เพิ่มขึ้นจาก 7 ล้านคนในปี 2550 และเพิ่มจำนวนมากขึ้นกว่า 10 ล้านคนในปี 2558 (ประมาณร้อยละ 16) และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นกว่า 15 ล้านคน (ประมาณร้อยละ 23) ในปี 2568 จะเห็นได้ว่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ถือว่าน่าเป็นห่วงอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อหันไปมองสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) ของประเทศที่กำลังลดลง โดยจะมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 62.4 ในปี 2568 จากปัจจุบันที่ร้อยละ 66.8 จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดคำถามตามมาว่า “อนาคตของผู้สูงอายุจะเป็นอย่างไร” เพราะปัจจุบันผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของประเทศ ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณ ทำให้ไม่มีความมั่นคงทางการเงินเพียงพอที่จะเลี้ยงตนเองได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้ผู้สูงอายุต้องพึ่งพิงและอาศัยเงินจากลูกหลานเป็นรายได้หลัก แต่ปัญหาคือรายได้จากลูกหลานนั้นเป็นแหล่งรายได้ที่ไม่แน่นอน และยั่งยืน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่มีค่าครองชีพและการแข่งขันที่สูง ทำให้ความมั่นคงด้านการเงินของผู้สูงอายุไม่มั่นคงและแน่นอนอีกต่อไป และเป็นการเพิ่มภาระหนักด้านค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุให้กับลูกหลานเพิ่มมากขึ้น

จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาความมั่นคงทางการเงินดังกล่าว ส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเอง และย่อมส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาหลักๆก็คือ การที่ภาครัฐต้องจัดงบประมาณแผ่นดินเพื่อมาดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆทั้งในรูปแบบของเบี้ยยังชีพสวัสดิการด้านสาธารณสุข และอื่นๆอีกมากมาย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้สูงอายุในปัจจุบันจะต้องเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างหลักประกันที่มั่นคงทางด้านการเงิน และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุเองในอนาคต

ตำบลนาคา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดระนอง ก็เป็นตำบลหนึ่งที่ประสบปัญหาสถานการณ์เข้าสู่ภาวะที่เรียกว่า “สังคมสูงวัย” ซึ่งหมายถึงสังคมที่มีจำนวนผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้น ทำให้เป็นภาระให้กับลูกหลาน และหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น ต้องคอยดูแล เกื้อหนุน และส่งเสริมสวัสดิการต่างๆให้กับผู้สูงอายุในตำบล เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่งในคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับผู้สูงอายุในตำบลนาคา อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

ปัจจุบัน ตำบลนาคา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดระนอง มีผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนกับ อบต.นาคาทั้งสิ้นในปี 2559 จำนวน 553 คน เป็นชาย 261 คน เป็นหญิง 292 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 34 คน (ผู้สูงอายุปี 2558 จำนวน 519 คน และปี 2557 จำนวน 499 คน ตามลำดับ) จากข้อมูลดังกล่าว เป็นข้อมูลของ

ผู้สูงอายุที่ได้ขึ้นทะเบียนกับ อบต.นาคา เพื่อขอรับเบี้ยยังชีพคนชรา จากทางภาครัฐเท่านั้น ยังมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับทาง อบต.นาคา อีกหลากหลายส่วน ที่ติดปัญหานานับประการที่ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับสวัสดิการเบี้ยยังชีพจากทางภาครัฐได้ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่า จำนวนผู้สูงอายุของตำบลนาคาก็กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็นอย่างมาก จำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน ที่ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง และตัวผู้สูงอายุเอง ควรเตรียมความพร้อมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ของผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความมั่นคงและมั่นคงในคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เป็นชมรมผู้สูงอายุของตำบลนาคา ที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 217 คน ในปี 2558 เป็นชมรมผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็ง และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และชมรมผู้สูงอายุพื้นที่อื่นๆในจังหวัดระนอง ว่าเป็นชมรมที่มีความเข้มแข็ง มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง พร้อมเพรียง และเป็นเอกภาพ มีการจัดระบบสวัสดิการเพื่อให้การช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายแก่สมาชิกที่ป่วย เป็นเจ้าภาพสวดอภิธรรมศพแก่สมาชิกที่เสียชีวิต และยังมีเงินช่วยเหลือฌาปนกิจในการจัดงานบำเพ็ญกุศล เป็นธรรมเนียมปฏิบัติเรื่อยมา เพื่อช่วยเหลือจนเจือเหล่าสมาชิก นอกจากมีกิจกรรมดีๆเหล่านี้แล้ว ชมรมเพชรนาคายังมีความเข้มแข็งในการสร้างความร่วมมือในหมู่สมาชิก ในการประชุมประจำเดือนของชมรม ทุกวันที่ 15 ของเดือน จะมีการรวมตัวกันของสมาชิกชมรมเพชรนาคา ในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันของสมาชิก ทั้งการตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายร่วมกัน การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรื่องราวระหว่างกันในกลุ่มสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

จากเรื่องราวกิจกรรม และสวัสดิการต่างๆที่กล่าวมาของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เป็นแค่เพียงสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันสร้างขึ้นมา เพื่อจะสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มมวลสมาชิก แต่จากสวัสดิการที่ร่วมกันมอบให้ อาจน้อยนิด ไม่เพียงพอ และเป็นแค่การช่วยเหลือแค่ปลายทางเท่านั้น เพราะเป็นแค่การระดมทุนจากเหล่าสมาชิกคนละ 100 บาท และการเก็บผลประโยชน์เล็กน้อยที่ได้จากสวนปาล์มสวัสดิการ จำนวน 8 ไร่ ที่มีอยู่ของชมรมผู้สูงอายุเท่านั้น ซึ่งกับสถานการณ์ในปัจจุบันกับราคาพืชผลทางการเกษตรที่เป็นอยู่ อาจจะไม่ตอบโจทย์การสร้างที่ยั่งยืน และมั่นคงทางการเงินแก่ผู้สูงอายุได้สักเท่าไร และจากความเข้มแข็ง และเป็นปึกแผ่นของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ทำให้ทางชมรมได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมในการพัฒนาพื้นที่สวนปาล์มน้ำมันสวัสดิการ 8 ไร่เพิ่มเติม ในการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์เรียนรู้เชิงสุขภาพ ที่สามารถพัฒนาไปสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ในอนาคต ถ้าได้รับการสนับสนุน และหนุนเสริมเพิ่มเติมจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพราะด้วยศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ต่างๆที่มีอยู่ในตัวของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ทั้ง 217 คน

ดังนั้น ทางคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และมวลสมาชิกทั้งชมรม นำโดย นายลอบ รามแก้ว ประธานชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จึงเล็งเห็นความสำคัญถึงสถานการณ์ปัญหา โอกาส และศักยภาพที่มี ที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งจากปัญหาเรื่องความไม่มั่นคงทางการเงิน และคุณภาพชีวิตที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุในอนาคต (ถ้ายังคงต้องพึ่งพิงบุตรหลาน หน่วยงานภาครัฐ และสวัสดิการของชมรมผู้สูงอายุ

ดังเช่นในปัจจุบัน) ทั้งศักยภาพที่มีอยู่ในตัวสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และพื้นที่สวนปาล์มน้ำมัน 8 ไร่ ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาที่สามารถนำมาสร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่มเติมให้กับสมาชิก และชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา นำโดยนายลอบ งามแก้ว (ประธานชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา) จึงร่วมกันหาแนวทางการสร้างความมั่นคง และยั่งยืนให้กับหมู่พลสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยร่วมกันเสนอขอพัฒนาโครงการกับศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดระนอง เพื่อถอดบทเรียนอาชีพ และค้นหาความต้องการด้านอาชีพ นำมาซึ่งการฝึกปฏิบัติ/ทดลองทางด้านอาชีพที่เหมาะสม เพื่อสร้างความยั่งยืน และมั่นคงด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาโดยใช้ข้อมูลบทเรียนอาชีพในอดีต และปัจจุบัน มาประกอบการวิเคราะห์ตนเอง และชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายสมาชิกในชมรมเพชรนาคา จำนวน 217 คน ใน 150 ครัวเรือน มาสร้างกระบวนการเรียนรู้ การตัดสินใจในการคัดเลือก พัฒนา ส่งเสริมอาชีพ ตามศักยภาพที่มีอยู่ของผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน และอาชีพสำหรับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา นำมาซึ่งการลดปัญหาความมั่นคงทางการเงิน การพึ่งพิงบุตรหลาน และหน่วยงานภาครัฐ นำมาซึ่งการพึ่งพาตนเอง และสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีได้ด้วยตนเองในอนาคต

1.2 โจทย์วิจัย

1. บทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร ?
2. แนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาเป็นอย่างไร ?
3. ช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคามีกี่วิธี และมีวิธีการอย่างไร ?

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาตั้งแต่ อดีต-ปัจจุบัน
2. เพื่อฝึกปฏิบัติ/ทดลองทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา
3. เพื่อศึกษาช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา

1.4 นิยามศัพท์

1. อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ คือ การเลือกอาชีพเป็นเพียงพฤติกรรมหนึ่งเท่านั้นในกระบวนการของการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ ความสามารถในการเลือกอาชีพย่อมแตกต่างกันอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น สภาพครอบครัว ต้นทุนทางครอบครัว ชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ บุคลิกภาพ และความสนใจเฉพาะบุคคล เป็นต้น

1.5 ขอบเขตการศึกษา

พื้นที่ศึกษา ตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2559 - 30 เดือนเมษายน พ.ศ.2560 (ระยะเวลาการดำเนินงาน 1 ปี)

1.6 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.6.1 ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมชุมชน / นักวิจัย

1) ประชุมประจำเดือน : ทีมวิจัยมีการประชุมในพื้นที่ เพื่อวางแผนการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ ทบทวนการทำงาน ออกแบบกระบวนการ และการบริหารจัดการ โครงการวิจัย มีการกำหนดให้มีการประชุมทุกเดือน รวมจำนวน 12 ครั้ง

2) เวทีชี้แจงงานวิจัย ต่อชุมชน ภาศิเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้อง : ทีมวิจัยกำหนดวัน เวลา สถานที่ เนื้อหา รายละเอียดเวที และประสาน นัดหมายผู้เข้าร่วมใน วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จำนวน 1 วัน ทีมวิจัยประสานผู้เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมเวที ทีมวิจัยแบ่งบทบาทหน้าที่ในกระบวนการเวทีชี้แจงชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง หลังจากเสร็จสิ้นเวที ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน 1 วัน

1.6.2 ขั้นตอนการศึกษา

1) ถอดบทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา : ประชุมทีมวิจัย เพื่อวางแผนการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน ประสานงานวิทยากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมกิจกรรมตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้ จำนวน 1 วัน ถอดบทเรียนอาชีพในอดีต-ปัจจุบัน ความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา พี่เลี้ยงนักวิจัย ที่ปรึกษาโครงการ และภาศิเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 150 คนจำนวน 1 วัน หลังจากเสร็จสิ้นเวที ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผล จำนวน 1 วัน

2) ศึกษา/รวบรวมข้อมูล ตามความต้องการของผู้สูงอายุเพชรนาคา : ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน และออกแบบเครื่องมือการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพ กำหนด วัน เวลา สถานที่ และกลุ่มเป้าหมายที่จะสำรวจข้อมูล จำนวน 1 วัน ทีมวิจัยลงพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพความเป็นอยู่ และความต้องการด้านต่างๆของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา จำนวน 150 คน/150ชุด จำนวน 3 วัน ในพื้นที่ตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง หลังจากได้ข้อมูลทีมวิจัยร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้เพื่อรวบรวมเป็นเอกสารเพื่อใช้ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน 1 วัน

3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ : ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน ประสานงานวิทยากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เข้าร่วมกิจกรรมตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้ จำนวน 1 วัน ผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ที่ปรึกษา พี่เลี้ยงนักวิจัย หน่วยงานภาครัฐ

เอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาในอดีต-ปัจจุบัน / คัดเลือกอาชีพที่ผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาต้องการและมีมติของสมาชิกว่าเหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา จำนวน 5 อาชีพที่มีความสำคัญที่สุดลำดับที่ 1-5 จำนวน 1 วัน หลังการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มวียัย ร่วมกันสรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จำนวน 1 วัน

4) ศึกษางานด้านอาชีพ และรูปแบบการสร้างช่องทาง/มูลค่าทางด้านอาชีพ : ทีมวิจัย ประสาน วันเวลาสถานที่ ในการเข้าร่วมประชุมวางแผนการศึกษาดูงาน ทีมวิจัยประสานพื้นที่ศึกษาดูงาน ประสานกลุ่มเป้าหมาย หลังจากได้ข้อมูลการศึกษาดูงาน ทีมวิจัยร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษาดูงาน

5) ศึกษาเรียนรู้ช่องทางการพัฒนา ส่งเสริมอาชีพ ผลิตภัณฑ์และการตลาดด้านอาชีพ ทางเลือกของผู้สูงอายุ : ทีมวิจัยประสานงาน วัน เวลา สถานที่ เข้าร่วมประชุมวางแผนงานการศึกษาเรียนรู้ ประสานงานข้อมูล พื้นที่ศึกษาดูงาน และประสานงานกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมศึกษาเรียนรู้ จำนวน 1 วัน และ ร่วมสรุปผลข้อมูลจากการศึกษาเรียนรู้ จำนวน 1 วัน

6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่องทางการตลาด อาชีพ และการบริหารจัดการอาชีพทางเลือกของ ผู้สูงอายุ : ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน ประสานงานวิทยากร และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่องทางการตลาด อาชีพ และการบริหารจัดการอาชีพทางเลือกของ ผู้สูงอายุ เข้าร่วมกิจกรรมตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้ จำนวน 1 วัน ผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา พี่เลี้ยงนักวิจัย ที่ปรึกษาโครงการ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ช่องทางการตลาด และการบริหารจัดการอาชีพทางเลือกของผู้สูงอายุ จำนวน 1 วัน และหลังจากการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทีมวิจัยสรุปผลเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จำนวน 1 วัน

7) ประชุมเครือข่ายนักวิจัย : ทีมวิจัย ประสานงานทีมวิจัยและผู้เกี่ยวข้องเดินทางเข้าร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการอื่นๆเป็นระยะๆร่วมนำเสนอผลการดำเนินงานในเวทีเครือข่ายนักวิจัย จังหวัดระนอง 4 เดือน/ครั้ง

6.3 ขั้นตอนการทดลองปฏิบัติการ

1) ฝึกปฏิบัติ และทดลองอาชีพทางเลือก : ทีมวิจัยร่วมกันลงมือทดลองปฏิบัติการ และ ทดลองอาชีพทางเลือก จำนวน 5 อาชีพ ตามขั้นตอน กระบวนการ และวิธีการที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษารวบรวมข้อมูล และออกแบบไว้ จำนวน 3 เดือน เมื่อทำการทดลองปฏิบัติการแล้ว ทีมวิจัยต้องร่วมกัน สรุปผลการทดลองอาชีพทางเลือกที่ได้ร่วมกัน จำนวน 1 วัน

2) นำเสนอผลงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกปฏิบัติและฝึกทดลองอาชีพของผู้สูงอายุ : ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมนำเสนอผลงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกปฏิบัติและฝึกทดลองอาชีพ ของผู้สูงอายุ ประสานงานผู้เข้าร่วมเวที และผู้เกี่ยวข้องเพื่อรับการนำเสนอผลงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึก ปฏิบัติและฝึกทดลองอาชีพของผู้สูงอายุ จำนวน 1 วัน ทีมวิจัยนำเสนอผลงานวิจัย ฯและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติและฝึกทดลองอาชีพของผู้สูงอายุ ต่อ ผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ที่ปรึกษาโครงการ พี่เลี้ยง

นักวิจัย คนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 วัน และหลังจากการนำเสนอผลงานที่ทีมวิจัยร่วมกันสรุป/วิเคราะห์ผลเวที จำนวน 1 วัน

3) **อบรมการบริหารจัดการอาชีพ** : ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน ประสานงานวิทยากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการฝึกอบรมการบริหารจัดการอาชีพทางเลือกของผู้สูงอายุ เข้าร่วมกิจกรรมตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้ จำนวน 1 วัน ฝึกอบรมการบริหารจัดการอาชีพทางเลือกของผู้สูงอายุ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จำนวน 1 วัน และทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลการอบรมร่วมกัน

4) **จัดทำสื่อ ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดอาชีพทางเลือกของผู้สูงอายุเพชรนา** : ทีมวิจัย ประสานวัน เวลา และสถานที่ ในการออกแบบฐานข้อมูลในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ และสื่อการส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ด้านการตลาดอาชีพทางเลือกของผู้สูงอายุเพชรนา จำนวน 5 อาชีพ

1.6.4 ขั้นตอนสรุปผล และนำเสนอผลงาน

1) **สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์** : ทีมวิจัยร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมสัมภาษณ์

2) **เวทีนำเสนอผลงานวิจัย** : ทีมวิจัยร่วมกันประชุมวางแผนเพื่อจัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินงาน 1 วัน และประสานผู้เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เวทีนำเสนอผลการดำเนินงาน และนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัย 1 วัน และหลังจากมีการจัดเวที นำเสนอผลการดำเนินงานและสรุปบทเรียนเวที อีก 1 วัน

3) **จัดทำรายงานวิจัย** : ทีมวิจัย จัดเตรียมข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านมาช่วยกันตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการทำงานวางแผนการบันทึกรายงาน ร่วมกันเขียนรายงานวิจัยโดยทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ผลเชิงวิจัย

1. ได้องค์ความรู้ บทเรียนอาชีพ และทราบความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน
2. ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ/ทดลองทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนา
3. ได้เรียนรู้ช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนา

1.7.2 ผลเชิงพัฒนา

1. เกิดการพัฒนาศักยภาพของทีมวิจัย
2. เกิดการพัฒนา ส่งเสริมอายุผู้สูงอายุ
3. เกิดแหล่งเรียนรู้สวนป่าส้มสวัสดิการชุมชน

บทที่ 2

ทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชมรมเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ซึ่งทางทีมวิจัยได้มีการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 เรื่อง คือ 1. รายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย 2. การถอดบทเรียนมิติ การสร้างงานอาชีพและรายได้ของผู้สูงอายุ และ 3. แนวทางการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ ผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 รายงานสถานการณ์ประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย

รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ระบุว่าในอีก 20 ปีข้างหน้าประเทศไทยจะมีประชากรวัย แรงงาน 2 คนต่อผู้สูงอายุ 1 คน ซึ่งที่อยู่อาศัยและสุขภาพเป็นปัญหาสำคัญที่หน่วยงานเกี่ยวข้องต้องเร่ง แก้ไขด่วน และพบมีผู้สูงอายุอยู่คนเดียวมากขึ้น และป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน ข้อเข่าเสื่อม พร้อมเสนอ 4 มาตรการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

¹ นายอนุสันต์ เทียนทอง อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ (พม.) กล่าวว่าสถานการณ์ผู้สูงอายุของประชากรไทยปี 2557 ที่ผ่านมานั้นในรายงานระบุ ตัวเลขอย่างชัดเจนว่า ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมดประมาณ 68 ล้านคน และในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ถือได้ว่า ประชากรของประเทศไทย ค่อนข้างที่จะคงตัวแล้ว และจำนวนประชากรใกล้จะถึงจุดอิ่มตัว แต่อย่างไรก็ตาม โครงสร้างอายุของประชากรไทยกลับเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2557 มี ประชากรสูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวนมากถึง 10 ล้านคน หรือคิดเป็น 15% ของประชากรทั้งหมด

การสูงวัยของประชากรจึงเป็นประเด็นท้าทายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยมากเนื่องจาก ในปี 2557 มีคนวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี 4.3 คน ต่อผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปหนึ่งคน แต่ใน อนาคต ปี 2573 หรืออีกเพียงแค่ 16 ปีข้างหน้าเราจะมีคนในวัยแรงงานเพียง 2 คน ต่อผู้สูงอายุ 1 คนเท่านั้น นอกจากนี้รายงานยังได้ระบุข้อมูลที่น่าสนใจด้วยว่าลักษณะการอยู่อาศัยของ ผู้สูงอายุ จะอยู่อาศัยใน ครอบครัวที่เล็กลงและผู้สูงอายุจะอยู่ตามลำพังคนเดียวเพิ่มมากขึ้นซึ่งสาเหตุก็มาจากขนาดของครัวเรือนไทย ได้เล็กลงจากเฉลี่ยประมาณ 5 คนต่อครัวเรือนเมื่อ 30 ปีก่อน เหลือเพียง ครัวเรือนละ 3 คนในปัจจุบัน

สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือจะมีผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังมากขึ้นโดยในปี 2545 มีผู้สูงอายุที่อยู่ตาม ลำพังคนเดียว 6% และอยู่ตามลำพังกับคู่สมรส 16% และในปี 2557 ที่ผ่านมา สัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่ตาม ลำพังคนเดียวได้เพิ่มมากขึ้นเป็นเกือบ 9% และอยู่ตามลำพังกับคู่สมรสเพิ่มขึ้นเป็น 19% ซึ่ง ผู้สูงอายุที่อยู่ตาม

¹ ที่มา: หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ โดย อนุสันต์ เทียนทอง <http://www.thaihealth.or.th>

ลำพังกลุ่มนี้น่าจะเป็น เป้าหมายการจัดระบบการดูแลและเฝ้าระวัง ข้อมูลที่น่าสนใจอีกเรื่องคือเราจะมีผู้สูงอายุอยู่ในครัวเรือนที่ยากจนเป็นจำนวนมากโดยในปีที่ผ่านมาเรามีผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนมากถึง 34%

สำหรับปัญหาสุขภาพซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งกับผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุ 2% อยู่ในสภาวะติดเตียงไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากถึง 19% โดยปัญหาสุขภาพหลักของผู้สูงอายุคือการมีข้อจำกัดหรือ มีความยากลำบากในการเคลื่อนไหวร่างกาย 58% รองลงมาคือเรื่องของการได้ยินหรือสื่อความหมาย 24% ด้านการมองเห็น 19% ด้านการเรียนรู้ 4% ด้านจิตใจ 3% และ ด้านสติปัญญาอีก 2%

นอกจากนี้ ผู้สูงอายุ 41% เป็นโรคความดันโลหิต 18% เป็นโรคเบาหวาน และ 9% เป็นโรคข้อเข่าเสื่อมและเมื่อมีปัญหาภัยพิบัติเกิดขึ้นผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะมีโอกาสจะได้รับอันตรายสูงมากขึ้น เพราะอยู่คนเดียวหรืออยู่ตามลำพังกับผู้สูงอายุการดูแลตนเองจะทำให้ยากขึ้นเพราะสภาพร่างกายที่มีโรคประจำตัวและข้อจำกัดในการเคลื่อนไหวด้วย

นายอนุสันต์ กล่าวว่าสำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้เสนอให้รัฐบาลเร่งวางนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุดังนี้

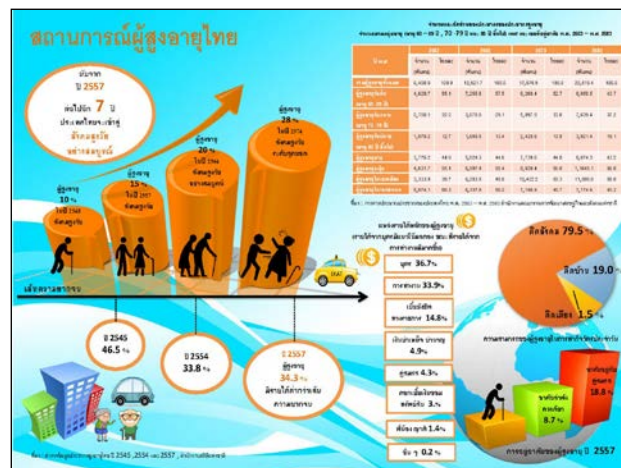
1. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรี อาทิ สร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้สูงอายุในการปกป้องตนเองจากภัยรอบด้าน ด้วยการให้ข่าวสารความรู้รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือกลไกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัยและมีศักดิ์ศรี พร้อมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว และควรออกแบบสร้าง และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ รวมทั้งระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ ให้เอื้อต่อ การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ

2. เสริมสร้างสุขภาพอนามัยของ ผู้สูงอายุ โดยการจัดระบบสาธารณสุขให้ เอื้อต่อการให้บริการแก่ผู้สูงอายุและสร้างระบบอาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุเพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังและดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

3. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีหลักประกันรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุ ปรับแก้ระเบียบ กฎเกณฑ์กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการ จ้างงานผู้สูงอายุ รวมทั้งการขยายอายุเกษียณของข้าราชการและรัฐวิสาหกิจด้วย นอกจากนี้แล้วควรสนับสนุนให้กองทุนการออมแห่งชาติมีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดีด้วยและควรมุ่งพัฒนาระบบบำนาญให้ครอบคลุมผู้สูงอายุอย่างถ้วนหน้า รวมทั้งปรับปรุงระบบเบี้ยยังชีพให้เหมาะสมกับค่าครองชีพและภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้นด้วย

4. จัดทำแผนช่วยเหลือผู้สูงอายุเมื่อเกิดภัยพิบัติ โดย อปท.ทุกระดับจะต้องรวมผู้สูงอายุไว้เป็นกลุ่มเป้าหมายในแผนการป้องกันรับมือภัยพิบัติและควรจัดทำคู่มือรับมือภัยพิบัติที่ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือ ผู้สูงอายุเป็นพิเศษเมื่อเกิดภัยพิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการซักซ้อมแผนปฏิบัติการช่วยเหลือผู้สูงอายุตามกำหนดเวลาที่เหมาะสมและให้ข้อมูลความรู้แก่ ผู้สูงอายุในการเตรียมความพร้อม การ

คุณเอง และการฟื้นฟูหากเกิดภัยพิบัติด้วย 'ที่เป็นห่วงก็จะมีผู้สูงอายุอยู่ล้าพังมากขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมาย
เฝ้าระวัง'

ภาพที่ 2.1 : สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1² การถอดบทเรียนมติการสร้างงานอาชีพและรายได้ของผู้สูงอายุ

โครงการถอดบทเรียน “มิติการสร้างงานอาชีพ และรายได้ของผู้สูงอายุ” เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจบริบทการพัฒนางานอาชีพ และถอดบทเรียนเหตุปัจจัย ทั้งภายในและภายนอกที่เป็นเงื่อนไขสำคัญใน การพัฒนางาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงปัจจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น บทสรุปสังเคราะห์การถอดบทเรียนการสร้างงานอาชีพและรายได้ของผู้สูงอายุนี้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปข้อมูลที่ได้ จากการถอดบทเรียนพื้นที่ ทั้งหมด 5 พื้นที่ และ พื้นที่ต้นแบบอีก 1 พื้นที่ เพื่อแสดงให้เห็นภาพรวมของพื้นที่ที่ ถอดบทเรียน เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวได้ถูกนำเสนอไปแล้วและได้ถ่ายทอดสู่กลุ่มงานผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ แล้วด้วยเช่นกัน ทั้งนี้รายงานฉบับนี้จะเน้นการสรุปข้อมูลเพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง แนวทางการสร้างงานอาชีพและรายได้ให้กับผู้สูงอายุต่อไป พื้นที่ที่โครงการทำการถอดบทเรียนมี 5 พื้นที่ และพื้นที่ต้นแบบอีก 1 พื้นที่ ดังนี้

1. พื้นที่ต้นแบบ ชุมชนบ้านทุ่ง ต.ท่าข้าม อ.ปานาเระ จ.ปัตตานี อาชีพการทำจักสาน
2. ตำบลโลกกระชาย อำเภอกะบุรี จังหวัดนครราชสีมา อาชีพคัดแยกขยะรีไซเคิล
3. ตำบลหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา อาชีพทอเสื่อ
4. ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี อาชีพปลูกบัวในกระถาง
5. ตำบลโพประจักษ์ อำเภотаช้าง จังหวัดสิงห์บุรี อาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์
6. ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี อาชีพทำดอกไม้จันทน์

² http://thaitgri.org/images/document/Research_tgri/final_caree.pdf

ข้อสรุปงานอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ จากการถอดบทเรียน 5 พื้นที่ดำเนินการ 1 พื้นที่ต้นแบบ มีข้อสรุปที่น่าสนใจที่ค้นพบได้ ดังนี้

1. ลักษณะอาชีพของผู้สูงอายุในพื้นที่ อาชีพเสริมของผู้สูงอายุที่พบใน 6 พื้นที่ มีความหลากหลายแตกต่างกันดังนี้

- อาชีพการทำจักสาน ชุมชนบ้านทุ่ง ตำบลท่าข้าม อำเภอปนาเระ จังหวัดปัตตานี
- อาชีพคัดแยกขยะรีไซเคิล ตำบลโคกกระชาย อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา
- อาชีพทอเสื่อ ตำบลหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
- อาชีพปลูกบัวในกระถาง ตำบลระแหง อำเภอหาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- อาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์ ตำบลโพธิ์ประจักษ์ อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี
- อาชีพทำดอกไม้จันทน์ ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

อาชีพเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) อาชีพที่ใช้แรงงานเป็นหลัก ไม่ได้ใช้ทักษะ หรือ ภูมิปัญญาดั้งเดิมมากนัก เช่น อาชีพคัดแยกขยะรีไซเคิล อาชีพปลูกบัวในบ่อ อาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ปักกัน ดอก) ทำดอกไม้จันทน์ ซึ่งผู้สูงอายุสามารถทำได้โดยง่าย และ 2) อาชีพที่ต้องใช้ทักษะ ความชำนาญเฉพาะทาง ต้องอาศัยการฝึกฝนจนชำนาญ เช่น อาชีพการทำจักสาน การทอเสื่อ เป็นต้น ทั้งนี้ ทักษะฝีมือเหล่านี้มีความยาก ง่ายแตกต่างกันบ้าง ระยะเวลาในการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญก็แตกต่างกัน บางอาชีพเป็นอาชีพที่เป็นทักษะ ภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน บางอาชีพเกิดขึ้นใหม่จากการไปฝึกพัฒนา ร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

2. ลักษณะบริบทของชุมชน บริบทของชุมชนใน 6 พื้นที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนา อาชีพที่แตกต่างกัน ดังนี้

- ตำบลท่าข้าม อำเภอปนาเระ จังหวัดปัตตานี (อาชีพการทำจักสาน) เป็นชุมชนปิด อธิปไตยจากเทคโนโลยี การบริโภคนิยม และ ชุมชนภายนอกยังเข้าถึงได้น้อย ชุมชน ยังมีความร่วมแรงร่วมใจ มีแนวทางการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ไม่มีหนี้สิน แต่เนื่องจากความไม่สงบในพื้นที่ทำให้มีการเคลื่อนย้ายวัยแรงงานออกจากพื้นที่อยู่บ้างและระยะทางของชุมชนค่อนข้างไกลจากเมือง

- ตำบลโคกกระชาย อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา (อาชีพคัดแยกขยะรีไซเคิล) เป็นชุมชนเกษตรกรรม พื้นที่อุดมสมบูรณ์ทำการเกษตรได้ดี ปลูกข้าวได้ปีละ 2 ครั้ง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่กับลูกหลาน พื้นที่โดยรอบมีโรงงานอุตสาหกรรมสร้างรายได้ให้กับวัยแรงงานได้ การรวมกลุ่มอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุเกิดจากความต้องการรักษาสุขภาพแวดล้อม รายได้จากอาชีพเสริมเป็นไปเพื่อการทำดี และช่วยเหลือผู้สูงอายุคนอื่นๆที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีพระและวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ

- ตำบลหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา (อาชีพทอเสื่อ) เป็นชุมชนเกษตรกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ไม่ไกลจากพื้นที่เพื่อสร้างรายได้ให้แก่วัยแรงงาน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังมีลูกหลานดูแล อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว อาชีพเสริมที่พัฒนาขึ้นเป็นสิ่งที่ทำอยู่บ้าง แล้วในชุมชนเมื่อว่างจากการทำเกษตรเนื่องจากมีวัดติดในชุมชน เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน

- ตำบลโพธิ์ประจักษ์ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี (อาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์) เป็นชุมชนเกษตรกรรม ทำนาเป็นหลัก และมีเกษตรผสมผสานอื่นๆ ร่วมด้วย มีโรงงาน อุตสาหกรรมอยู่ไม่ไกล ้วยแรงงานส่วนหนึ่งเมื่อออกไปทำงานอุตสาหกรรมภายนอกแต่ก็กลับมาพักอาศัยที่บ้าน ผู้สูงอายุมีลูกหลานดูแล อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวกับลูกหลาน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังสามารถทำงานใน ภาคการเกษตร ยังมีร่างกายที่แข็งแรง ในชุมชนมีกลุ่มอาชีพหลากหลายทั้งกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มผู้สูงอายุ

- ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี (อาชีพทำดอกไม้จันทน์) เป็นชุมชนเกษตรกรรมอาชีพส่วนใหญ่คือ การทำไร่นาสวนผสม อาชีพรองคือการรับจ้างในภาค การเกษตร เลี้ยงสัตว์ และขายผลผลิตทางการเกษตร ผู้สูงอายุในชุมชนยังมีลูกหลานอยู่ร่วมกันในครอบครัว ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งยังคงทำงานได้ ส่วนใหญ่เป็นงานภาคเกษตร คนที่ไม่ได้ทำงานก็มีรายได้จากลูกหลาน ชุมชน มีกลไกผู้ใหญ่บ้านนักพัฒนาที่เป็นกลไกการจัดการที่สำคัญให้กับกลุ่ม

- ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี (อาชีพปลูกบัวในกระถาง) เป็นเมืองกึ่งชนบท เป็นชุมชนเกษตรกรรมกึ่งอุตสาหกรรม มีพื้นที่เกษตรกรรมอยู่บ้างแต่ละแวกนั้น ก็มีโรงงาน อุตสาหกรรมอยู่เหมือนกัน ้วยแรงงานไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ผู้สูงอายุในชุมชน ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่เกษียณออกมาจากงานประจำ ทั้งข้าราชการและเอกชน เมื่อเกษียณมาเลี้ยงหลานอยู่กับบ้าน มีรายได้ประจำจากบำนาญและเงินออม ความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุค่อนข้างหลากหลาย ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกในการสร้างงานอาชีพ

จากการถอดบทเรียนทั้ง 6 พื้นที่จะเห็นได้ว่า พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบท(กึ่งเมือง) เป็นชุมชน เกษตรกรรมเดิม ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ใกล้กับชุมชน ทำให้้วยแรงงานสามารถมีงานทำใกล้กับบ้านได้ มี โอกาสในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงเป็นผู้สูงอายุที่ยังมีลูกหลานดูแล มีรายได้ ค่าครองชีพ จากรายได้ของลูกหลาน นอกจากนี้ยังมีรายได้เล็กน้อยจากกิจกรรม/สวัสดิการอื่นๆอีก เช่น เงินค่าครองชีพจาก ภาครัฐ รายได้จากเกษตรกรรมในครัวเรือนสำหรับชุมชนชนบท หรือ บำนาญ/เงินออม สำหรับชุมชนเมืองกึ่ง ชนบท แม้ว่าบางชุมชนจะมีหนี้สินเดิมอยู่บ้างที่เกิดจากการทำเกษตรกรรม แต่ก็มีศักยภาพในการใช้คืนได้ ภูมิ ปัญญาเดิมของชุมชนส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของเกษตรกรรม มีบางชุมชนที่มีภูมิปัญญาในการผลิตเครื่องใช้เครื่องไม้ เครื่องมือจากวัตถุดิบในชุมชนอยู่บ้าง พื้นที่ต้นแบบมีบริบทที่แตกต่างชัดเจนออกไปเนื่องจากเป็นชุมชนที่มีความห่างไกลจากเมือง ค่อนข้างมาก และ มีปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ส่งผลให้แม้ว่าจะมี้วยแรงงานอยู่ในพื้นที่อยู่บ้าง แต่โอกาสที่้วย แรงงานจะมีจำนวนลดลงเรื่อยๆมีความเป็นไปได้ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุในพื้นที่ในระยะยาวต่อไป

3. รูปแบบการบริหารจัดการงานอาชีพ รูปแบบการบริหารของแต่ละกลุ่มอาชีพแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละชุมชน ซึ่งมีรูปแบบที่ แตกต่างกัน ดังนี้

รูปแบบที่ 1) รูปแบบการรวมกลุ่มที่เป็นทางการ รวมกลุ่มแบบวิสาหกิจชุมชน มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนมีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ มีการรวมทุน รวมผลิต และ รวมขาย มีโครงสร้างการ

บริหาร จัดการกลุ่มที่ชัดเจน มีประธานกลุ่มทำหน้าที่บริหารจัดการ เช่น ชุมชนบ้านทุ่ง ตำบลท่าข้าม อำเภอ ปานาเร จังหวัดปัตตานี

รูปแบบที่ 2) รูปแบบการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ รวมกลุ่มผู้สูงอายุ รวมกลุ่มเฉพาะกิจ เฉพาะบางกิจกรรม เช่นรวมกลุ่มขายเสื้อผ้าในตลาดหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัด นครราชสีมา ที่ รวมกลุ่มเฉพาะเวลาขายเท่านั้น แต่ ขั้นตอนการลงทุนและผลิตเป็นการทำแยกกันเฉพาะ บุคคล ไม่มีโครงสร้าง การจัดการที่ชัดเจน รายได้ที่ได้จากการขายเป็นของบุคคล แต่หักบางส่วนเข้ากองทุน ของกลุ่ม หรือ การคัดแยก ขยะรีไซเคิล ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา การปลูกบัวใน กระจ่างตำบลระแหง อำเภอ ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี การทำดอกไม้จันทน์ ตำบลบ้านจำ อำเภอ บางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีการ ลงทุนร่วมกัน ผลิตร่วมกัน และมีกลไกภายในกลุ่มจัดการเรื่องการขาย การตลาด เงินที่ได้จากการขายแบ่งสรร กันภายในกลุ่มตามกำลังความสามารถของสมาชิกที่ทำได้ โดยแบ่ง ส่วนหนึ่งเป็นต้นทุนในการลงทุนครั้งต่อไป ของกลุ่ม ส่วนหนึ่งแบ่งไว้ใช้สำหรับเป็นสวัสดิการภายในกลุ่ม

รูปแบบที่ 3) มีผู้ประกอบการคนเดียวที่ ชัดเจน โดยมีผู้สูงอายุเป็นแรงงานนอกระบบ ผู้ประกอบการเป็นผู้จัดสรรหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสม การลงทุน การขายและการตลาดเป็น ภาระหน้าที่ของผู้ประกอบการแต่เพียงผู้เดียว ผู้สูงอายุมีรายได้จาก แรงงานที่ทำตามชิ้นงาน ไม่มีแรงกดดัน จากการขายสินค้าหรือการแข่งขันในภาคธุรกิจ เช่น กลุ่มอาชีพดอกไม้ ประดิษฐ์ ตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอ ท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นต้น

4. ลักษณะการใช้แรงงาน ลักษณะการใช้แรงงานของกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุมี 2 ลักษณะ คือ

1) การใช้แรงงานผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียว เป็นอาชีพที่พัฒนาขึ้นเพื่อกลุ่มผู้สูงอายุเป็นหลัก โดยอาจมีวัยแรงงานเพียงเล็กน้อยในส่วนของโครงสร้างการบริหาร หรืองานเล็กน้อยบางอย่าง เช่น กลุ่ม ปลูกบัวในกระจ่าง กลุ่มทอเสื่อ เป็นต้น

2) การใช้แรงงานผู้สูงอายุร่วมกับวัยแรงงานที่เป็นแรงงานหลักของกลุ่มอาชีพ โดยผู้สูงอายุ มีหน้าที่รับผิดชอบเพียง บางส่วน เช่น กลุ่มอาชีพทำดอกไม้จันทน์ กลุ่มอาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มคัด แยกขยะรีไซเคิล กลุ่มทำเครื่อง จักสาน เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการใช้แรงงานนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนว่ามีวัย แรงงานอยู่ร่วมในชุมชนมากน้อยแค่ไหน รวมไปถึงความรู้ ประสบการณ์ของผู้สูงอายุในแต่ละชุมชนที่ แตกต่างกันด้วย

การใช้แรงงานทั้ง 2 ลักษณะนี้เป็นการใช้แรงงานเมื่อผู้สูงอายุมีเวลาว่าง ผู้สูงอายุไม่ได้ทำ เป็นอาชีพ หลัก และ ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์บังคับ หรือ กำหนดชั่วโมงทำงานที่แน่นอน ทำให้ผู้สูงอายุ สามารถเลือกที่จะทำ หรือ เลือกที่จะพักได้ตามกำลัง ความสามารถของตนเอง โดยงานส่วนใหญ่ที่ทำเป็น งานที่ไม่ต้องใช้กำลังมาก งานที่ต้องใช้กำลังและมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของ วัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

5. วัตถุดิบในการผลิต วัตถุดิบหลักในการผลิตที่แต่ละกลุ่มอาชีพนำมาใช้ แบ่งออกได้เป็น

2 ลักษณะคือ

1) วัตถุดิบหลักที่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น หาได้เองตามธรรมชาติ ชื่อหาวัตถุดิบบางส่วนมาเป็นส่วนประกอบของชิ้นงานเท่านั้น เช่นการทอเสื่อกก การทำเครื่องจักสานไม้ไผ่ การคัดแยกขยะรีไซเคิล ทำให้ต้นทุนในการผลิตค่อนข้างต่ำ แต่ โอกาสที่วัตถุดิบจะหมดไปหรือมีไม่ทันความต้องการของตลาด มีโอกาสเป็นไปได้

2) วัตถุดิบที่ต้องซื้อ มาจากชุมชนภายนอก ส่วนใหญ่อาชีพที่ต้องซื้อวัตถุดิบจากภายนอกนี้เป็นอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนขึ้น ภายหลัง เช่น การปลูกบัวในกระถาง การทำดอกไม้จันทน์ การทำดอกไม้ประดิษฐ์ ทั้งนี้อาชีพปลูกบัว และทำ ดอกไม้จันทน์อาจมีต้นทุนในการลงทุนต่ำสำหรับสมาชิกในกลุ่มเพราะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ชุมชน เช่น พันธุ์บัวจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือ วัตถุดิบในการทำดอกไม้จันทน์ โดยทุนสนับสนุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ทั้งนี้วัตถุดิบที่ต้องซื้อจากภายนอกชุมชนจะส่งผลให้ราคาค่าต้นทุนการผลิตสูงกว่าผลิตภัณฑ์ที่มีวัตถุดิบอยู่ในชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อราคาขายที่จะต้องสูงตามไปด้วยเพื่อให้เกิดกำไรที่เพียงพอ และเหมาะสมต่อแรงงานการผลิต

6. รูปแบบสินค้า/ผลิตภัณฑ์ โดยทั่วไปรูปแบบสินค้า สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ

ได้ 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 คือสินค้าที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต้องกินต้องใช้

ประเภทที่ 2 คือ สินค้าที่ ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับความพึงพอใจส่วนตัว เพื่อสนอง ความต้องการเฉพาะตน

จากการถอดบทเรียนพบว่างานอาชีพส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุเป็นการผลิตสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ซึ่งสินค้าที่ผลิตมีหลายลักษณะ ตั้งแต่สินค้าที่จำเป็น เช่น เครื่องจักสาน เสื่อกก ดอกไม้จันทน์ หรือ สินค้าที่ไม่จำเป็นมีตลาดเฉพาะกลุ่มในการซื้อขาย เช่น บัวในกระถาง เครื่องจักสาน(บางประเภท) ดอกไม้ ประดิษฐ์ เป็นต้น ซึ่งความจำเป็นของสินค้ามีผลต่อการขาย การตลาดและ การจัดการเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ นั้นๆ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

7. ต้นทุนการผลิต และ ราคาขาย

จากวัตถุดิบในการผลิตที่ได้กล่าวถึงในข้างต้น จะพบว่าวัตถุดิบมีด้วยกันสองลักษณะ คือ วัตถุดิบจาก ธรรมชาติหาได้ในชุมชน และ วัตถุดิบที่ต้องซื้อจากภายนอกชุมชน ซึ่งจากลักษณะวัตถุดิบที่ต่างกันดังกล่าวทำให้ต้นทุนในการผลิตสินค้าที่ต้องซื้อวัตถุดิบภายนอกชุมชนมีราคาแพงกว่าเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบ ในธรรมชาติที่มีอยู่แล้วในชุมชน

อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมือนกัน การใช้ความประณีต ในการสร้างสรรค์ผลงานแตกต่างกัน ก็ส่งผลต่อราคาของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ด้วย เช่น บัวในกระถาง ที่ถึงแม้จะเป็น วัตถุดิบภายนอกชุมชน แต่ก่อนข้างมีต้นทุนต่ำเพราะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก และสามารถ เพาะขยายพันธุ์เพิ่มเติมเองได้ภายหลัง ทำให้ราคาที่ตั้งไว้อาจจะไม่สูงมาก เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้าที่เป็นผู้มาดูงาน ศูนย์การเรียนรู้สามารถตัดสินใจซื้อได้โดยง่าย

ทั้งนี้จากการถอดบทเรียนทั้ง 5 พื้นที่พบว่า การตั้งราคาขายใน บางพื้นที่พบว่า สินค้าบาง ประเภทสามารถให้ผลตอบแทนได้ดี ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากต้นทุนต่ำ เช่น การคัดแยก ขยะเพื่อรีไซเคิล แต่ สินค้าบางประเภท แม้จะเป็นวัตถุดิบที่หาได้จากในชุมชน แต่เมื่อบวกกับค่าแรงงาน ความ ประณีตในการทำงาน กลับพบว่าให้ผลตอบแทนน้อยกว่ามาก เช่น การทอเสื่อประณีต ของตำบลหนองไม้ไผ่ เป็นต้น ซึ่ง ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขายด้วย

8. ช่องทางการจัดจำหน่าย/การตลาด-ขาย

ช่องทางการจัดจำหน่ายโดยทั่วไปมีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการขายตรงจากผู้ผลิตถึง ผู้บริโภค การ จำหน่ายผ่านกลไกการจัดจำหน่าย ซึ่งช่องทางนี้มีหลายประเภททั้งผ่านบุคคล ร้านค้า ฯลฯ ทั้งนี้ช่องทาง การจัดจำหน่ายยังส่งผลต่อต้นทุนของสินค้าที่สูงขึ้นหรือต่ำลง รวมถึงมีผลต่อการตั้งราคาขาย ในการแข่งขันกับ สินค้าประเภทเดียวกันในตลาด จากการถอดบทเรียนพบว่าช่องทางการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีหลายรูปแบบ เช่น ดอกไม้จันทน์ ดอกไม้ประดิษฐ์ ที่เป็นสินค้าที่ใช้ตามโอกาส และเทศกาล มีช่องทาง การจัดจำหน่ายตรงตามคำสั่งซื้อของลูกค้า การผลิตไม่มีความต่อเนื่องมากนัก สินค้า คงเหลือในสต็อกอาจมีไม่ มาก สินค้าบางประเภทเช่น บัวในกระถาง เครื่องจักสาน เสื่อกก มีช่องทางการจัด จำหน่ายหลายรูปแบบ มากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายตรงให้กับผู้ซื้อผ่านที่ทำการกลุ่ม จำหน่ายตรงให้กับ ผู้ซื้อภายในชุมชน หรือ ละแวกชุมชน โดยผู้ซื้อจะเป็นผู้ตัดสินใจซื้อเองตามความชอบส่วนตัว หรือ ซื้อเป็น ของกำนัล และยังมีการจัด จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางบ้าง หรือ จำหน่ายผ่านร้านค้าในกรุงเทพฯ บ้าง สำหรับการคัดแยกขยะรีไซเคิลจะ แตกต่างกันไป มีตลาดกลางเป็นคนรับซื้อ มีแหล่งขายที่ชัดเจนและมีความต้องการที่ต่อเนื่องมากกว่า เมื่อ เทียบกับการผลิต/ขายสินค้าอื่นๆ

9. การส่งเสริมการขาย

การส่งเสริมการขายเป็นกระบวนการที่มีขึ้นเพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าจากผู้ผลิตไปถึง ผู้บริโภคให้ เร็วที่สุด เพื่อให้เกิดการขายได้ตามที่ผู้ผลิตต้องการ ซึ่งรูปแบบการส่งเสริมการขายมีหลาย ประเภท เช่นการ ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ หรือ ส่งเสริมการขายผ่าน กลไกบุคคล (ตัวแทน จำหน่าย) ซึ่งสามารถเข้าถึงตัวบุคคลได้มากกว่าและค่อนข้างยืดหยุ่น จากการถอด บทเรียนพบว่าผลิตภัณฑ์ และสินค้าส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายใต้การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้รูปแบบการส่งเสริมการขายส่วนใหญ่เป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านกลไกหน่วยงานในท้องถิ่น ร่วมกับการ ส่งเสริมการขายภายในชุมชน / อำเภอ ด้านผลิตภัณฑ์จักสานของพื้นที่ต้นแบบนั้นมีการส่งเสริมการขาย ที่แตกต่างและโดดเด่นเมื่อเทียบกับ ผลิตภัณฑ์อื่นๆ นั่นคือ ผลิตภัณฑ์นี้สามารถส่งขายในร้านค้าขนาดใหญ่

ของกรุงเทพได้ เช่น ร้านค้าโครงการพระราชดำริในพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์พระวรชายาที่สนามบิณสุวรรณภูมิ ร้านเลมอนฟาร์ม หรืองาน OTOP ต่างๆ ทำให้เป็นที่รู้จักของคนเมืองผ่านการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก เป็นต้น ทั้งนี้ความสามารถที่จะทำให้ สินค้าสามารถส่งขายได้ในระบบตลาดขนาดใหญ่ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสินค้า กำลังการผลิต และ กลไกการจัดการของกลุ่มด้วย

10. กลไกการจัดการ

จากการถอดบทเรียนพบว่า แต่ละพื้นที่มีกลไกการจัดการที่มีความรู้ความสามารถ และ ประสบการณ์ที่ แตกต่างกัน ซึ่งกลไกการจัดการนี้ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญ เช่นในพื้นที่ตัวอย่าง ประธานวิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการจัดการขับเคลื่อนงาน ธุรกิจของชุมชน ด้วยประสบการณ์ที่เคยทำงานในภาคธุรกิจมาก่อน สามารถบริหารจัดการกำลังคน/กำลังผลิต และ ความต้องการของลูกค้าได้อย่างสมดุล มีการจัดสรรหน้าที่แบ่งงานเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อให้ได้งานที่มี คุณภาพและเสร็จตามกำหนดเวลา ทำให้ควบคุมคุณภาพ และ ปริมาณการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้จะเป็น แรงงานกลุ่มผู้สูงอายุก็ตาม สำหรับพื้นที่ดำเนินการอื่นๆ ส่วนใหญ่กลไกในการจัดการเป็นคนในชุมชนเอง เช่น การคัดแยกขยะรีไซเคิลตำบลโคกกระชายมีพระและผู้สูงอายุในชุมชน เป็นผู้บริหารจัดการ แต่เนื่องจากงาน อาชีพที่ทำไม่ได้มีการแข่งขันสูงมากนัก ไม่ต้องแข่งขันกับตลาดมากนัก ต้นทุนวัตถุดิบหาได้ทั่วไปในชุมชน และ มีราคากลางในการรับซื้อ ทำให้การแข่งขันไม่เทียบเท่ากับอาชีพอื่นๆ สามารถจัดการได้โดยง่าย แต่สำหรับพื้นที่ อื่นๆ กลไกการจัดการเป็นเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ นักพัฒนาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ อาสาสมัครสาธารณสุข เช่น อาชีพทำดอกไม้จันทน์ตำบลบ้านจำ อาชีพปลูกบัวในกระถางตำบลระแหง อาชีพทอเสื้อตำบลหนองไม้ไผ่ อาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์ตำบลโพประจักษ์ ซึ่งความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ อาจจะไม่ค่อยมีมากนัก ทำให้การสนับสนุน ส่งเสริม ด้านอาชีพไม่เกิดขึ้นอย่างครบถ้วนสมดุลตามระบบของห่วง โซ่อุปทาน (วัตถุดิบ – ผลิต – ขนส่ง – ขาย) ทำให้ประสบปัญหาในบางขั้นตอน เช่นการหาตลาด การขาย การ แข่งขันกับธุรกิจเดียวกันภายนอกชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการดำเนินงานในภาคธุรกิจหรือ วิสาหกิจชุมชนทั่วไป

ผลที่ได้จากงานอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ การสร้างงาน อาชีพให้กับผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เสริมที่พอเพียงเหมาะสมตาม ความต้องการ ตามอัตภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งจากการถอดบทเรียนทั้ง 5 พื้นที่พบว่า รูปธรรมของงานอาชีพที่ ผู้สูงอายุได้รับคือ รายได้เล็กๆ น้อยๆจากการทำงาน ซึ่งถ้าคิดตามการใช้งานจริงๆ คงไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ให้มีคุณภาพได้ แต่เนื่องจากผู้สูงอายุในพื้นที่ที่ทำการถอดบทเรียนนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ มีรายได้หลัก จากลูกหลานในครอบครัว หรือ รายได้หลักจาก อาชีพเกษตรกรรมเดิมที่ตนและครอบครัวยังทำร่วมกันอยู่ รายได้ที่ได้จากอาชีพเสริมเป็นเพียงรายได้เสริม เล็กๆน้อยๆเท่านั้นซึ่งบางอาชีพไม่มีความต่อเนื่องมากนัก

อย่างไรก็ตามจากการถอดบทเรียน 5 พื้นที่ พบข้อค้นพบที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับผลที่ได้จากงานอาชีพที่ ผู้สูงอายุทำงาน นั่นคือ อาชีพเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและมีความสุขจากการทำงาน ซึ่งเป็นความสุขที่เกิดขึ้น ในหลายระดับ ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้

ความสุขระดับปัจเจก

การทำงานของผู้สูงอายุนอกจากจะทำให้ผู้สูงอายุได้บริหารกำลังกายจากการทำงานเล็กๆ น้อยๆ ได้ บริหารกล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้บริหารสมองฝึกทักษะ ความจำแล้ว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความสุขจากรายได้ เล็กๆ น้อยๆ ที่ทำให้ตัวเองรู้สึกว่าเป็นภาระของลูกหลาน มีความภูมิใจที่ตัวเองมีศักยภาพและความสามารถในการทำงาน ผู้สูงอายุบางคน เห็นว่าการทำงานเป็นการปฏิบัติธรรม ทำให้ใจสงบไม่ฟุ้งซ่าน ได้ใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ สำหรับบางกลุ่มเช่น โภคกระชายที่เน้นการนำรายได้จากการทำงานไปช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชนที่ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ทำให้ผู้สูงอายุได้ทำบุญ ทำทาน ช่วยเหลือผู้อื่น รายได้ส่วนใหญ่จากการทำงานอาชีพเหล่านี้ เป็นเพียงรายได้เสริมเพิ่มเติมจากรายได้หลัก ผู้สูงอายุใช้ รายได้ส่วนนี้สำหรับการทำบุญทำทาน หรือ แบ่งปันให้ลูกหลานตามอัธยาศัย เป็นความสุขเล็กๆ น้อยๆ ของ ผู้สูงอายุในระดับปัจเจกที่เกิดขึ้นจากการทำงานอาชีพแล้ว ประการสำคัญทำให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงคุณค่า ของตนเองจากการพึ่งตนเองและยังสามารถแบ่งปันความสุขทำประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป

ความสุขระดับกลุ่ม

การทำงานหลายอย่างไม่สามารถทำคนเดียวได้ บางอาชีพมีการทำงานเป็นกลุ่ม จึงมีการมารวมตัวกัน ในสถานที่ทำการของกลุ่ม ทำให้เกิดการพบปะ สังสรรค์ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ตามทุกข์สุข ระหว่างสมาชิกผู้สูงอายุด้วยกัน บางครั้งก็รวม ไปถึงสมาชิกวัยแรงงาน ลูกหลานในกลุ่มด้วย ในบางอาชีพการ รวมกลุ่มทำให้ผู้สูงอายุได้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน มีการถ่ายทอดความรู้ ระหว่างกัน ทั้งระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันเอง และ กับวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่ม เกิดเป็นสังคมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เล็กๆ ภายในชุมชน เป็นความสุขที่เกิดขึ้นได้จากการสร้างสร้งงานอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพงานของกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่าการรวมกลุ่ม นอกจากจะให้ความสุขระดับกลุ่มแล้ว ยังเป็นกลไกในการเรียนรู้และพัฒนางานอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุได้อีก ด้วย

จากการถอดบทเรียนพบว่าความสุขดังกล่าวเกิดขึ้นจากการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ นั่นคือ ผู้สูงอายุทำงานอย่างพอประมาณตามกำลังของตนเอง ทำงานแบบรู้ศักยภาพของตนเอง ไม่ทำงานเกินกำลัง ความสามารถของตน อีกทั้งการไม่มีภาวะกดดันในการทำงาน ไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนทำให้ผู้สูงอายุ สามารถเลือกที่จะทำหรือไม่ทำก็ได้ตามอัธยาศัยของตน งานอาชีพที่ผู้สูงอายุเป็นเพียงแรงงาน ไม่ได้เป็นผู้ลงทุน เช่น ทำดอกไม้ประดิษฐ์ ทำดอกไม้จันทน์ ผู้สูงอายุมีเพียงหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานตามชิ้นงานที่ได้รับ มอบหมาย และรายได้เกิดจากการส่งมอบชิ้นงานให้ประธานกลุ่ม หรือผู้ประกอบการ การทำงานน้อยก็อาจจะ ทำให้ได้รายได้น้อยไปด้วย แต่ผู้สูงอายุก็ไม่เร่งที่จะทำงานหลายๆ เพื่อให้ได้เงินมากๆ ไม่เร่งการผลิตจนเกินกำลังของตน แต่กลับคำนึงถึงสุขภาพและคุณภาพของงานด้วย สำหรับงานอาชีพที่ผู้สูงอายุที่เป็นผู้ประกอบการเอง ผู้สูงอายุก็มีการลงทุนแบบพอประมาณตามกำลัง ไม่เร่งผลิตเพื่อให้ได้จำนวนมากๆ ตามความต้องการของ ตลาด แต่ทำการผลิตตามความสามารถและกำลังของตน เช่น การทอเสื่อ กก ซึ่งเป็นการทำงานตามหลัก พอประมาณ และ มีเหตุผลของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ผู้สูงอายุมี

การปลูกผักกินเองในครัวเรือน มี การใช้ยาที่จำเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้แม้จะมีรายได้น้อย ซึ่งถือ
ว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับ ตนเองได้ในยามที่ไม่มีรายได้ สำหรับระดับกลุ่มพบว่ากลุ่มที่มีแนวโน้มไปสู่
ความพอเพียงตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง เช่น กลุ่มอาชีพคัดแยกขยะรีไซเคิล กลุ่มปลูกบัวในกระถาง
และ กลุ่มทำดอกไม้จันทน์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามงานอาชีพบางอย่างก็อาจจะสร้างความเครียดให้กับผู้สูงอายุได้ ถ้าไม่มีการ
จัดการที่ดี เช่นการทำเสื้อประณีต ที่รายได้ของผู้สูงอายุจะเกิดขึ้นได้จากการขายสินค้า ถ้าไม่มีกลไกในการ
จัดการเรื่องการ ขายและการตลาด ผลกระทบที่สร้างขึ้นก็จะไม่เกิดรายได้ และ ยังทำให้ไม่มีต้นทุนในการ
ผลิตต่อไป ซึ่งอาจเป็น สาเหตุของความทุกข์กับผู้สูงอายุได้ด้วยเช่นกัน

2.2.2 ³แนวทางการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุใน จ.ศรีสะเกษ

แนวทางการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ
มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพ และคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาแนว
ทางการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้
ศักยภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงอุปมาน (Inductive Method) พบ
ศักยภาพ 6 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มช่างและการจักสาน 2) กลุ่มศิลปวัฒนธรรม 3) กลุ่มดูแลสุขภาพ
4) กลุ่มทอผ้าและปักผ้า 5) กลุ่มการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์ 6) กลุ่มประกอบการค้าขายและบริการ ซึ่ง
ผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ มองเห็นคุณค่าตนเองในระดับสูงมาก ในด้านความภาคภูมิใจในตนเอง มอง
ตนเองในแง่ดี มีความเคารพนับถือตนเอง ปัจจุบันยังมีอะไรที่นำทำอีกมากมายในชีวิต และตนเองมีคุณค่า
เท่าเทียมกับผู้อื่น สำหรับ แนวทางในการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุในจังหวัดศรี
สะเกษ เพื่อขับเคลื่อนในการนำไปสู่ความสำเร็จ (Success Model) จะใช้ PINS Model หรือโมเดลเข็มหมุด
ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วม (Participation: P) ด้านความสนใจ ความถนัดของผู้สูงอายุ และ
ผลประโยชน์ที่จะได้รับ (Interest: I) ด้านการสร้าง เครือข่าย (Network: N) และด้านการสนับสนุนส่งเสริม
จากภาครัฐและภาคเอกชน (Support: S)

1. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation: P) การที่ผู้สูงอายุในชุมชนพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้
มีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพ หรือร่วมทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งของกลุ่มอาชีพ อาจเป็นการเข้าร่วม
ทางตรง หรือทางอ้อม ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้สูงอายุในการ
ทำงานมากขึ้น และสามารถสร้างทัศนคติที่ดีให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการสร้าง
อาชีพ เกิดความ ผูกพัน ร่วมแรง ร่วมใจกับกลุ่มในการสร้างแนวทาง ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI (กลุ่มที่
1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Panyapiwat Journal Vol.8 No.1 January - April 2016 117 อาชีพเพื่อ
เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุในจังหวัด ศรีสะเกษ

³ <https://www.tci-thaijo.org>

2. **ด้านความสนใจ (Interest: I)** ความถนัดของ ผู้สูงอายุ และผลประโยชน์ที่จะได้รับ สมรรถภาพในด้าน ต่างๆ ของผู้สูงอายุที่เกิดจากการสั่งสมการเรียนรู้ และ ประสบการณ์อันจะส่งผลต่อระดับ ความสามารถในการ ที่จะเรียนรู้และประสบความสำเร็จในอาชีพที่ผู้สูงอายุ พึงพอใจ หรือต้องการตาม ความสามารถที่สอดคล้องกับ สมรรถภาพนั้นๆ รวมถึงผลประโยชน์ หรือสิ่งที่คาดว่าจะ ได้รับ ซึ่งอาจอยู่ใน รูปของเงิน สิ่งของ ที่ผู้สูงอายุปรารถนา

3. **ด้านการสร้างเครือข่าย (Network: N)** กลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์กัน มีโครงสร้างและ ระบบ การจัดการการเชื่อมโยงกันสามารถร้อยรัดความพยายาม ในการสร้างอาชีพต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็น ระบบและ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันโดยที่แต่ละ ฝ่ายยังคงปฏิบัติ การกิจหลักของตนต่อไปอย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์ และปรัชญาของตนเอง การเชื่อมโยงนี้ อาจเป็นรูปของ การรวมตัวกันแบบหลวมๆ เฉพาะกิจตามความจำเป็น หรืออาจอยู่ในรูปของการจัดองค์กรที่เป็น โครงสร้างของ ความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน

4. **ด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐและ ภาคเอกชน (Support: S)** การหนุนเสริมจาก หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนในการสนองตอบต่อปัญหาและ ความต้องการของผู้สูงอายุ โดยมีมาตรการ ปฏิบัติพื้นฐาน ที่สอดคล้อง และเอื้อให้เกิดระบบการดำเนินการที่ เกี่ยวข้องกับการสร้างแนวทางการพัฒนา อาชีพเพื่อเพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ ให้เกิดแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สรุป และอภิปรายผล จากการวิจัยในครั้งนี้กล่าวได้ว่า ศักยภาพผู้สูงอายุ ในจังหวัดศรีสะเกษ จากการสังเคราะห์ ข้อมูลด้านศักยภาพ ผู้สูงอายุ สามารถแบ่งได้ 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มช่างและ การจักสาน 2) กลุ่มศิลปวัฒนธรรม 3) กลุ่มดูแลสุขภาพ 4) กลุ่มทอผ้าและปักผ้า 5) กลุ่มเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ 6) กลุ่มประกอบการค้าขาย และบริการ สอดคล้องกับ งานวิจัยของเบญจวรรณ สีสด (2552) และประกาศิต วิราโค (2552) พบว่า ความรู้ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุที่พบ มี 8 หมวดใหญ่ ประกอบด้วยด้านการเกษตร ศาสนา พิธีกรรม ทอผ้า จักสาน ใบ ตอ ดนตรีและการแสดง การทำอาหาร หมอพื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อเสนอแนะใน 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านศักยภาพและคุณค่าของผู้สูงอายุ ในจังหวัดศรีสะเกษ

1.1 ผู้สูงอายุ มีความต้องการด้านสังคม การมี ส่วนร่วมสูง จึงควรจัดกิจกรรมที่ หลากหลาย ให้ผู้สูงอายุ ได้พบปะและพัฒนาตนเอง เช่น กรณีของผู้สูงอายุที่ฐานะ ยากจน ควรจัดกิจกรรม ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมแก่วัย มีรายได้เล็กๆ น้อยๆ ส่วนผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ควรจัดกิจกรรมด้าน บันเทิง หรือการแสวงหาความรู้ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อสำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับการ ลดหย่อนค่า ศึกษาเล่าเรียน ในอัตราครึ่งหนึ่งของการเรียน ปกติ เพื่อได้มีโอกาสพบปะกับเพื่อนต่างวัย เสริมสร้าง สุขภาพจิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

1.2 ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม และ มอบหมายให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้กำกับดูแลกิจกรรม โครงการที่ให้ผู้สูงอายุ มีส่วนร่วม

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือ ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ และไม่สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้ โดยให้ความรู้ หรือฝึกอบรมเครื่องมือ บุตรหลาน ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับวิธีการดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการ ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI (กลุ่มที่ 1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Panyapiwat Journal Vol.8 No.1 January - April 2016 119 สร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) ให้กับผู้สูงอายุ และ ส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุที่มีความสามารถเพียงพอ ที่จะสร้างอาชีพได้ และมีความต้องการมีอาชีพ

1.4 สร้างการเรียนรู้ การสืบทอดภูมิปัญญา และ การปรับตัวของคนชุมชนร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชนอย่าง ต่อเนื่องบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองและวัฒนธรรม ชุมชน

1.5 สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศผ่านกิจกรรมและฐานอาชีพในชุมชน เพื่อสร้างคุณค่าให้ผู้สูงอายุ

1.6 สร้างการจัดการทรัพยากรในชุมชน และ การทำงานร่วมกับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นรากฐานให้เกิดแนวร่วม ในระดับกลุ่มอาชีพ

1.7 ชุมชนควรหนุนเสริมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ถ่ายทอดอาชีพต่างๆ ให้กับกลุ่ม หรือชมรมผู้สูงอายุ ภายในชุมชนได้เรียนรู้ ร่วมทำ ร่วมสร้าง ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุ

2.1 ภาครัฐควรจัดสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกในการหางานของผู้สูงอายุ ซึ่งข้อมูลควร ประกอบด้วยข้อมูลด้านความต้องการของนายจ้าง ลักษณะงาน อัตราค่าจ้าง ความสามารถทักษะในการทำงานของผู้สูงอายุ

2.2 ภาครัฐควรกำหนดมาตรการโควตาแรงงาน ผู้สูงอายุในสถานประกอบการต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานเอกชนเกิดการจ้างงาน ผู้สูงอายุ หรือได้รับการยกเว้นภาษี หรือได้รับการคืน ภาษีมูลค่าเพิ่มเร็วกว่าบริษัทอื่นๆ เมื่อบริษัทจ้างแรงงาน ผู้สูงอายุในสถานประกอบการ

2.3 ภาครัฐควรสร้างมาตรการให้เงินอุดหนุน ค่าจ้างในการจ้างงานให้กับผู้สูงอายุ และให้การสนับสนุน งบประมาณในการประกอบอาชีพแบบให้เปล่าและมี การประกันรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ

2.4 การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการพัฒนา อาชีพของผู้สูงอายุ ควรเน้นด้านภาวะสุขภาพอนามัย เพราะผู้สูงอายุมีความต้องการสร้างอาชีพในด้านนี้สูง เช่น สมุนไพร การอบ การนวด อาหารเพื่อสุขภาพ เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ โดยใช้การรวมกลุ่มกันแบบไม่เป็นทางการ

2.5 ผู้สูงอายุเป็นวัยที่ผ่านการทำงานมานาน จึงควรมีความเข้าใจผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมและพัฒนา อาชีพให้กับผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพอิสระ (SelfEmployed) ที่มีลักษณะงานอดิเรก สร้างความเพลิดเพลิน ได้พบปะผู้คน มีการรวมกลุ่มกัน ไม่ลงทุนมากนัก ไม่เสี่ยง ต่อการลงทุน การประกอบกิจการที่ไม่สร้างความ เหน็ดเหนื่อยหรือเคร่งเครียดกับการประกอบกิจการ มากนัก จึงจะทำให้โอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และด้านอาชีพของผู้สูงอายุประสบผลสำเร็จ

2.6 ภาครัฐกิจควรจ้างงานผู้สูงอายุแบบยืดหยุ่น หรือจ้างงานในลักษณะชั่วคราว มีรูปแบบการทำงานแบบกระจายงาน (Work Sharing) เพื่อก่อให้เกิดการ กระจายรายได้ (Wage Sharing) ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุ มีงานทำเพิ่มขึ้นตามศักยภาพ และความต้องการในการ ทำงานของผู้สูงอายุ

2.7 ควรมีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ พัฒนาอาชีพ ในชุมชน และหาช่องทางการตลาด พ่อค้า คนกลางมารับ สินค้าภายในหมู่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ

2.8 ควรมีการจัดตั้งกองทุน สหกรณ์ หรือแหล่ง เงินทุนในการสร้างอาชีพในชุมชน ให้ เกิดเป็นแหล่งเงินทุน หมุนเวียนในการสร้างอาชีพและดำรงชีพของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการถอดบทเรียนวิถีชีวิตความสัมพันธ์ของ คนในชุมชนกับการสร้างอาชีพให้กับ ผู้สูงอายุในพื้นที่

2. ควรมีการศึกษากลไกภาครัฐ ในการส่งเสริมและ พัฒนาด้านต่างๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ จังหวัด

อย่างไรก็ตามจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับ ผู้สูงอายุ พบว่า การเลือกอาชีพ เป็นเพียงพฤติกรรมหนึ่งเท่านั้นในกระบวนการของการประกอบอาชีพของ ผู้สูงอายุ ความสามารถในการเลือกอาชีพย่อมแตกต่างกันอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น สภาพ ครอบครัวยุค ต้นทุนทางครอบครัว ชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ บุคลิกภาพ และความสนใจเฉพาะบุคคล เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องการดำเนินการถอดบทเรียน การสร้างงานอาชีพ และรายได้ของผู้สูงอายุ รวมทั้งการ ค้นหาความต้องการด้านอาชีพ นำมาซึ่งการฝึกปฏิบัติ/ทดลองทางด้านอาชีพที่เหมาะสม เพื่อสร้างความยั่งยืน และมั่นคงด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุ เพชรนาคาโดยใช้ข้อมูลบทเรียนอาชีพในอดีต และปัจจุบัน มาประกอบการวิเคราะห์ตนเอง และชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายสมาชิกในชมรมเพชรนาคา จำนวน 217 คน ใน 150 ครัวเรือน มาสร้างกระบวนการเรียนรู้ การตัดสินใจในการคัดเลือก พัฒนา ส่งเสริมอาชีพตาม ศักยภาพที่มีอยู่ของผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน และอาชีพสำหรับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา นำมาซึ่งการลดปัญหาความมั่นคงทางการเงิน การพึ่งพิงบุตรหลาน และหน่วยงานภาครัฐ พัฒนาทักษะชีวิต ผู้สูงอายุ ส่งเสริมอาชีพ ถ่ายทอดภูมิปัญญา ในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับผู้สูงอายุให้สามารถดำรงตนได้ อย่างมีศักดิ์ศรี พึ่งพาตนเองได้ และมีหลักประกันในการดำรงชีพจากการประกอบอาชีพ

บทที่ 3

กระบวนการวิจัย

โครงการแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชุมชนเพชรนาคา ตำบลนาคา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดระนอง มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 วัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อถอดบทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชุมชนเพชรนาคตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน 2. เพื่อฝึกปฏิบัติ/ทดลองทางด้านการอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชุมชนเพชรนาคา 3. เพื่อศึกษาช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชุมชนเพชรนาคา

3.1 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา โดยการศึกษาถอดบทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชุมชนเพชรนาคตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน 2. ฝึกปฏิบัติ/ทดลองทางด้านการอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชุมชนเพชรนาคา และ 3. ศึกษาช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชุมชนเพชรนาคา

3.1.1 ด้านพื้นที่ศึกษา ตำบลนาคา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดระนอง ครอบคลุม 7 หมู่บ้านของ ตำบลนาคา คือ หมู่ที่ 1 บ้านบางมัน หมู่ที่ 2 บ้านนาพร หมู่ที่ 3 บ้านบางกล้วยนอก หมู่ที่ 4 บ้านควนไทรงาม หมู่ที่ 5 บ้านฝายท่า หมู่ที่ 7 บ้านไร่โน และหมู่ที่ 8 บ้านทุ่งถั่ว

3.1.2 ด้านกลุ่มเป้าหมายศึกษา สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และคนในครอบครัว , ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น , หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ , คนในชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 ด้านระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2559 - 30 เดือนเมษายน พ.ศ.2560 (ระยะเวลาการดำเนินงาน 1 ปี)

3.2 วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา และมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมชุมชน / นักวิจัย

1) ประชุมประจำเดือน

ทีมวิจัยมีการประชุมในพื้นที่ เพื่อวางแผนการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบภายในทีมวิจัย ทบทวนการทำงาน ออกแบบกระบวนการ และการบริหารจัดการโครงการวิจัย

โดยกำหนดให้มีการประชุมขึ้นทุกเดือน ซึ่งตลอดทั้งโครงการ มีการจัดประชุมประจำเดือนทั้งสิ้นจำนวน 12 ครั้ง โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ 3 เรื่อง สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ประชุมคณะทำงานโครงการ เดือนมิถุนายน พ.ศ.2559 พุธที่ 15 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2559 เวลา 09.00 - 12.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย จำนวน 22 คน และพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 25 คน เพื่อทำความเข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กิจกรรมโครงการวิจัย วางแผนการดำเนินงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนโครงการวิจัย ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงาน จำนวน 24 คน โดยการชี้แจง ทบทวน แนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ถึงที่มา และแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยพี่เลี้ยงนักวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการชี้แจงทำความเข้าใจโดยพี่เลี้ยงนักวิจัย หัวหน้าโครงการ นำโดยนายลอบ รามแก้ว ได้ชี้แจงรายละเอียดความเป็นมาของการดำเนินโครงการวิจัย และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผนการดำเนินงานโครงการวิจัยร่วมกัน จากนั้นทีมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดวันจัดเวทีชี้แจงโครงการวิจัยต่อชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลในกิจกรรม และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกัน

2. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2559 ศุกร์ที่ 15 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2559 เวลา 13.00 น. - 15.30 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย และที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 21 คน และพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 24 คน เพื่อสรุปผลการจัดเวทีชี้แจงความเป็นมาของโครงการ ต่อชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และวางแผนงานกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงาน จำนวน 24 คน ด้วยกระบวนการสรุปผลข้อมูลกิจกรรมประชุมชี้แจงงานวิจัยฯ โดยทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทบทวนบทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งกำหนดแผนการจัดกิจกรรมการถอดบทเรียนด้านอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นเวที ทีมวิจัยนำผลสรุปที่ได้จากเวที นำกลับไปสรุปผลข้อมูล วางแผนกิจกรรม เตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพต่อไป

3. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 จันทร์ที่ 15 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.00 น. ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย จำนวน 11 คน และพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 13 คน เพื่อประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรม และถอดบทเรียนการดำเนินงาน ทบทวนบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงาน จำนวน 13 คน ผ่านการกระบวนการสรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรมวิจัย และถอดบทเรียนบทบาทหน้าที่การทำงานของวิจัย ของทีมวิจัยผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยพี่เลี้ยงนักวิจัยชวนทีมวิจัยทบทวนสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมวิจัยที่ผ่านมา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงาน กิจกรรมวิจัย ว่าดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยหรือไม่ หลังจากนั้น ทีมวิจัยได้ร่วมกันถอดบทเรียนบทบาทหน้าที่การทำงานของทีมงานที่ผ่านมา ที่นักวิจัยแต่ละคน มีบทบาทหน้าที่ในโครงการวิจัย ที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน จากการประชุม ทางทีมวิจัยได้เสนอแนะกับทาง

พี่เลี้ยงนักวิจัย ให้หนุนเสริมในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพให้กับทีมวิจัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากกิจกรรมหลักในโครงการวิจัย หลังเสร็จสิ้นเวทีได้สรุปผลกิจกรรมประชุมประจำเดือนตุลาคม และกำหนด/นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

4. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เสาร์ที่ 8 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 เวลา 13.00 น. - 16.00 น. ณ สวนปาล์มสวัสดิการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วมจากทีมวิจัย จำนวน 15 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน , สมาชิกผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 22 คน เพื่อวางแผนงานกิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงาน จำนวน 22 คน ผ่านการกระบวนการ ชวนคิด ชวนคุยถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมโครงการที่ผ่านมาโดยพี่เลี้ยงนักวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างทีมวิจัยและพี่เลี้ยง เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม และสามารถขับเคลื่อนงานให้ประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ หลังเสร็จสิ้นการถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมโครงการที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้ร่วมวางแผนโครงการและการจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยพี่เลี้ยงนักวิจัยได้ชี้แจงแผนการดำเนินงานให้ทราบว่าทางโครงการมีความล่าช้าของการดำเนินงาน ตามแผนงานที่วางไว้ในโครงการ เมื่อทีมวิจัยได้รับทราบร่วมกันถึงแผนงาน ที่ต้องดำเนินงานในงวดที่ 1 ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน 2559 หลังจากเสร็จสิ้นแผนงานออกแบบกิจกรรมและกำหนดบทบาทหน้าที่ ทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปผลกิจกรรมและเอกสารการเงินให้โครงการร่วมกัน โดยมีพี่เลี้ยงตรวจสอบและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

5. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เสาร์ที่ 15 เดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.30 น. ณ สวนปาล์มสวัสดิการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วมจากทีมวิจัย จำนวน 23 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 27 คน เพื่อสรุปผลข้อมูลกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงาน จำนวน 27 คน ผ่านการกระบวนการโดยทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ จากนั้นได้มีการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมร่วมกัน โดยสามารถวางแผนกิจกรรมศึกษาดูงาน โดยมีกำหนดการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2559 โดยกำหนดสถานที่ดูงาน ณ บ้านในวงใต้ ต.ในวง อ.ละอุ่น จ.ระนอง

6. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 อังคารที่ 15 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.30 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วมจากทีมวิจัย จำนวน 23 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 98 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน , กศน. จำนวน 3 คน , อสม./จนท.รพ.สต. จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 132 คน เพื่อจัดเตรียมความพร้อม วางแผนกำหนดการ กำหนดวัน เวลา และสถานที่ดูงาน กำหนดจุดนัดหมาย ลงทะเบียนสมาชิก ที่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงาน บ้านในวง อ.ละอุ่น จ.ระนอง ผ่านการ

กระบวนการประชุมกลุ่มใหญ่ระหว่างทีมวิจัย สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการชมรม พี่เลี้ยงนักวิจัย และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง จำนวน 132 คน ผ่านการทบทวนการดำเนินงานกิจกรรมหลักของชมรม ผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมหลักให้เหมาะสมกับเวลาในการประชุม แต่ละครั้ง ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลสรุปผลความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และอาชีพของชมรม ผู้สูงอายุเพชรนาคา และการเตรียมความพร้อม ลงทะเบียนสมาชิก ที่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษา คูณงาน บ้านในวง อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปบทเรียน สรุปผล ข้อมูล และนัดหมายกิจกรรมครั้งถัดไป

7. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560 อังคารที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 13.00 น. ณ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 7/24 ถ.ผาแดด ต.เขานิเวศน์ อ.เมือง จ.ระนอง 85000 ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 4 คน และพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 6 คน เพื่อวางแผนงานโครงการ กิจกรรมโครงการ และแบ่งบทบาทหน้าที่ของนักวิจัยใน ระยะ ที่ 2 ร่วมกัน ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 6 คน โดยพี่เลี้ยงนักวิจัย ชวนคิด ชวนคุย และสะท้อน ความรู้สึกของแต่ละคนกับงานวิจัยระยะที่ 1 ที่ผ่านมา ประธานโครงการ และเลขาชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เล่าถึงสถานการณ์ในระยะ 3-5 เดือนที่ผ่านมา มีหน่วยงานจากภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ และหนุนเสริมบางเรื่อง ผลจากงานวิจัยที่ผ่านมาทำให้ชุมชน หน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุมากขึ้น “ดีกว่าเก่า” จากการ ลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ และเยี่ยมเพื่อนสมาชิกทำให้เกิดความสนิทสนมและมีความไว้วางใจมากขึ้นกว่าเดิม เพราะเมื่อก่อนถ้าจะพบปะกันต้องเป็นวันที่ 15 ของเดือนเท่านั้น เป็นมุมที่ทีมวิจัยเห็นได้อย่างชัดเจน หลัง เสร็จสิ้นการชวนคิดชวนคุย พี่เลี้ยงนักวิจัยชี้แจงรายละเอียดการเงินของโครงการให้ทีมวิจัยได้รับทราบ และ ทำความเข้าใจร่วมกันทั้งงวดที่ 1 ที่ได้จ่ายไปแล้ว และงวดที่ 2 ที่จะมีการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการ ระยะที่ 2 ในวันประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และทีมวิจัยนำผลข้อมูลจากการพูดคุยแลกเปลี่ยน กำหนดการงานโครงการ กิจกรรมไปวางแผน และกำหนดรายละเอียดการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่

8. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560 พฤหัสบดี ที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย จำนวน 12 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวน 13 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 27 คน เพื่อวางแผน และเตรียมพร้อมการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติและ ทดลองอาชีพทางเลือก ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย ด้วยกระบวนการ ชี้แจงงบประมาณและแผนงาน โครงการ ระยะที่ 2 ให้ทีมวิจัยและสมาชิกรับรู้ร่วมกัน พร้อมประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของทีมวิจัยหาก และได้ มีการชวนคิด ชวนคุยในเรื่องของการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก เลือกอาชีพที่ สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุได้ทุกคน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องการอบสมุนไพรเพื่อ สุขภาพ เริ่มจากสมาชิกทำให้สุขภาพของตัวเองดีขึ้นแล้วค่อยขยายผลสู่ชุมชน โดยพี่เลี้ยงนักวิจัย ซึ่งให้สมาชิก นำสูตรสมุนไพรและกระบวนการการอบสมุนไพรมาร่วมแลกเปลี่ยน ทีมวิจัยและสมาชิกร่วมกันคิดรูปแบบ

การอบสมุนไพรโดยใช้การอบแบบ สุ่มไก่ โอง กระจิม หลังจากการประชุมวางแผนงานทางฟิสิกส์ นักวิจัย ทีมวิจัยและสมาชิกได้มีการกำหนดวันอาทิตย์ที่ 9 กรกฎาคม 2560 สถานที่สวนปาล์มสวัสดิการผู้สูงอายุเพชร นาคา

9. ประชุมวางแผนฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก ครั้งที่ 1 อาทิตย์ที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น. ณ สวนปาล์มสวัสดิการผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 13 คน และฟิสิกส์นักวิจัย จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน เพื่อวางแผน ทดลองอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และทดลองอาชีพทางเลือก ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย โดยฟิสิกส์นักวิจัย ชวนคิด ชวนคุย แผนงานโครงการกิจกรรมฝึกปฏิบัติ และทดลองอาชีพทางเลือก เช่น ทดลองอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพร่วมกับนักวิจัย ฟิสิกส์นักวิจัยได้ชวนคิด ชวนคุย ต่อว่าสมุนไพรนอกจากการใช้อบแล้ว มีการทำอย่างอื่นได้หรือไม่ ทีมวิจัยคิดว่าสมุนไพรแปรรูปได้ และสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เช่นการทำยาต้ม โดยมี 2 สูตร สูตรแห้ง กับสูตรน้ำ หลังเสร็จสิ้น การชวนคิด ชวนคุยทีมวิจัยและฟิสิกส์นักวิจัย กำหนดบทบาทหน้าที่ ทำความเข้าใจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของการจัดกิจกรรมร่วมกัน และนำผลการจัดกิจกรรมมาสรุปผลข้อมูล กำหนดวัน เวลา สถานที่ และ รายละเอียดในการทดลองปฏิบัติการร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูล และ เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกัน

10. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560 พุธที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 10.00 น. - 14.00 น. ณ ศูนย์ประสานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 7/24 ถ.ผาแดด ต.เขานิวศน์ อ.เมือง จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัยชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวน 7 คน และฟิสิกส์นักวิจัย จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน เพื่อสรุปผล/วิเคราะห์ผลข้อมูลกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก และ หาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาในอนาคต ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน โดยนำผลข้อมูลจากการทดลองปฏิบัติยาต้มสูตรน้ำ และยาต้มสูตรแห้ง มาสรุป/วิเคราะห์ผล ข้อมูลร่วมกันในที่ประชุม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลข้อมูลที่ได้ร่วมกันในการประชุม หลังเสร็จสิ้นการสรุป/ วิเคราะห์ผลข้อมูล ฟิสิกส์นักวิจัยและนักวิจัยมีความเห็นตรงกันว่า จะต้องพัฒนาสูตรยาต้ม โดยการพัฒนาสูตรและบรรจุภัณฑ์หลอดไม้ไผ่ ขึ้นใหม่ โดยในที่ประชุมทีมวิจัยได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบของทีมวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ฝ่ายจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์สำหรับทำยาต้มสูตรแห้ง คือ 1. นาง ศศิกา หนูแก้ว 2. นางเกษร ขัติยะ และ 3. นางหาติยา ชายเขาทอง 2. ฝ่ายจัดเตรียมบรรจุภัณฑ์ (หลอดไม้ไผ่) คือ 1.นายจำลอง อ่อนหยู 3. ฝ่ายตกแต่งผลิตภัณฑ์ คือ 1. นายสุจินต์ คงจันทร์ พร้อมทั้งได้มีการนัดหมายทีม วิจัยกลุ่มย่อยมาทดลองทำยาต้มสูตรแห้ง เพื่อให้ได้มาสูตรที่ได้มาตรฐาน และเตรียมพร้อมด้านการอบ

สมุนไพรร่วมสูตรที่ชัดเจน โดยจะหาวิทยากรที่จะถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนสมาชิก ในทุกๆเดือนของวันที่ 15 จะมีการอบสมุนไพรร่วม โดยประสานงานกับ รพ.สต.ควนไทรงามให้เข้ามาช่วยคัดกรองสุขภาพสมาชิกเพื่อการอบสมุนไพรร่วม หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลในกิจกรรมและเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกันภายในทีมวิจัย พร้อมทั้งกำหนด นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการทำกิจกรรมครั้งถัดไปร่วมกัน

11. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2560 พุธที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2560

เวลา 12.00 - 15.30 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย จำนวน 12 คน และพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 14 คน เพื่อกำหนดสูตร/ต้นทุนของยาผสมสูตรแห้งให้ได้มาตรฐานและหาทิศทางการตลาด และกำหนดวัน เวลา และสถานที่ เวทีนำเสนองานวิจัย ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 14 คน ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกำหนดกำหนดสูตร/ต้นทุนของยาผสมสูตรแห้งให้ได้มาตรฐาน และหาทิศทางการตลาด ร่วมกันของทีมวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทีมวิจัยร่วมกันกำหนด และวางแผนวิธีนำเสนอผลงานวิจัยร่วมกันในที่ประชุม ซึ่งได้กำหนดจัดกิจกรรมในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 ณ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลการประชุม และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมวิจัยร่วมกัน

12. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2560 ครั้งที่ 2 อาทิตย์ที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2560

เวลา 09.00-14.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 8 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 18 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 28 คน เพื่อกำหนดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุและให้บริการ การอบสมุนไพรร่วมแก่สมาชิก ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 28 คน ทีมวิจัยและสมาชิกร่วมกันทำกิจกรรม ชมรมผู้สูงอายุที่ทำมาเป็นประจำเหมือนกับทุกๆเดือนตามปกติ หลังจากนั้นหัวหน้าโครงการเปิดการประชุมและเล่าถึงการทำงานของทีมงานและคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุให้สมาชิกได้รับทราบ ช่วงวิชาการ โดยนายสุจินต์ คงจันทร์ โดยเปิดประเด็นถาม-ตอบ มีรางวัล และช่วงแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาทางการเกษตร นายธนาชาติ รัตนศิริโชค เล่าว่า การทำสวนปาล์มน้ำมัน จะต้องหาพันธุ์ที่ดี เพื่อที่จะได้ผลผลิตที่สามารถขายในราคาสูง วิศวกรปลูกกระยะ 9*9 เมตร หรือจะปลูกกระยะ 10*10 เมตร เพื่อจะได้ปลูกพืชเสริมลงไปด้วย มีข้อเสนอว่าไม่ควรให้ยาฆ่าหญ้าเยอะ จะทำให้สภาพดินเสื่อม พี่เลี้ยงนักวิจัย นักวิจัยและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมแลกเปลี่ยน เพื่อกำหนด วัน เวลา สถานที่ และรูปแบบเวทีนำเสนอข้อมูล จากนั้นเข้าสู่กระบวนการอบสมุนไพรร่วม สูตรอบเพื่อสุขภาพและความงามมีสมุนไพรร่วม 12 ชนิด / 1 ชุด

ภาพที่ 3.1 : ประชุมประจำเดือนคณะทำงานโครงการ

2) เวทีชี้แจงงานวิจัย ต่อชุมชน ภาควิชาเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้อง

วันศุกร์ที่ 15 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 09.00 น. - 12.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย จำนวน 25 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวน 85 คน , ภาควิชาเครือข่าย จาก กศน. , เครือข่ายเกษตรกรตำบลนาคา , รพสต.ควนไทรงาม, และอบต.นาคา จำนวน 15 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 128 คน เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ ถึงความเป็นมาของโครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ให้กับชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ผ่านกระบวนการชี้แจง ทำความเข้าใจ แบบกลุ่มใหญ่ ถึงความเป็นมาของโครงการ เป้าหมายแนวคิด วัตถุประสงค์ งบประมาณ พื้นที่ดำเนินงาน กระบวนการทำงาน และกิจกรรมของโครงการวิจัย โดยทีมวิจัย ต่อสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา คนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐเอกชนในพื้นที่ และภาควิชาเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการนำเสนอด้วยเอกสารชี้แจง และสื่อนำเสนอ พร้อมทั้งกระบวนการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการดำเนินงานของโครงการกับผู้เข้าร่วมในเวที เพื่อทีมวิจัยจะได้นำ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากเวที นำมาปรับปรุง แก้ไข และวางแผนการดำเนินงานเพิ่มเติม หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลในกิจกรรม และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกัน

ภาพที่ 3.2 : ชี้แจงงานวิจัย ต่อชุมชน ภาคีเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้อง

3.2.2 ขั้นตอนการศึกษา

1) ถอดบทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

จันทร์ ที่ 15 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. - 12.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ เพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมนักวิจัย จำนวน 20 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน , ที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 1 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวน 90 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 128 คน เพื่อถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา ผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยวิทยากรกระบวนการ นางสาวสาวิตรี รัชนิพนธ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ดูแลงานผู้สูงอายุ จาครพ.สต. ตะเคียนงาม ต.บางหิน อ.กะเปอร์ จ.ระนอง ให้ความรู้เรื่องการบริโภคอาชีพที่ถูกต้องปลอดภัย รวมทั้งการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยได้ออกแบบการให้ความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้โมเดลอาหารโภชนาการ และภาพถ่ายประกอบกิจกรรมในการให้ความรู้ ด้วยกระบวนการชวนคิด ชวนคุย ตั้งคำถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สูงอายุเพชรนาคา หลังจากการให้ความรู้เรื่องของการดูแลสุขภาพ การบริโภคอาหารที่ปลอดภัย เหมาะสมกับผู้สูงอายุแล้ว ทางวิทยากรได้ชวนผู้สูงอายุออกกำลังกาย ในท่าทางต่างๆที่สามารถทำได้ภายในร่มโดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ เช่น การแกว่งแขน การบริหารเอว คอ ไหล่ บริหารขา เข่า และมือ เป็นต้น จากนั้นทางทีมวิทยากรกระบวนการได้สรุปเรื่องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ที่เชื่อมโยงสู่การพึ่งพาตนเองด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ รวมถึงความต้องการด้านการประกอบอาชีพ โดยมีวิทยากรกระบวนการดำเนินการ เพื่อถอดบทเรียนด้านอาชีพวิทยากรกระบวนการโดยนางสาวอาทิตยา เมืองมินทร์ วิทยากรกระบวนการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ จากพื้นที่อำเภอกะเปอร์ ได้นำกิจกรรมเข้าสู่กระบวนการถอดบทเรียนด้านอาชีพของผู้สูงอายุ โดยได้ชวนคุยเรื่องการสร้างอาชีพที่มีรายได้ จากการพัฒนาอาชีพเดิมที่ผู้สูงอายุได้ทำมาในอดีต จนถึงปัจจุบัน และสามารถทำได้ในอนาคต โดยการสร้างแนวคิด ความมุ่งมั่นในการรวมตัวกัน

ฟื้นฟู และนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน โดยทำให้เกิดรายได้อีกครั้งโดยไม่ต้องพึ่งพาลูกหลานเพียงอย่างเดียว โดยมีการนำพื้นที่สวนปาล์มสวัสดิการมาเป็นพื้นที่สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยมีการประสานงานเจ้าหน้าที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม แนะนำทั้งด้านส่งเสริมอาชีพ ให้ความรู้วิชาการและการวางแผนการตลาด เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ ของผู้สูงอายุด้วย หลังจากสิ้นสุดเสร็จกระบวนการ ทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้นำไปสรุปผล เพื่อวางแผนการดำเนินงานหนุนเสริมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุต่อไป

ภาพที่ 3.3 : ถอดบทเรียนอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

2) ศึกษา/รวบรวมข้อมูล ตามความต้องการของผู้สูงอายุเพชรนาคา

วันที่ 9-14 ตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. – 16.00 น. ใน 7 หมู่บ้านของตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย , กลุ่มเป้าหมาย สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวน 130 ครั้วเรือน รวมจำนวนทั้งสิ้น 300 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา และค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคานิยมทำกันในหมู่บ้าน ผ่านกระบวนการการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยได้มีการแบ่งทีมวิจัย ออกเป็น 4 ทีม ดังนี้ 1) ทีมที่ 1 สัมภาษณ์ข้อมูลหมู่ที่ 4 จำนวน 40 ครั้วเรือน 2) ทีมที่ 2 สัมภาษณ์ข้อมูลหมู่ที่ 1,2,8 จำนวน 25 ครั้วเรือน 3) ทีมที่ 3 สัมภาษณ์ข้อมูลหมู่ที่ 7 จำนวน 30 ครั้วเรือน และ 4) ทีมที่ 4 สัมภาษณ์ข้อมูลหมู่ที่ 3,5 จำนวน 30 ครั้วเรือน จากนั้นแต่ละทีมได้มีการทบทวนบทบาทหน้าที่ และนัดหมายลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ทั้ง 7 หมู่บ้าน หลังเสร็จสิ้นทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูล และนัดหมายทำกิจกรรมครั้งถัดไป

ภาพที่ 3.4 : ศึกษา/รวบรวมข้อมูล ตามความต้องการของผู้สูงอายุเพชรนาคา

3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

เสาร์ที่ 15 เดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. - 13.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย จำนวน 25 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 89 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 128 คน เพื่อนำเสนอผลข้อมูลการศึกษารวบรวมข้อมูลอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ประชุมกลุ่มใหญ่ โดยทีมวิจัย นำโดยหัวหน้าโครงการ ได้ชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจกรรม ให้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ได้รับทราบและสร้างการมีส่วนร่วมร่วมกัน ทีมวิจัยนำโดยนายสุจินต์ คงจันทร์ และนางเกสร ชัดติยะ ได้นำเสนอรายละเอียดของการดำเนินงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสม ของผู้สูงอายุเพชรนาคา ให้กับสมาชิกได้รับทราบ โดยนำเสนอผลการสำรวจโดยตัวแทนทีมวิจัย จำนวน 4 กลุ่ม ที่ได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในตำบลนาคา พื้นที่หมู่ที่ 1-8 หลังจากเสร็จสิ้นการนำเสนอข้อมูลจากการสำรวจ วิทยากรในเวทีได้ชวนผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดลำดับและคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมร่วมกัน ผ่านการนำเสนอข้อมูลจากการสรุปในกระดานชาร์ต ของทีมวิจัยแต่ละกลุ่ม โดยวิทยากรตั้งคำถาม นำเสนอประเด็นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดลำดับความสำคัญ และคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนหนุนเสริมอาชีพให้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต หลังจากสิ้นเสร็จการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคัดเลือกอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคาแล้ว ผู้เข้าร่วมเวที ได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมโครงการร่วมกัน โดยวางแผนกิจกรรมศึกษาดูงาน ซึ่งได้ร่วมกันกำหนดวัน และพื้นที่ในการศึกษาดูงานร่วมกัน โดยกำหนดวันศึกษาดูงานในวันที่ 17 พ.ย. 59 ณ บ้านในวงใต้ บ้านละอุ่นเหนือ และบ้านหาดส้มแป้น กำหนดเวลา 06.30.19.30น. โดยกำหนดวางแผนรายละเอียดกิจกรรมร่วมกันอีกครั้งในการประชุมครั้งถัดไปหลังจากเสร็จสิ้นเวที ทางทีมวิจัย ร่วมกันสรุปบทเรียน ผลการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ภาพที่ 3.5 : แลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

4) ศึกษาฐานงานด้านอาชีพ และรูปแบบการสร้างช่องทาง/มูลค่าทางด้านอาชีพ

พฤหัสบดี ที่ 17 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 เวลา 06.30 น. - 19.30 น. ณ รพ.สต.โนนวงใต้ ต.โนนวง /ต.ละอุ่นเหนือ อ.ละอุ่น จ.ระนอง ชุมชนหาดส้มแป้น ต.หาดส้มแป้น อ.เมือง จ.ระนอง ผู้เข้าร่วมจากทีมวิจัย จำนวน 25 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน , ครู กศน.ตำบลนาคา และนักเรียน จำนวน 10 คน , เครือข่ายเกษตรตำบลนาคา จำนวน 5 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาและผู้ติดตาม จำนวน 89 คน , เครือข่ายนักวิจัย ละอุ่นเหนือ ราชกรุค และหาดส้มแป้น จำนวน 15 คน , ผู้สูงอายุ/เจ้าหน้าที่ รพ.สต.โนนวงใต้ และสมาชิกในชุมชน จำนวน 50 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 196 คน เพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุโนนวงใต้ เปิดโลกการเรียนรู้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุด้าน ภาย จิต ปัญญา เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ การปรับตัว แนวทางการดำเนินงานชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์สังคมในปัจจุบัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานวิจัย ของเครือข่ายชุมชนวิจัยบ้านวังกลุ่ม และบ้านหาดส้มแป้น ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มใหญ่ ผ่านการนำเสนอข้อมูล การลงพื้นที่จริง และทดลองปฏิบัติการ ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดแนวทางและแนวคิดในการนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดงานในพื้นที่ ด้านการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ การบริหารจัดการของชมรมฯ และการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทีมวิจัยร่วมกันสรุปสรุปผลข้อมูล และนำข้อมูลที่มาแลกเปลี่ยนร่วมกันในทีมวิจัย เพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในอนาคต

ภาพที่ 3.6 : ศึกษาฐานงานด้านอาชีพ และรูปแบบการสร้างช่องทาง/มูลค่าทางด้านอาชีพ

3.2.3 ขั้นตอนการทดลองปฏิบัติการ

1) ฝึกปฏิบัติ และทดลองอาชีพทางเลือก และนำเสนอผลงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกปฏิบัติและฝึกทดลองอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

1. ฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก ครั้งที่ 1 พุทธที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 10.00 น. - 15.00 น. ณ สวนปาล์มสวัสดิการผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย และสมาชิกชมรมเพชรนาคา จำนวน 17 คน , พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน , วิทยากร จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 19 คน เพื่อฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก โดยการแปรรูป สมุนไพร เช่น ทำยาคุมสูตรแห้ง สูตรน้ำ ผ่านกระบวนการที่พี่เลี้ยงนักวิจัยทบทวน ชี้แจง ทำความเข้าใจกับทีมวิจัยและสมาชิก ก่อนลงมือปฏิบัติในกิจกรรม หลังเสร็จสิ้นการชี้แจงทำความเข้าใจโดยพี่เลี้ยงนักวิจัย วิทยากรในกิจกรรม โดย น.ส. อรุณี พรหมเพรา ได้บรรยายถึงกระบวนการ และขั้นตอน ก่อนลงมือปฏิบัติ ยาคุมสูตรน้ำให้ทีมวิจัยและสมาชิกทราบ หลังจากนั้นทีมวิจัยและสมาชิกได้จัดเตรียม สมุนไพรสูตรอบเพื่อสุขภาพและความงาม

2. ฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก ครั้งที่ 2 พุทธที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น. ณ 2/1 ม.3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัย จำนวน 15 คน และพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 คน เพื่อทดลองทำสูตรยาคุมสูตรแห้ง เพื่อให้ได้สูตรมาตรฐาน ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย 17 คน ด้วยการทดลองปฏิบัติการทำยาคุมสูตรแห้ง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้หาข้อสรุปของสูตรยาคุม โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น กำหนดสูตรยาคุมที่ได้มาตรฐาน และวางแผนการจัดจำหน่ายเป็นสินค้าของชมรมต่อไป หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมร่วมกัน และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรม พร้อมทั้งวางแผนและกำหนดเคลื่อนกิจกรรมถัดไปร่วมกันภายในที่ประชุมทีมวิจัย

3. อบรมสมุนไพรเพื่อสุขภาพ อังคาร ที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เวลา 13.00 - 16.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากพี่เลี้ยงงานวิจัย จำนวน 2 คน นักวิจัย จำนวน 5 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 15 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 22 คน เพื่อทดลองสูตรสมุนไพรเป็นทางเลือกด้านอาชีพของผู้สูงอายุ และอบรมสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีของทีมวิจัยและสมาชิก ประชุมกลุ่มย่อย ผ่านกระบวนการนำเสนอผลงานที่ทางทีมวิจัยฝึกปฏิบัติ และทดลองอาชีพทางเลือกจนประสบความสำเร็จได้ผลิตภัณฑ์ของชมรม ซึ่งเป็นยาคุมสูตรแห้ง มาให้สมาชิกได้เห็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอบถามความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ยาคุมของชมรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ นำไปปรับปรุงผลิตภัณฑ์ต่อไป หลังจากนั้นทีมวิจัยได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเป็น 3 ฝ่าย คือ 1. ฝ่ายจัดเตรียมสมุนไพร นำทีมโดย นางลำไย บัวลำเลิศ 2. ฝ่ายคิดไฟ (ก่อไฟ) นำทีมโดย นายจำลอง อ่อนหยู่ 3. ฝ่ายต้มสมุนไพร นำทีมโดย นาง วรณดี รัตนพงศ์ เพื่อนำเสนอ และทดลองการอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพให้กับสมาชิกกลุ่มเป้าหมาย โดยในการทำกิจกรรมวันนี้อบสมุนไพรด้วยกัน 3 สูตร คือ **สูตร**

ที่ 1 สูตรรอบเพื่อสุขภาพและความงาม มีสมุนไพร 12 ชนิด , **สูตร 2** สูตรแก้ปวดเมื่อย แก้ตาฝาง ทำให้ตาสว่าง ขึ้น ประกอบด้วยสมุนไพร 6 ชนิด และ **สูตร 3** สูตรแก้หูด ฝ้า กระจับปี่ ระเบิดหยาใจ ประกอบด้วยสมุนไพร 10 ชนิด ซึ่งในการปฏิบัติการทดลองอบสมุนไพรให้กับสมาชิกในครั้งนี้ จะเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองจากการสัมภาษณ์ ทำแบบสอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมทดลองปฏิบัติการ และหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัย สมาชิกชมรม และวิทยากรในกิจกรรม ร่วมสรุปผลข้อมูลในกิจกรรมร่วมกัน และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกันภายในทีมวิจัย หลังเสร็จสิ้นการสรุปผลข้อมูลในกิจกรรม

ภาพที่ 3.7 : ฝึกปฏิบัติ และทดลองอาชีพทางเลือก และนำเสนอผลงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกปฏิบัติและฝึกทดลองอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

3.2.4 ขั้นตอนสรุปผล และนำเสนอผลงาน

1) เวทีนำเสนอผลงานวิจัย

วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 เวลา 09.00 - 14.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ผู้เข้าร่วม จากทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 25 คน พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 80 คน , เครือข่ายนักวิจัย จาก กม.30 บางนอน หาดส้มแป้น และราชกรุค จำนวน 20 คน , ภาาีเครือข่าย อสม./รพ.สต./กสน./อบต.นาคา จำนวน 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 137 คน ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มใหญ่ จำนวน 137 คน ผ่านกระบวนการนำเสนอข้อมูลผลงานวิจัยโดยทีมวิจัย ด้วยสื่อ เอกสารประกอบ และสินค้า ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ด้วยการนำเสนอเป็นฐาน พร้อมทั้งมีการทดลองปฏิบัติการของผู้เข้าร่วม หลังเสร็จสิ้นการทำลองปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน และผลงานวิจัยของทีมวิจัยชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ผ่านวิทยากรกระบวนการในเวที และภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลในกิจกรรม และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายร่วมกันภายในทีมวิจัย

ภาพที่ 3.8 : นำเสนอผลงานวิจัย

จากการดำเนินงานของโครงการ ศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ทีมวิจัยได้ใช้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้มีส่วนร่วมของชุมชน โดยวิธีดำเนินงาน ประกอบด้วยกลุ่มกิจกรรม 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มกิจกรรมการวิจัย กลุ่มกิจกรรมการพัฒนา 2) กลุ่มกิจกรรมการบริหารจัดการโครงการวิจัย และ 3) กิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาศักยภาพของทีมวิจัย ซึ่งได้ใช้กระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการศึกษา 2) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมชุมชน / นักวิจัย 3) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล 4) ขั้นตอนการทดลองปฏิบัติการ 5) ขั้นตอนสรุปผล และนำเสนอผลงานขั้นตอนสรุปผล และนำเสนอผลงาน

ซึ่งกระบวนการขั้นตอนดังกล่าว มีการเสนอผลรายงานกิจกรรม แนบท้ายในภาคผนวก และได้วิเคราะห์การวิจัย ซึ่งได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากกระบวนการวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชุมรมเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อที่สำคัญคือ 1) เพื่อถอดบทเรียน อาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชุมรมเพชรนาคาตั้งแต่ในอดีต-ปัจจุบัน 2) เพื่อฝึกปฏิบัติ/ ทดลองทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชุมรมเพชรนาคา และ 3) เพื่อศึกษาช่องทางการจัดการด้าน อาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชุมรมเพชรนาคา โดยทางทีมวิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

4.1 บทเรียนด้านอาชีพของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

4.1.1 บริบทด้านอาชีพของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

การประกอบอาชีพของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ในอดีต อาชีพโดยส่วนใหญ่ มากกว่า 80 % ของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จะประกอบอาชีพทำการเกษตร (ทำสวน) ค้าขาย รับจ้าง และประมง ตามลำดับ (การทำประมงจะมีอยู่เฉพาะพื้นที่ หมู่ที่ 3 บ้านบางกล้วยนอกเท่านั้น เพราะมีสภาพ บริบทพื้นที่ติดทะเล) ลักษณะการทำการเกษตรของผู้สูงอายุชุมรมเพชรนาคา มีพัฒนาการด้านการประกอบ อาชีพดังนี้

ช่วงปี พ.ศ. 2525 -2529 จะเป็นการทำเกษตรแบบสวนผสม สวนสมรม หรือเรียกอีกชื่อ หนึ่งว่า “สวนพ่อเฒ่า” ซึ่งหมายความว่า มีพืชทุกชนิดอยู่ในแปลงเดียวกัน เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน สะตอ หนาม และมะพร้าว เป็นต้น ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2527-2529 ก็เริ่มนำพืชเชิงเดี่ยว เข้ามาปลูกเพิ่มมากขึ้น โดยการ สนับสนุนของทางหน่วยงานภาครัฐ ที่เข้ามาส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ซึ่งเป็น พืชเกษตรที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ และระดับโลกในขณะนั้น คือ การปลูกยางพารา ลักษณะการปลูกก็จัดทำเป็นแปลงใหญ่ ที่ปลูกเฉพาะยางพาราแต่เพียงอย่างเดียว โดยที่ไม่มีพืชเกษตรชนิด อื่นๆรวมอยู่ในแปลงของยางพารา และต่อมาสวนสมรมในพื้นที่ที่เคยมีอย่างแพร่หลาย ก็เริ่มถูกแบ่งออกเป็น แปลงๆเพิ่มมากขึ้น เช่น สวนเงาะ สวนมังคุด สวนลองกอง เป็นต้น

ช่วงปี พ.ศ. 2530-2540 ทางภาครัฐได้มีการส่งเสริม ให้ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ เฉพาะใน แปลงที่มียางพาราอยู่เดิม ซึ่งเกษตรกรสามารถที่จะขอรับทุนสนับสนุน โดยเปลี่ยนจากสวนยางพารา มาปลูก ปาล์มน้ำมันแทนได้ ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่ก็ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรมาทำสวนยางพารา และสวน ปาล์มน้ำมันกันมากขึ้น ทำให้ในพื้นที่ตำบลนาคา เป็นพื้นที่การเกษตร สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน ขยาย พื้นที่เพิ่มมากขึ้นในยุคนั้นเอง ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่มีรายได้จากการทำสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน เป็นรายได้หลักที่สำคัญที่ใช้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องคนในครอบครัวของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ซึ่งในช่วงนั้น ประเทศไทยเผชิญวิกฤติต้มยำกุ้ง ส่งผลกระทบมายังชุมชนท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลนาคาช่วงนั้นมีการ

ประกาศขายที่ดิน เนื่องจากต้องการเงินมาใช้ภายในครัวเรือน อีกทั้งปัญหาหนี้สิน ที่ดินหลายแปลงถูกเปลี่ยนมือ และเกษตรกรในพื้นที่เริ่มหันมาใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประหยัด รั้งเข้มงวดกันมากขึ้น

ช่วงปี พ.ศ. 2541-2550 การประกอบอาชีพของในในพื้นที่ตำบลนาคา ได้มีการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรไปจากเดิม หลายราย โดยเกษตรกรในพื้นที่เริ่มหันมาพึ่งพาเกษตรกรหลากหลายรูปแบบ เช่น การปลูกพืชเสริมในพื้นที่สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่าง ปลูกพริก ปลูกตะไคร้ ปลูกขิงปลูกข่า ปลูกพืชผักสวนครัว พริกไทย แดงกวา ถั่วฝักยาว บวบเหลี่ยม เป็นต้น จนเป็นที่รู้จักของคนพื้นที่ใกล้เคียงว่า ชุมชนตำบลนาคาแห่งนี้เป็นชุมชนการเกษตรพื้นที่ใหญ่ในอำเภอสุขสธาราญ จังหวัดระนอง เนื่องจากมีคนจากหลากหลายจังหวัดเข้ามาอพยพตั้งถิ่นฐานในพื้นที่แห่งนี้ จึงมีความหลากหลายทางวิถีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และเป็นพื้นที่ ที่มีการรวมกลุ่มคนนักพัฒนาชาติไทยในอดีต ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ และเป็นส่วนหนึ่งของการรวมตัวกันจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อขับเคลื่อนงาน สานต่อแนวทางการพัฒนาชุมชน ด้วยพลังของผู้สูงอายุในชุมชน ในด้านมิติต่างๆ จนมาถึงปัจจุบัน

ช่วงปี พ.ศ.2551-2560 การประกอบอาชีพด้านการเกษตรของคนในชุมชน และสมาชิกผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคายังคงเหมือนเดิม คือประกอบอาชีพทำการเกษตร มีการส่งไม้ต่อให้กับลูกหลานทางด้านอาชีพการเกษตร จัดสรรปันส่วนที่ดินทำกินให้กับลูกหลาน ช่วงเปลี่ยนมือ ส่งต่อที่ดินทำกินให้ลูกหลาน ทำให้ส่วนหนึ่งมีการแปรสภาพจากสวนสมรม มีการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรเป็นแบบเชิงเดี่ยวมากขึ้น ส่วนที่เหลือยังคงมีการทำการเกษตร และสวนเกษตรแบบสวนผสม น้อยมาก ซึ่งการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยวในปัจจุบัน ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากอดีตได้ชัดเจนในเรื่องของพันธุ์กรรมพืชหลายชนิดในพื้นที่ที่กำลังสูญหาย และสูญหายไปแล้ว จากสถานการณ์ดังกล่าว ทางทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ได้มีการออกแบบกระบวนการวิจัย ลงพื้นที่เพื่อสำรวจพืชสมุนไพรในครัวเรือนของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพันธุ์กรรมพืช ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา พบว่าพืชท้องถิ่นในพื้นที่เริ่มที่จะสูญหายไปทุกขณะ เช่น ระกำป่า (เมื่อก่อนมีแทบทุกสวน) ดอกอ้อทำไม้กวาด หยวกปุด กระทือใบบัวบก ผักแว่น ต้นสมเส็จ กุ่มนา (ต้นกุ่ม) ต้นเตย (ทำเสื่อ) คาหลา กลุ่มคล้า (ไผ่สานเสื่อ) ผักหนาม ผักกรูดก้นน้อยลง หวาย เหลือน้อยมาก หายาก ต้องไปหาในป่าลึก ต้นเลียด ต้นหิย ต้นตะขบ ต้นกอด ต้นเหียงมีให้เห็นบ้าง แต่น้อย ต้นตระโกนา ซึ่งเป็นสมุนไพร ก็เริ่มที่จะสูญหายไปจากชุมชน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในการทำการเกษตร เกษตรการมุ่งเน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมากขึ้น ทำให้วิถีการเกษตรสวนพอเต้า สูญหายไป เหลือเพียงไม่กี่แปลงในตำบลนาคาเท่านั้น ที่ยังคงทำสวนเกษตรแบบผสม หรือสวนพอเต้าแบบดั้งเดิม ซึ่งเจ้าของสวนส่วนใหญ่ที่ทำการเกษตรแบบสวนผสม ก็จะเป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาในปัจจุบัน เช่น นายสุจินต์ คงจันทร์ นายสมเดช ขุนฤทธิ์ นายประจวบ ลือชาการ นางเกสร ขัติยะ นางสาวน๊ะ ณ สมุทร เป็นต้น

ส่วนอาชีพประมง ในอดีตจะมีเพียงคนในหมู่ที่ 3 บ้านบางกล้วยนอกเท่านั้น ที่จะประกอบอาชีพการทำประมง เพราะด้วยมีสภาพพื้นที่อยู่ติดทะเลอันดามัน ประชากรส่วนใหญ่จึงจะประกอบอาชีพการทำประมงเป็นหลัก รองลงมา ก็จะเป็นการทำสวนเกษตร รับจ้างและค้าขาย แต่ปัจจุบัน คนตำบลนาคา และต่างถิ่น ก็เริ่มไปประกอบอาชีพการทำประมงเพิ่มมากขึ้นขึ้น เนื่องจากที่ดินมีการเปลี่ยนมือ ประสบ

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และบางส่วนก็ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยหันไปประกอบอาชีพการทำประมงพื้นบ้านเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็รวมผู้สูงอายุเพชรนาคาด้วยเช่นกันที่เกิดการปรับเปลี่ยนด้านอาชีพ ซึ่งการทำประมงพื้นบ้านที่สำคัญในพื้นที่ คือ การรูดกุ้งเคย ตกปลา วางอวนปลา ตกปูดำ หาดหอยกัน หอยหลักไก่ หอยจับแฉะ หอยหวาน ทอดแหเพื่อนำมาเป็นอาหาร และส่วนหนึ่งได้ลงไปเรียนรู้อาชีพจากชาวประมง บางรายสร้างเครื่องมือทำการประมง เช่น เรือ อุปกรณ์การทำประมง โดยทำทั้งสองอาชีพควบคู่กันไป เมื่อว่างจากสวน ก็จะลงเล ส่วนผู้สูงอายุบางส่วนที่เคยทำอาชีพประมงแต่เพียงอย่างเดียว ก็เริ่มปรับเปลี่ยนหันมาประกอบอาชีพทำสวนเกษตรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่ง ผู้สูงอายุมีต้นทุนทางที่ดินทำกิน จึงสามารถปรับเปลี่ยนอาชีพตามบริบทของตนเองได้ และยังมีผู้สูงอายุบางรายที่ปรับเปลี่ยนอาชีพอย่างฉับพลันเนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาหนี้สินรุมเร้า จึงต้องอาศัยอยู่กับลูกหลาน หรือหันมารับจ้างทั่วไป และประกอบอาชีพค้าขาย สมาชิกชมรมผู้สูงอายุบางรายก็จะขายของชำที่บ้าน และส่วนใหญ่จะเก็บผลผลิตจากสวนจำหน่ายเป็นรายได้หลัก เช่น หนาม สะตอ ผักเหลียง ลูกเนียง ส้มโอ มังคุด ลองกอง มะไฟ ละไม ผักหวานป่า ผักหวานน้ำเงิน ยอดมะขามอ่อน หยวกข่า หยวกทือ เป็นต้น นำมาจำหน่าย ตามตลาดนัดตามบ้าน ชุมชน และนำมาขายในวันประชุมประจำเดือนของผู้สูงอายุเพชรนาคา

4.2 สถานภาพของสมาชิกผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

4.2.1 ลักษณะของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

1) จากข้อมูลของสมาชิกผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุทำงานด้านการเกษตรตั้งแต่วัยหนุ่มสาว และปัจจุบันก็ยังประกอบอาชีพด้านการเกษตร ถึงแม้ว่าจะมีอายุมากกว่า 60 ปี ก็ตาม บางคนสุขภาพไม่เอื้ออำนวย ก็ลดบทบาทลงไปทำงานที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย เช่น ปลูกผัก ดูแลสวนรอบๆบ้าน หันมาทำอาชีพตามฤดูกาล เช่น ฤดูกาลหนาม ทำนึ่งผ่านหนาม ตากหนามอยู่กับบ้าน ฤดูกาลมังคุด จะรับจ้างเก็บมังคุด หรือเก็บมัลคุดในสวนตัวเอง คัดขนาดมังคุดเพื่อไปจำหน่าย เป็นต้น แต่โดยภาพรวมก็จะอยู่ในฐานอาชีพเดิมของตนเอง นอกจากนั้นยังมีสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่ประกอบอาชีพค้าขาย เช่น เก็บผักเดินขายตามบ้าน นั่งขายของที่ร้านหน้าบ้าน ริมทาง หรือนำไปขายที่ตลาดนัดในชุมชน รวมทั้งการขายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร เช่น ยาต้ม ยาหมอม ยาบำรุงต่างๆ เป็นต้น บ้างก็ทำงานจักสาน สานตระกร้า เขียนหมาก และสุมไก่ รวมทั้งทำไม้กวาดดอกหญ้า ขยายตามหน้าบ้าน หรือทำเวลาที่มีคนในชุมชน และคนจากภายนอกที่ทราบข้อมูลมาสั่งให้ทำ ทำให้ผู้สูงอายุ มีกิจกรรมที่ทำและเป็นงานที่สร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุอีกด้วย

2) สมาชิกผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะทำงานต่อจนกว่าจะทำได้ไหว ด้วยเหตุปัจจัยหลากหลายประการ เช่น อยากมีรายได้ เพื่อลดภาระของครอบครัว อยากมีเพื่อน อยากมีสังคม อยากทำงานเพื่อจะให้ลูกหลานรู้ว่ายังทำงานได้อยู่เลี้ยงตัวเองได้ และเลี้ยงครอบครัวได้ และผู้สูงอายุบางรายยังเป็นผู้นำหลักของครอบครัว ซึ่งอาศัยอยู่เป็นครอบครัวใหญ่ มีลูกหลานมาอาศัยอยู่ร่วมกัน แม้ว่าจะ

มีการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับลูกหลานไปแล้วก็ตาม แต่ผู้สูงอายุหลายคนยังไม่วางมือ จากการบริหารจัดการด้านอาชีพการเกษตรในครอบครัว

3) ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ และมักจะนำประสบการณ์เดิมมาถ่ายทอดให้กับลูกหลานในเรื่องของการใช้ชีวิต ความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพ การมองอนาคตของลูกหลาน ในเรื่องของการใช้ชีวิต อีกทั้งมีความพยายามจะรักษา พื้นฟู ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปยังลูกหลาน แต่ปัจจุบันลูกหลานส่วนน้อยที่ให้ความสนใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นความพยายามของแกนนำผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่พยายามจะถ่ายทอด ปลุกฝังคนรุ่นลูกหลานให้สืบสานงานต่อ โดยมีการรับสมัครสมาชิกสามัญ อายุตั้งแต่ 25-59 ปี เป็นสมาชิก เพื่อเข้ามาเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุนอกจากนี้ทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ยังได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานให้การส่งเสริมอาชีพต่างๆ เช่น ทำขนม ทำพรมเช็ดเท้า ซึ่งมีสมาชิกผู้สูงอายุเข้าร่วมอบรม และแต่ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุไม่ได้นำความรู้มาใช้ในการสร้างอาชีพใหม่ แต่หากเป็นการอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ เช่น ที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร ด้านพืชผักสมุนไพร นั้น ได้มาใช้มากกว่า เนื่องจากเป็นฐานอาชีพ ประสบการณ์เดิมของผู้สูงอายุเพชรนาคา

4) ผู้สูงอายุเพชรนาคา มีความสัมพันธ์กันฉันท์ญาติมิตร ช่วยเหลือดูแลกัน มีการพบปะพูดคุยกันเป็นประจำทุกเดือน ผ่านการประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ทุกวันที่ 15 ของเดือน และในการประชุมแต่ละครั้ง จะมีสมาชิกผู้สูงอายุ มาเข้าร่วมไม่ต่ำกว่า 80 คน ในทุกเดือน โดยจะมีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การจัดเก็บเงินฌาปนกิจ การออกกำลัง การสวดมนต์ การร้องเพลงมาร์ชชมรมฯ การร้องเพลงสวดศิสมเด็จย่า รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้วิชาการ และการรับการตรวจสุขภาพจาก อสม. รพสต.ควนไทรงาม เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มาอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 ลักษณะอาชีพของผู้สูงอายุ

1) อาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา เป็นฐานอาชีพเดิมที่ทำมาตั้งแต่หนุ่มสาว โดยส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตร ทำสวน มีความผูกพันกับฐานอาชีพด้านการเกษตร และมีความถนัด มีประสบการณ์เดิมเป็นต้นทุนเดิม ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะตื่นมาในตอนเช้ามาทำภารกิจ ทำสวน ปลุกผัก รดน้ำ ดูแลสวนรอบๆบ้าน หรือนำผลผลิตทางการเกษตรไปขายให้เพื่อบ้าน หรือขายที่ตลาดนัดในชุมชน ซึ่งในแต่ละวันจะใช้เวลาในการทำงาน ช่วงครึ่งวันเช้า และกลับมาพักผ่อนที่บ้าน และจะใช้เวลาช่วงบ่ายๆ เย็นๆ ทำงานต่อ เข้าสวน หรือดูแลสวนรอบๆบ้าน หรือบางรายนั่งทำงานอยู่กับบ้าน เช่น งานจักสาน ฝ่าหมาก ไม้กวาดออกอ้อ สุ่มไก่ พืชผักสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งหากมีการส่งเสริมการทำงานของสูงอายุ ควรส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องกับอาชีพเดิม และมีวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่สามารถทำได้

2) อาชีพของผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับงานหัตถกรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น สมุนไพร ลูกปะคบ ทำเสื่อ เพ้นท์ผ้าปาเต๊ะ ทำขนม แปรรูปสมุนไพร ปลุกผักพื้นบ้าน ประดิษฐ์ของชำร่วย ทำไม้กวาด

คอกอ้อ งานจักสาน สุ่มไก่ ตะกร้า พรหมเช็ดเท้า เป็นต้น หากมีการส่งเสริมทั้งรายบุคคล เป็นกลุ่ม นอกจากจะสร้างรายได้ และยังสร้างคุณค่า ด้านจิตวิญญาณ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาส่งผลให้ผู้สูงอายุ มีความสุขจากการได้รวมกลุ่ม พบปะพูดคุยกัน ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน และยังมีรายได้ มีคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสมาชิกผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีแกนนำผู้สูงอายุที่มีบทบาท เป็นคณะกรรมการ มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการชมรม เนื่องจากมีความรู้ ทักษะประสบการณ์ การเป็นที่ยอมรับของสมาชิกชมรม เปิดโอกาสให้กับสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคาคนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ดังนั้นการสนับสนุนจากภายนอกเข้ามาในชมรม ในด้านต่างๆ และรวมทั้งด้านการส่งเสริมอาชีพ ที่เข้ามานั้น สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาทุกคนจะเข้าถึงกิจกรรมเหล่านี้มาโดยตลอด

4.2.3 การพัฒนาด้านอาชีพ

จากการเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวน 114 ครั้วเรือน พื้นที่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 (ยกเว้นหมู่ที่ 6 แห่ม่นาว ซึ่งเป็นพื้นที่เกาะ ไม่สะดวกในการเดินทาง และมีผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ไม่กี่ราย และไม่ค่อยได้ขึ้นมาร่วมกิจกรรม) ตำบลนาคา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดระนอง จำนวน 155 คน แบ่งออกเป็นชาย 81 คน เป็นหญิง 74 คน พบว่ามีการประกอบอาชีพและมีรายได้จากแหล่งต่างๆดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลแหล่งที่มาของรายได้ของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 155 ราย

ลำดับที่	แหล่งที่มาของรายได้ของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา	จำนวน(คน)	หมายเหตุ
1.	เบี้ยยังชีพ/ประกอบอาชีพค้าขาย	4	
2.	เบี้ยยังชีพ/ลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู	12	
3.	เบี้ยยังชีพ/งานฝีมือภูมิปัญญาจักสาน/ลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู	3	
4.	เบี้ยยังชีพ/ทำอาชีพสวนยาง/ลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู	7	
5.	เบี้ยยังชีพ/ทำอาชีพสวนยาง/ปลูกผักขาย	5	
6.	เบี้ยยังชีพ/เป็นหมอสุนัขไพร(ตั้มยาหม้อ)	3	
7.	เบี้ยยังชีพ/ประกอบอาชีพสวนยางพารา/สวนปาล์มน้ำมัน	20	
8.	เบี้ยยังชีพ/ประกอบอาชีพสวนปาล์มน้ำมัน /เบี้ยยังชีพคนพิการ	2	
9.	เบี้ยยังชีพ/ค่าตอบแทนอสม./ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา	3	
10.	เบี้ยยังชีพ/ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์	4	
11.	เบี้ยยังชีพ/ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา/เลี้ยงสัตว์	2	

12.	เบี้ยยังชีพ/ค่าตอบแทนอสม. /รับจ้างทั่วไป	2	
13.	เบี้ยยังชีพ /ประกอบอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมัน	7	
14.	เบี้ยยังชีพ/ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา	9	
15.	ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา	3	
16.	ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา/สวนปาล์มน้ำมัน	15	
17.	ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา/รับจ้างทั่วไป	3	
18.	การประกอบอาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมัน	22	
19.	การประกอบอาชีพการทำสวนมังคุด	2	
20.	การประกอบอาชีพปลูกผักขาย	2	
21.	เบี้ยยังชีพ/ปลูกผักขาย	2	
22.	การประกอบอาชีพค้าขาย	5	
23.	การประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	1	
24.	การประกอบอาชีพสวนผสม	9	
25.	เบี้ยยังชีพ	8	
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง		155 คน	

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า ผู้สูงอายุมีรายได้หลักจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และอาชีพการทำเกษตรเป็นหลัก นอกจากนั้นก็จะได้รับการดูแลจากลูกหลานและคนในครอบครัว ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เกิน 90 % มีความรู้ มีความสามารถ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับงานฝีมือและงานภาคการเกษตร ซึ่งสามารถจะเป็นรายได้เสริม หรือรายได้หลักให้กับผู้สูงอายุ และสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีด้านกาย จิต และสังคม ที่ผู้สูงอายุในปัจจุบันประสบปัญหาที่ต้องอยู่เฝ้าบ้าน ไม่มีรายได้ ไม่มีงานทำ ไม่มีเพื่อน หรือไม่ได้สมาคมกับเพื่อนในช่วงวัยเดียวกัน อีกทั้งปัญหาด้านสุขภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนไหว หรือที่ต้องใช้พลังงานเยอะๆ รวมทั้งการเดินทางไกล ก็ไม่ค่อยสะดวก ซึ่งที่ผ่านมาทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องการหนุนเสริมผู้สูงอายุในประเด็นดังกล่าว แต่กลับมุ่งเน้นไปให้ความสำคัญในเรื่องของการให้สวัสดิการเบี้ยยังชีพเป็นสำคัญ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการหนุนเสริม สร้างความเข้มแข็ง รวมทั้งการเตรียมความพร้อมให้กับผู้สูงอายุในประเด็นดังกล่าวที่ทางทีมวิจัยได้เก็บรวบรวม และสรุปข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในเกิดประโยชน์ในการหนุนเสริมงานด้านอาชีพผู้สูงอายุในอนาคต

จากการพัฒนาด้านอาชีพ ยังพบอีกว่า ความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุ เพชรนาคาในอดีต อาชีพที่สำคัญของผู้สูงอายุ คือ อาชีพทำการเกษตร (ทำสวน) ค้าขาย รับจ้างและประมง ตามลำดับ ซึ่ง ทำให้สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีความต้องการทางด้านอาชีพที่มีความหลากหลาย ที่มีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับภาคการเกษตร และงานฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งในอดีตผู้สูงอายุ ไม่ได้คิดหาอาชีพใหม่อื่นได้เพิ่มเติม เพราะว่ามีอาชีพทำการเกษตรที่มีความมั่นคงอยู่แล้ว เป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ตามวิถีเกษตร มีการทำการเกษตรแบบเกื้อกูลและแบ่งปันกัน และมีทรัพยากรที่สมบูรณ์ เพียงพอทั้งทางบก และทางทะเล สามารถหาได้ง่าย กินง่าย เข้าป่า เข้าสวน ก็สามารถเก็บผัก หาหน่อไม้ หาเห็ด กลับมาเป็นอาหารได้ หากลงทะเล ก็สามารถหาหอย หาปู หาปลาได้ โดยไม่ต้องซื้อ มีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนอาหารกันในชุมชน รวมทั้งมูลค่าของทรัพยากรที่เป็นอาหารก็ไม่มีราคาซื้อขาย ทำให้คนในชุมชนยุคอดีต ใช้วิถีชีวิตแบบการแลกเปลี่ยนอาหารกันในชุมชน รวมทั้งความเจริญ และการพัฒนาในพื้นที่ยังมีน้อย ยังเข้ามาไม่ถึง ทำให้ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายนัก คนในชุมชนยังคงใช้ชีวิตแบบเดิมๆ ของกินของใช้ก็สามารถหา และทำเองได้ ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี เช่น การประดิษฐ์ของใช้ไว้ใช้เอง จากงานจักสาน การทำยาสมุนไพรไว้ใช้เองในการรักษาอาการป่วยเบื้องต้น และมีอาการเจ็บป่วยเพียงแค่เล็กน้อย โดยที่ไม่ต้องพบแพทย์ เป็นต้น ซึ่งในอดีต ความต้องการด้านราคาพืชผลทางการเกษตรเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทางเกษตรกรมีความต้องการให้ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีราคาที่สูงขึ้น เพื่อให้สามารถมีรายได้เพียงพอจากรายจ่าย และค่าครองชีพที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ส่วนในปัจจุบัน ผู้สูงอายุต้องตื่นตัวเพิ่มมากขึ้น เพราะสถานการณ์ในพื้นที่ รวมทั้งภาวะทางสังคม ทางเศรษฐกิจ ที่มีการเปลี่ยนแปลง และบีบรัดในทุกด้าน ทำให้ผู้สูงอายุต้องปรับตัวในการประกอบอาชีพของตนเองและครอบครัวเพิ่มมากขึ้น เช่น จากในอดีตการทำสวนยาง การกรีดยางจะมีลูกจ้างช่วยกรีดยางพาราให้ แต่ปัจจุบันต้องหันมากรีดยางพาราด้วยตนเอง รวมถึงการใส่ปุ๋ย และการดายหญ้าในร่องยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน ก็ต้องทำเองเพิ่มมากขึ้น เพราะการจ้างคนอื่นมาช่วยจัดการให้ดังเช่นในอดีตนั้นทำได้ยาก เพราะราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ไม่คุ้มค่ากับการจ้างงาน ซึ่งถ้ามีการจ้างแรงงาน รายได้ที่จะได้ก็จะลดน้อยลง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แต่ถ้าลดการจ้างงานและมาดำเนินการด้วยตนเอง จะสามารถลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้จากการทำสวนเกษตรได้เพิ่มมากขึ้น ส่วนการทำอาชีพประมงนั้น จากเดิมส่วนใหญ่ผู้สูงอายุ จะไม่มีลูกจ้างในการทำประมง แต่ปัจจุบันเจ้าของเรือประมง ที่เป็นผู้สูงอายุ ที่ทำอาชีพประมง จะมีการจ้างลูกจ้างมาช่วยทำประมง มากขึ้นรวมทั้งมีอุปกรณ์เสริมในการทำอาชีพ เช่น เครื่องมือการจับทำประมง ที่ทันสมัยต่างๆ ทั้งนี้พบว่า ทั้งสองอาชีพจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของรายได้จากการประกอบอาชีพ ซึ่งอาชีพการทำประมงจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากราคาสัตว์น้ำมีราคาที่สูงขึ้น มีความต้องการของผู้บริโภคที่เยอะขึ้น รวมทั้งทรัพยากรในชุมชนตำบลนาคา มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากทางชุมชนได้มีการฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน ปลูกป่าชายเลนเสริมเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง มีการอนุรักษ์เขตแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ มีการจัดการทรัพยากร อย่างเป็นระบบเพิ่มมากขึ้น ผ่านการสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน ในการอนุรักษ์ และการใช้เครื่องมือในการทำประมง เช่น การกำหนดขนาดความกว้าง ความถี่ของตาอวน ให้มีขนาดที่กว้างและใหญ่ขึ้น มีการกำหนดแนวเขตเรือพาณิชย์ ไม่ให้เข้ามาวางอวนบริเวณชายฝั่ง เป็นต้น ส่วน

อาชีพการทำการเกษตร ได้รับผลกระทบจากราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรผู้สูงอายุ ต้องปรับตัว หันมาจัดการสวนเกษตรด้วยตนเอง และปรับเปลี่ยนช่วงเวลาในการกรีดยางพารา ช่วงฤดูฝน ต้องหาช่วงที่ฝนหยุด เพื่อความอยู่รอด และทำสวนเกษตรแบบผสมเพิ่มมากขึ้น โดยปลูกพืชผักพื้นบ้าน และพืชสมุนไพรเสริมในพื้นที่ เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในอดีต ดังนั้นปัจจุบันจึงได้เกิดกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาเพิ่มมากขึ้น เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เพื่อการส่งเสริมด้านอาชีพให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยนำความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสิ่งต่างๆรอบตัว นำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างอาชีพ รายได้ เสริมเพิ่มเติมให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ชดเชยราคาพืชผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เช่น การรวมกลุ่มทำลูกแปกบ ทำเสื่อ พันธุ์ผ้าปาเต๊ะ ทำขนม แปรรูปสมุนไพร ปลูกผักพื้นบ้าน ประดิษฐ์ของชำร่วย ทำไม้กวาดดอกหญ้า งานจักสาน พรหมเช็ดเท้า เป็นต้น ซึ่งได้การรวมกลุ่มบางประเภทก็ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ที่เข้ามาหนุนเสริมความรู้ และการจัดการผลิตภัณฑ์ที่เป็นระบบ มีมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ และสามารถสร้างความสนใจให้กับผู้บริโภค จนสามารถสร้างรายได้เสริมเพิ่มเติมให้กับสมาชิก

4.2.4 คุณค่าและความสุข

เมื่อกล่าวถึงคุณค่า และความสุขของผู้สูงอายุอยู่ที่ใด เป็นการเปิดประเด็นพูดคุยแลกเปลี่ยน และจากการสังเกตการณ์ร่วมทำกิจกรรม พบว่า สิ่งที่คุณสูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ได้กล่าวถึงคุณค่าในตัวเอง 1) รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีโอกาสได้มาทำงานขับเคลื่อนชุมชนภายใต้การเข้ามาเป็นคณะกรรมการของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา 2) รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ สามารถทำงานเพื่อส่วนร่วมได้ ในฐานะกรรมการ แกนนำของชมรมผู้สูงอายุ 3) ได้รับการยอมรับจากสมาชิกผู้สูงอายุ และจากบุคคลภายนอกทั่วไป ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง หรือได้สัมผัสการทำงานของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา 4) การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อส่วนร่วม ในงานต่างๆที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดขึ้น ทำให้ได้ความรู้ ได้พบปะผู้คน มีสังคม ทำให้ทราบข้อมูลข่าวสารของชุมชนในเรื่องต่างๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรม และสามารถนำมาบอกต่อให้กับเพื่อนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา คนอื่นๆที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม 5) ทำให้รู้สึกมีความสุขจิต สุขภาพกายดีขึ้นเนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ถือว่าเป็นการเปิดหูเปิดตา 6) การที่มีโอกาสถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของตนเองให้กับคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ วิชาความรู้ภูมิปัญญาต่างๆที่เคยได้รับการสืบทอดมาจากพ่อแม่ในอดีต ทำให้หวนคิดถึงภาพในอดีต ได้เล่าเรื่องราวในอดีตให้คนรุ่นหลังได้ฟัง มีรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ เกิดความสุขร่วมกันระหว่างผู้เล่า และผู้ฟัง ในทุกครั้งที่มีโอกาส และ 7) ในเรื่องการช่วยเหลือและดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเดินทาง การประกอบอาชีพ การทำงานต่างๆ เป็นการยืนยันว่าตนเองแม้มีอายุมาก คนในสังคมเรียกว่าผู้สูงอายุ แต่ก็สามารถดูแลตนเอง มีรายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ ไม่เป็นภาระแก่ลูกหลาน หรือเป็นภาระแก่สังคม ความตั้งใจที่จะทำงานต่อจนกว่าจะทำได้ไหว

4.2.5 ความต้องการสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพ

ทางทีมวิจัย ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาได้ร่วมกันวิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลด้านความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ซึ่งจากกระบวนการการถอดบทเรียนของทีมวิจัย ด้านความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา พบว่า สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีความต้องการทางด้านอาชีพที่มีความหลากหลาย ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภาคการเกษตร และงานฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสรุปได้ 2 ประเด็น ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) **ความต้องการด้านอาชีพ ที่ร่วมกันทำ** ทางผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมด้านอาชีพที่มาร่วมกันทำในนามชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา คือ 1) สร้างโรงกรองน้ำการผลิตน้ำดื่มจำหน่ายในชุมชน เพื่อเป็นรายได้ของชมรม 2) การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ในรูปแบบต่างๆ ที่มีวัตถุดิบอยู่ในท้องถิ่น และผู้สูงอายุ มีความรู้ สามารถดำเนินการเองได้ เช่น การทำผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร/ขนม เช่น ทำกล้วยฉาบ ขนมทองม้วน น้ำดื่มสมุนไพร เป็นต้น การทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เช่น ของชำร่วยจากงานประดิษฐ์งานจักสาน การทำผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับพิธีกรรมทางศาสนา เช่น เหริญญโปรยทาน ดอกไม้จันทร์ รั้วจักสาน และการทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร เช่น ปรุงยาสมุนไพร แปรรูปสมุนไพร นวดสมุนไพร อบสมุนไพรสูตรต่างๆ และยาสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งความต้องการด้านอาชีพที่กล่าวข้างต้น คนที่มีช่วงอายุ 60-80 ปี สามารถทำร่วมกันได้ และมีความเหมาะสมกับช่วงวัย เพราะไม่ได้ใช้แรงงานมากจนเกินไป

2) **ความต้องการด้านอาชีพ ที่แยกกันทำ** ทางผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมด้านอาชีพที่สามารถแยกกันทำได้ แต่มานำรวมกันขายในนามชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา คือ 1) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ใช้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเฉพาะบุคคล ที่มีทักษะ ความสามารถ และความถนัด เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ งานจักสาน ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดก้านมะพร้าว สานเลื้อยบายเตย เป็นต้น การทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน ยาสระผม น้ำยาซักผ้า เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไข่ สวนผักพื้นบ้าน และสวนสมุนไพรในครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งความต้องการด้านอาชีพที่กล่าวมาข้างต้น จะเหมาะสมกับคนที่มีอายุ 26-50 ปี เพราะสุขภาพยังแข็งแรง สามารถใช้แรงงานที่มีในการทำอาชีพดังกล่าวได้ดี

จากการถอดบทเรียนด้านอาชีพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยังทำให้พบแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาคาในเบื้องต้น ที่สามารถแยกตามประเภท อายุ วัย ภูมิปัญญา และความสามารถ ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เรียงตามลำดับความสำคัญ และสามารถดำเนินการได้จริง ตามช่วงอายุ วัย สภาพร่างกาย ความรู้ความสามารถ ดังนี้

1. การทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร เช่น ปรุงยาสมุนไพร แปรรูปสมุนไพร นวดสมุนไพร อบสมุนไพรสูตรต่างๆ และยาสมุนไพร เป็นต้น

2. การทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เช่น ของชำร่วยจากงานประดิษฐ์ งานจักสาน การทำผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับพิธีกรรมทางศาสนา เช่น เหริญญโปริยทาน ดอกไม้จันทร์ รั้วจัดขันหมาก

3. การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ในรูปแบบต่างๆ ที่มีวัตถุดิบอยู่ในท้องถิ่น และผู้สูงอายุ มีความรู้ สามารถดำเนินการเองได้ เช่น การทำผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร/ขนม เช่น ทำกล้วยฉาบ ขนมทองม้วน น้ำดื่มสมุนไพร เป็นต้น

จากความต้องการด้านอาชีพดังกล่าวข้างต้น เป็นอาชีพที่ผู้สูงอายุมีองค์ความรู้และมีความสามารถอยู่แล้ว ไม่ต้องใช้แรงกายหรือพลังมาก สามารถดำเนินการได้ทันที ทั้งที่บ้านและที่ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ส่วนความต้องการในเรื่องการสร้างโรงร่อนน้ำการผลิตน้ำดื่ม จำหน่ายในชุมชน เพื่อเป็นรายได้ของชมรม สู่การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกผู้สูงอายุในอนาคต เป็นความต้องการที่มองในเชิงการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาในระยะยาว ซึ่งต้องมีการรวมพลังของคนรุ่นใหม่ในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหนุนเสริมให้กับผู้สูงอายุอีกแรง ซึ่งเป็นเรื่องของการวางแผนในอนาคต ต้องมีข้อมูลคิดพบาท่วมกันในชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และความคิดเห็นกับหน่วยงานที่ปรึกษา ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนองต่อไป

4.2.6 ปัญหา อุปสรรค

จากการถอดบทเรียนด้านอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาตั้งแต่ในอดีต-ปัจจุบัน พบว่า การสร้างแกนนำแถวสองเพื่อสืบสานการทำงานขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาในมิติต่างๆ ยังพบข้อจำกัดหลายประการ เช่น การสร้างแกนนำ เพื่อบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต้องเป็นมีคุณสมบัติ ความเป็นผู้นำกลุ่ม และติดต่อประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งที่ผ่านมา ได้มีการพูดคุยในประเด็นนี้ ว่าจะต้องทำอย่างไร ที่จะให้แกนนำผู้สูงอายุรุ่นใหม่ได้เข้ามาเรียนรู้การทำงานของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาอย่างต่อเนื่อง การส่งไม้ต่อของคนในแรก ยุคบุกเบิกชมรม เป็นเรื่องไม่ง่ายทีเดียว แต่อย่างไรก็ตามภายใต้การเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทางแกนนำผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา มีความเชื่อว่าจะมีลูกหลานของแกนนำ ที่เข้ามาเรียนรู้ แม้ว่าจะมาเพียงครั้งคราวก็ตาม ก็จะสามารถขับเคลื่อนงานของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาต่อไปได้ ด้วยแรงหนุนเสริมจากทุกภาคส่วนก็จะเป็นส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนชุมชน ภายใต้ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

4.3 ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

4.3.1 ชนิดของผลิตภัณฑ์และงานด้านอาชีพ

การฝึกปฏิบัติการ ทดลองทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านอาชีพ สวัสดิการของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีชนิดของผลผลิต และผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ให้กับชมรม และเป็นทางเลือกอาชีพให้กับผู้สูงอายุ ดังนี้

1) ผลผลิตจากสวนปาล์มสวัสดิการ จำนวน 8 ไร่ ที่ชมรมดูแลและเก็บเกี่ยวผลผลิตอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีต้นปาล์มจำนวน 30 ต้น เก็บเกี่ยวผลผลิตมาได้ประมาณ 3-4 ปี รายได้จากการเก็บเกี่ยว

ห้วค่าใช้จ่ายแล้ว เป็นรายได้ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุในอนาคต ซึ่งในอนาคตทางคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาได้วางแผน ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มเติม และในพื้นที่สวนปาล์มน้ำมัน ทางสมาชิกได้ปลูกสมุนไพรในครัวเรือนหลากหลายชนิด ที่สามารถเก็บมาใช้ประโยชน์ได้ในการบริโภค หรือเพื่อการรักษาโรค แต่สมุนไพรที่ปลูกยังมีจำนวนน้อยอยู่ไม่สามารถที่จะเปิดตลาด หรือขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุเพชรนาคาได้ในขณะนี้ เป็นเพียงเพื่อสร้างการเรียนรู้ แก่สมาชิกชมรม คนในชุมชน และคนทั่วไปที่สนใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการบริหารจัดการสวนปาล์ม สวัสดิการของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาแห่งนี้

2) ผลิภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรม จักสานผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือนต่างๆ เช่น สานเสื่อ ใบเตย จักสานตะกร้า เขียนหมาก สุ่มไก่ ไม้กวาดดอกอ้อ เป็นต้น ซึ่งสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา หลายรายที่มีความรู้ ความสามารถด้านงานหัตถกรรม จักสานต่างๆ สามารถทำอยู่กับบ้านได้ แล้วนำมารวมกันขาย ในนามของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาได้อีกด้วย ซึ่งจะเป็นรูปแบบการแยกกันทำ รวมกันขาย ซึ่งที่ผ่านมาทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาได้รวบรวมผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นครั้งคราว ในช่วงที่ได้รับการประสานงานมา เข้าร่วมจัดนิทรรศการ งานชุมชน หรือเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ยังไม่มีการรวบรวมผลิภัณฑ์ของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาอย่างจริงจัง เพื่อสร้างรายได้ กระจายให้กับสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา

3) ผลิภัณฑ์ด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น รำกลองยาว ตามงานต่างๆ ที่ได้รับการจ้างจากเจ้าของงาน ซึ่งคนในชุมชนนิยมรำกลองยาว ในงานบวช งานบุญต่างๆ การแสดงลิเกป่า การขับเพลงบอก ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมที่ควรได้รับการสืบสาน และสืบทอดให้กับคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ สืบสานต่อไป

4) ผลิภัณฑ์ด้านสมุนไพร เช่น ยาสมุนไพรเพชรนาคา ซึ่งสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ได้พัฒนา ยกระดับเป็นผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาในปัจจุบัน มีการทดลองปฏิบัติการสูตรส่วนผสม จนลงตัว จนได้รับการยอมรับ การตอบรับจากสมาชิก คนในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้กับคนภายนอกได้รับทราบข้อมูลของผลิตภัณฑ์ของชมรม เพื่อการจัดการตลาดในอนาคต รวมทั้งการมีการบริการอบสมุนไพร เพื่อสุขภาพ ด้วยสูตรต่างๆ เช่น สูตรตาสว่าง ตาแจ้ง สูตรความงาม สูตรแก้ปวดเมื่อย คลายเส้น คลายเครียด แก้หวัด คัดจมูก เป็นต้น จากการประยุกต์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพร ของผู้สูงอายุเพชรนาคา จนได้รับการยอมรับจากสมาชิก คนในชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากการให้บริการกับสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ทุกวันที่ 15 ของเดือน มีการอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ รวมทั้งมีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้น แต่ทั้งนี้ ต้องมีการเชื่อมโยงด้านการตลาด เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ของชมรมในอนาคตอีกด้วย

4.3.2 ลักษณะของผลิตภัณฑ์

1) ลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุทำ มีทั้งรูปแบบเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความรู้สมุนไพร การอนุรักษ์ด้านพืชสมุนไพรในชุมชน เป็นการเน้นการปลูกนำมาใช้ในครัวเรือน รวมทั้งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เช่น กลองยาว ลิเกป่า และขับเพลงบอก เป็นต้น

2) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุ พกติดตัวแทบทุกคน นั่นคือ ยาหม้อ ใช้สำหรับสูดดมแก๊สเวียงศรีษะ เหมาะสำหรับผู้สูงอายุและเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่ยังไม่มีชุมชนใดในตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง ที่คิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ยาหม้อแบบแห้งมาก่อน

3) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เน้นการต่อยอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสมุนไพร เช่น การอบสมุนไพรสูตรต่างๆ

4) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เน้นวัตถุดิบในท้องถิ่น กระจายรายได้สู่ชุมชน ชุมชนเป็นฐานการผลิต

5) พัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อในอนาคต และคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเอาไว้ในอนาคต

4.3.3 การถ่ายทอดความรู้

เมื่อกล่าวถึงการถ่ายทอดความรู้ ทางสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ได้สะท้อนว่า การถ่ายทอดความรู้สามารถเรียนรู้ทั้งคนถ่ายทอดและผู้ถูกถ่ายทอด ซึ่งรูปแบบการถ่ายทอดที่ผ่านมา มี 3 รูปแบบ คือ

1) ผู้สูงอายุเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่มีความรู้ เช่น ความรู้ด้านสมุนไพร ความรู้ด้านงานหัตถกรรม จักสานต่างๆ เป็นต้น

2) ผู้สูงอายุถ่ายทอดและเรียนรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้ในชุมชน วิทยากรในชุมชน ที่ทางหน่วยงานภาครัฐ เอกชนหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

3) ผู้สูงอายุถ่ายทอดให้แก่เด็กๆ เด็กเยาวชน และคนในชุมชน รวมทั้งผู้ที่สนใจทั่วไป

4.3.4 คุณค่าและความสำคัญ

1) ผลิตภัณฑ์แสดงถึงการอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น งานจักสาน สานสือใบเตย ไม้กวาดดอกอ้อ เป็นต้น

2) ผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดความรู้ ด้านภูมิปัญญาสมุนไพร มาพัฒนาต่อยอด เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน รายได้ให้กับชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาได้ในอนาคต

3) เกิดความรัก สามัคคี ความรู้สึกเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ร่วมกัน ผ่านกระบวนการกลุ่ม เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4) สร้างชื่อเสียงให้กับชมรมผู้สูงอายุ เป็นที่รู้จักมากขึ้น จากการนำเสนอผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ในงานต่างๆที่ได้รับการประสานงานมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับพื้นที่ และระดับจังหวัด

4.3.5 กระบวนการผลิต

ในกระบวนการผลิตแต่ละขั้นตอน ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1) การจัดหาวัตถุดิบ อุปกรณ์ เช่น วัสดุสมุนไพรมาแปรรูป และจัดซื้อบรรจุภัณฑ์ ซึ่งมีทั้งจัดหาในชุมชน และจัดหาจากภายนอกชุมชน ซึ่งต้องมีฝ่ายที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ เชิงของการบริหารจัดการ

2) กระบวนการผลิต มีฝ่ายผลิต ควบคุมสูตร ที่ต้องมีความแม่นยำ และรักษามาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาเอาไว้

3) การจัดการตลาด ทำการหาช่องทางตลาดอย่างต่อเนื่อง กำหนดราคามาตรฐาน ทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์บ่อยๆ รวมทั้งรูปแบบการฝากขายหน้าร้าน หาดตลาดหลากหลายช่องทาง และต้องมีความสอดคล้องกับปริมาณการผลิตในแต่ละรอบด้วย

4.3.6 วิเคราะห์ข้อมูลต้นทุน ของผลิตภัณฑ์

1) ผลิตภัณฑ์ยาต้มเพชรนาคา ต้นทุน ข้อมูลผลิตภัณฑ์ยาต้มเพชรนาคา (ทั้งกระบวนการผลิต) ตั้งแต่จัดหา จัดซื้อ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนกระบวนการผลิต ส่วนผสมแต่ละชนิด จนได้ยาต้มเพชรนาคา มีต้นทุนอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงวัสดุอุปกรณ์

ลำดับที่	รายการวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	ราคาต้นทุน (บาท)
1	หม้อดิน เบอร์ 2	1 ใบ	139
2.	เตาไฟ	1 เตา	150
3.	ถ่านไฟ	1 ถุง	35
4.	กระบวยตักสุกี้ด้ามลายหิน	1 ด้าม	45
5.	ไม้พาย	2 อัน	70
6.	เขียง 5 นิ้ว เบอร์ 2	2 อัน	229
7.	เขียงไม้เหลี่ยม เบอร์ 8	2 อัน	115
8.	มีด มีดก๊ว เบอร์ 245	1 ด้าม	39
9.	มีดก๊ว เบอร์ 840	1 ด้าม	159
10.	มีดก๊ว เบอร์ 172	1 ด้าม	59
11.	มีดก๊ว เบอร์ 476	1 ด้าม	35
12.	กะละมัง(เล็ก)	2 ใบ	40
13.	กะละมัง(ใหญ่)	1 ใบ	40
14.	ครก/สาก7 นิ้ว	1 ชุด	349
15.	ถาด60*401	2 ใบ	398
16.	ตะกร้าหวาย เบอร์ 204	3 ใบ	135
17.	ตะกร้าหามายเบอร์ 055	3 ใบ	117
18.	ตะกร้าหวาย D006	2 ใบ	90
19.	โล่ผ้าแดง 8 ปอนด์	5 อัน	145
รวมต้นทุนวัสดุ/อุปกรณ์			2,389 บาท

ตารางที่ 3 แสดงวัตถุดิบ/อัตราส่วนผสมยาคุมสมุนไพร

ลำดับที่	ชนิดสมุนไพร	อัตราส่วนผสม	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	ลูกกระวาน	200 กรัม	120 บาท
2.	ดอกการพลู	100 กรัม	60 บาท
3.	พริกไทยร้อน	200 กรัม	160 บาท
4.	ผิวมะกรูดแห้ง	100 กรัม	15 บาท
5.	ตะไคร้หอมแห้ง	150 กรัม	22.50 บาท
6.	การบูร	200 กรัม	56 บาท
7.	เมนทอล	150 กรัม	270 บาท
8.	พิมเสน	150 กรัม	120 บาท
9.	ขวดบรรจุภัณฑ์	ใบละ 2 บาท *550 ใบ	1,100 บาท
10.	โลโก้/สติกเกอร์	ชิ้นละ 1 บาท *550 ชิ้น	550 บาท
11.	ค่าแรงงาน	ชั่วโมงละ 25 บาท / 1 คน จำนวน 2 ชั่วโมง *25 บาท *11 คน	550 บาท
รวมต้นทุนผลิตยาคุมสมุนไพร ต่อ 1 ชุด เป็นเงิน			3,0235 บาท

จากตารางสามารถการวิเคราะห์หาต้นทุนเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ยาคุมเพชรนาคา ยาคุมสมุนไพรผลิต 1 ชุด ได้จำนวน 550 ชุด 1 ชุด มีต้นทุนจำนวน 5.49 บาท ราคาขาย ชุดละ 10 บาท จะได้กำไร ชุดละ 4.51 บาท

ขั้นตอนการผลิต

1. หั่นตะไคร้หอมแห้ง ผิวมะกรูดเป็นชิ้นเล็กๆพอประมาณ
2. นำลูกกระวาน พริกไทย ก้านพลู ตำพอแตก
3. ใช้หม้อดิน ใส่ตะไคร้หอม ผิวมะกรูด ลูกกระวาน พริกไทย ก้านพลู คลุกเคล้าทุกอย่างให้เข้ากัน ตั้งไฟประมาณ 5 นาที เพื่อให้ส่วนผสมเข้ากัน
4. จากนั้นใส่ เมนทอล การบูร พิมเสน เทใส่ในหม้อดิน คนส่วนผสมทั้งหมดให้เข้ากัน ได้กลิ่นตามที่ต้องการ ยกหม้อ เทส่วนผสมใส่บรรจุภัณฑ์ที่เตรียมไว้

2) ผลิภัณฑ์การอบสมุนไพร

ต้นทุนข้อมูลการอบสมุนไพร (ทั้งกระบวนการผลิต) ตั้งแต่จัดหา จัดซื้อ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนกระบวนการอบสมุนไพร มีการอบสมุนไพร เช่น แบบสุมไถ่ กระจิม เป็นต้น

ตารางที่ 4 แสดงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

ลำดับที่	รายการวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	หม้อดิน	7 ลูก	973
2.	เตาไฟ	7 ลูก	1,150
3.	ถ่านไฟ	1 กระสอบ	160
4.	ไม้พาย	2 อัน	70
5.	เชียง	1 อัน	229
6.	เชียงไม้เหลียม เบอร์	1 อัน	115
7.	มีด	4 ด้าม	292
8.	ค่าผ้าสำหรับทำกระจิม	80 เมตร	4,000
9.	ดินตุ๊กแก	2 เมตรครึ่ง	213
10.	โซ่	65 เมตร	1,300
11.	ตัวขอ	5 ตัว	250
12.	ค่าเย็บ	3 กระจิม	500
13.	สุมไถ่	1 ลูก	400
รวมต้นทุนวัสดุอุปกรณ์การอบสมุนไพร			9,652

หมายเหตุ: ไม้พาย เชียง มีด ใช้ร่วมกันกับยาต้ม

ตารางที่ 5 แสดงวัตถุดิบสูตรที่ 1 สูตรรอบเพื่อสุขภาพและความงาม มีสมุนไพร 12 ชนิด / 1 ชุด

ลำดับที่	ชนิดสมุนไพร	อัตราส่วนผสม	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	ใบพลับพลึง นำมาหั่น	2 ใบ	0.50 สตางค์
2.	หัวโพลเหลียง นำมาทุบ	3 หัว	10 บาท
3.	ขมิ้นชัน นำมาทุบ	3 หัว	5 บาท
4.	ขมิ้นอ้อย นำมาทุบ	3 หัว	5 บาท
5.	ลูกมะกรูด ผ่าซีก	5 ลูก	7.50 บาท
6.	ใบมะขาม	1 กำมือ	10 บาท
7.	ใบส้มป่อย	1 กำมือ	10 บาท
8.	ว่านน้ำ นำมาหั่น	2 ต้น	2 บาท
9.	ต้นไคร้ นำมาทุบแล้วหั่น	4 ต้น	4 บาท
10.	กระชาย นำมาทุบ	3 เหง้า	10 บาท
11.	ว่านนางคำ	1 จี๊ด	25 บาท
12.	การบูร	15 กรัม	4.2 บาท
13.	ค่าแรง	50 บาท*5 คนต่อ1 ครั้ง	250 บาท
รวมต้นทุน			343.2 บาท

ขั้นตอนการผลิต

นำสมุนไพรทั้งหมดมาต้มให้เดือด จากนั้นนำหม้อสมุนไพรพร้อมเตาไฟที่มีไฟอ่อนๆเข้าไปในกระโจมที่จัดเตรียมไว้พร้อม สามารถอบได้เลย

ตารางที่ 6 แสดงสูตรที่ 2 แก้วดเมื่อย แก้วตาฝาง ทำให้ตาสว่างขึ้น ประกอบด้วยสมุนไพร 6 ชนิด

ลำดับที่	ชนิดสมุนไพร	อัตราส่วนผสม	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	หัวโพลเหลียง นำมาทุบ	1 จี๊ด	5 บาท
2.	ตะไคร้หอม นำมาทุบ	1 จี๊ด	15 บาท
3.	มะกรูดผ่าซีก	1 จี๊ด	5 บาท
4.	ใบส้มป่อย	1 จี๊ด	5 บาท
5.	ใบมะขาม	1 จี๊ด	5 บาท
6.	พิมเสน	1 จี๊ด	0.8 สตางค์
7.	ค่าแรง	50 บาท*5 คนต่อ1 ครั้ง	250 บาท
รวมต้นทุน			285.80 บาท

ขั้นตอนการผลิต

นำสมุนไพรทั้งหมดมาต้มให้เดือด จากนั้นนำหม้อสมุนไพรพร้อมเตาไฟที่มีไฟอ่อนๆเข้าไปในกระโจมที่จัดเตรียมไว้พร้อม สามารถอบได้เลย

ตารางที่ 7 แสดงสูตรที่ 3 สูตรแก้มืออ้อ วิงเวียน ระบบหายใจ ประกอบด้วยสมุนไพร 10 ชนิด

ลำดับที่	ชนิดสมุนไพร	อัตราส่วนผสม	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	หัวไพรเหลือง นำมาทุบ	1 จีค	5 บาท
2.	หัวขิง นำมาทุบ	1 จีค	10 บาท
3.	ว่านชักมดลูก นำมาทุบ	1 จีค	5 บาท
4.	โศไมรู้อิม นำมาทุบ	1 จีค	5 บาท
5.	ใบส้มป่อย	1 จีค	5 บาท
6.	ใบมะขาม	1 จีค	5 บาท
7.	ใบคอกิว	1 จีค	5 บาท
8.	กระชาย	1 จีค	5 บาท
9.	หัวหอมแดง	1 จีค	8 บาท
10.	ผักเสี้ยนผี	1 จีค	5 บาท
11.	ค่าแรง	50 บาท*5 คนต่อ1 ครั้ง	250 บาท
รวมต้นทุน			308 บาท

หมายเหตุ: ค่าบริการ 40 บาท ต่อคน ใช้เวลาในการอบสมุนไพร 20 นาทีต่อครั้ง การอบสมุนไพรแบบสู่มไก่อบได้ครั้งละ 1 คน การอบสมุนไพรแบบกระโจม อบได้ครั้งละ 6 คน

ขั้นตอนการผลิต

นำสมุนไพรทั้งหมดมาต้มให้เดือด จากนั้นนำหม้อสมุนไพรพร้อมเตาไฟที่มีไฟอ่อนๆเข้าไปในกระโจมที่จัดเตรียมไว้พร้อม สามารถอบได้เลย

ตารางที่ 8 แสดงราคาสมุนไพร ที่นำมาใช้ในแต่ละสูตรอบสมุนไพร

สูตรที่ 1 อบเพื่อสุขภาพและความงาม มีสมุนไพร 12 ชนิด / 1 ชุด			
ลำดับที่	รายการสมุนไพร	ปริมาณ	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	ใบพลับพลึง	ใบละ	0.25 สตางค์
2.	หัวไพลเหลือง	กิโลกรัมละ	50 บาท
3.	ขมิ้นชัน	กิโลกรัมละ	50 บาท

4.	ขมิ้นอ้อย	กิโลกรัมละ	25 บาท
5.	ลูกมะกรูด ผ่าซีก	กิโลกรัมละ	150 บาท
6.	ใบมะขาม	กิโลกรัมละ	10 บาท
7.	ใบส้มป่อย	ก้ามมือละ	10 บาท
8.	ว่านน้ำ	กิโลกรัมละ	50 บาท
9.	ตะไคร้ นำมาทุบแล้วหั่น	ต้นละ	1 บาท
10.	กระชาย นำมาทุบ	กิโลกรัม	50 บาท
11.	ว่านนางคำ	กิโลกรัม	50 บาท
12.	การบูร	กิโลกรัม	280 บาท

สูตร 2 สูตรแก้ปวดเมื่อย แก้กตาฝาง ทำให้ตาสว่างขึ้น ประกอบด้วยสมุนไพร 6 ชนิด

ลำดับที่	รายการสมุนไพร	ปริมาณ	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	หัวโพลเหลียง นำมาทุบ	กิโลกรัมละ	50 บาท
2.	ตะไคร้หอม นำมาทุบ	กิโลกรัมละ	150 บาท
3.	มะกรูดผ่าซีก	กิโลกรัมละ	150 บาท
4.	ใบส้มป่อย	กิโลกรัมละ	10 บาท
5.	ใบมะขาม	ก้ามมือละ	10 บาท
6.	พิมเสน	กิโลกรัมละ	800 บาท

สูตร 3 สูตรแก้หูด ฝ้า กระจับปี่ กระจับปี่ กระจับปี่ ประกอบด้วยสมุนไพร 10 ชนิด

ลำดับที่	รายการสมุนไพร	ปริมาณ	ราคาต้นทุน (บาท)
1.	หัวโพลเหลียง	กิโลกรัมละ	50 บาท
2.	หัวขิง	กิโลกรัมละ	50 บาท
3.	ว่านชักมดลูก นำมาทุบ	กิโลกรัมละ	50 บาท
4.	โคไม้รูดี้ม นำมาทุบ	กิโลกรัมละ	20 บาท
5.	ใบส้มป่อย	กิโลกรัมละ	50 บาท
6.	ใบมะขาม	ก้ามมือละ	10 บาท
7.	ใบคอกิว	กิโลกรัมละ	30 บาท
8.	กระชาย	กิโลกรัมละ	50 บาท
9.	หัวหอมแดง	กิโลกรัมละ	50 บาท
10.	ผักเสี้ยนผี	กิโลกรัมละ	25 บาท

3) หาต้นทุนเฉลี่ย การอบสมุนไพร แต่ละสูตร 1 หม้อดิน

การอบสมุนไพร

สูตรที่ 1 เพื่อสุขภาพและความงามอบแบบกระโจมรวม จำนวน 6 คน สมุนไพร 1 หม้อ ดินทุน 343.2 บาท อัตราค่าบริการ 40 บาท *6 คน*6 รอบ (2 ชั่วโมง) เท่ากับ 1,440 บาท ดินทุน – ค่าบริการ เท่ากับ (1,440 บาท – 343.2 บาท) เท่ากับ 1,096.8 บาท

สูตร 2 สูตรแก้ปวดเมื่อย แก้ก้นผาง ทำให้ตาสว่างขึ้น อบแบบกระโจมรวม จำนวน 6 คน สมุนไพร 1 หม้อ ดินทุน 285.8 บาท อัตราค่าบริการ 40 บาท *6 คน*6 รอบ (2 ชั่วโมง) เท่ากับ 1,440 บาท ดินทุน – ค่าบริการ เท่ากับ (1,440 บาท – 285.8 บาท) เท่ากับ 1,154.2 บาท

สูตร 3 สูตรแก้หูด วังเวียน ระบบหายใจ อบแบบกระโจมรวม จำนวน 4 คน สมุนไพร 1 หม้อ ดินทุน 308 บาท การอบสมุนไพรทั้ง 3 สูตรอัตราค่าบริการ 40 บาท ต่อคน ใช้เวลาในการอบสมุนไพร 20 นาทีต่อครั้ง อัตราค่าบริการ 40 บาท *4 คน*6 รอบ (2 ชั่วโมง) เท่ากับ 960 บาท ดินทุน – ค่าบริการ เท่ากับ (960 บาท – 308 บาท) เท่ากับ 652 บาท

4) มีการวางแผนการอบสมุนไพร

ทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาได้มีการวางแผนการอบสมุนไพร ทุกวันที่ 15 มีการประชุม ประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุเป็นประจำอยู่แล้ว ช่วงเช้าจะเป็นช่วงทำกิจกรรม การออกกำลังกาย มีการ ลงทะเบียน จ่ายค่าฌาปนกิจ ค่าบำรุงประจำปี ช่วงบ่าย จะเป็นการเข้าสู่กระบวนการอบสมุนไพร จะมีฝ่าย งานที่รับผิดชอบ ฝ่ายจัดเตรียมสมุนไพร ฝ่ายก่อไฟ ฝ่ายต้มสมุนไพร และฝ่ายจัดเตรียมสถานที่สำหรับใช้ออบ สมุนไพร ในกรณีเคลื่อนที่ ก็สามารถทำได้เช่นกัน เช่นเวลาไปออกบู๊ท ในพื้นที่ต่างๆที่มีงาน เพราะเป็นการ ประชาสัมพันธ์ไปด้วย กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกผู้สูงอายุ และคนในชุมชน/พื้นที่ใกล้เคียงที่มีความสนใจที่จะอบสมุนไพร

4.3.7 ปัญหา อุปสรรค

- 1) ด้านการลงทุน เรื่องการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียน ระบบบัญชีรับ-จ่ายที่ชัดเจน
- 2) ด้านวัตถุดิบที่ทำไม่ได้ในชุมชน ควรมีการวางแผนการผลิตที่ชัดเจน เพื่อสามารถควบคุม วัตถุดิบที่จัดหาในแต่ละรอบของการผลิต
- 3) ยังไม่สามารถรักษาสูตรมาตรฐานที่มีคุณภาพ เนื่องจาก มีการสับเปลี่ยนฝ่ายผลิตบ่อยครั้ง ทำให้การควบคุมสูตรมาตรฐานยังไม่นิ่ง ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาแต่ละรอบไม่ได้มาตรฐาน รวมทั้งการ บรรจุ ปริมาณไม่เท่ากัน ขาดการชั่งตวงวัด
- 4) ขาดการสืบทอดโดยคนรุ่นใหม่ เนื่องจากยังต้องพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการผลิตให้ มีคุณภาพเสียก่อน
- 5) ด้านการตลาด ยังขาดการสื่อสารช่องทางตลาดที่หลากหลาย เนื่องจากยังต้องพัฒนา ศักยภาพด้านการจัดการตลาดให้กับผู้สูงอายุ หรือมีคนรับช่วงในเรื่องของการจัดการต่อจากฝ่ายผลิต ที่มีความคล่องตัว และเข้าถึงตลาดหลายรูปแบบด้วย

4.3.8 ความต้องการสนับสนุนด้านผลิตภัณฑ์

- 1) สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนให้กับชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อจะได้มีเงินมาลงทุนซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกในชุมชน
- 2) ส่งเสริมให้มีตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ตลาดนัดผู้สูงอายุ
- 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาพัฒนาทักษะด้านอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุในอนาคต
- 4) มีพี่เลี้ยงให้ความรู้ อำนาจความสะดวก บริการด้านความรู้ วิชาการ และการจัดการตลาด
- 5) ส่งเสริม พัฒนาแหล่งวัตถุดิบในชุมชน เช่นการปลูกพืชสมุนไพร ส่งให้กับชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น

4.4 ช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา

4.4.1 ช่องทางการจัดการด้านอาชีพ

จากการถอดบทเรียนด้านอาชีพ พบว่า ช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา มีหลากหลายแนวทางให้ทดลอง และคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

- 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ กับกลุ่มต่างในชุมชน นอกชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ วนิล
- 2) จัดร้านจำหน่ายสินค้าของผู้สูงอายุ ที่บริเวณสวนปาล์มสวัสดิการ
- 3) ในอนาคตทดลองจัดตลาดนัดผู้สูงอายุ ช่วงบ่ายของทุกวันที่ 15 ของเดือน
- 4) นำสินค้าผู้สูงอายุไปฝากร้านค้าในชุมชน ต.นาคา / ต.กำพวน อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
- 5) จัดรวบรวมสินค้าผู้สูงอายุไปวางจำหน่ายที่ตลาดนัดชุมชน ต.นาคาทุกวันจันทร์ และวันศุกร์ ตลาดนัดชุมชน ต.กำพวน ทุกวันพุธ และวันอาทิตย์
- 6) พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการจัดการช่องทางด้านอาชีพ การตลาด และค้นหาแกนนำที่สามารถรวบรวมสินค้า และบริหารจัดการสินค้าได้ดีมาจัดการรวบรวมสินค้า
- 7) ควรมีการพัฒนากิจกรรมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนปาล์มสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง ควรประสานงานภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาร่วมกิจกรรมในทุกครั้ง เพื่อเป็นการบอกต่อ การประชาสัมพันธ์พื้นที่แหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้
- 8) ควรมีการให้ความรู้กับผู้สูงอายุอย่างเนื่องในเรื่องของแนวคิดการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสินค้า เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผู้บริโภค แต่ยังคงเอกลักษณ์ของผู้สูงอายุเพชรนาคา และบริบทพื้นที่ตำบลนาคา
- 9) ควรมีการขยายสวัสดิการผู้สูงอายุในด้านของอาชีพ ที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ได้จากปาล์มน้ำมัน

4.5 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการส่งเสริมด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคาในอนาคต

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ทั้งเรื่องของการของการส่งเสริมด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคาในอนาคต การอบสมุนไพรร และยาสมุนไพร (เพื่อสุขภาพ และสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ) ซึ่งพบว่า การดูแลสุขภาพเบื้องต้นของผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถที่จะดูแลและจัดการตนเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปอบสมุนไพรรที่อื่นหรือหาซื้อยาตามท้องตลาด เพราะผู้สูงอายุมีข้อจำกัดเรื่องการเดินทาง และผู้ดูแล เป็นการลดค่าใช้จ่าย ซึ่งจัดได้ว่ายาสมุนไพรเป็นยาสามัญประจำบ้านสำหรับผู้สูงอายุ และคนในครอบครัว เมื่อมีการสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นมาเอง ทำให้สามารถลดรายจ่ายและเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ มีความเป็นไปได้สูง ที่จะตอบโจทย์เรื่องสุขภาพ และการสร้างรายได้ เพราะการส่งเสริมด้านอาชีพ แก่ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยการทำยาสมุนไพร และการอบสมุนไพรร ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิต สุขภาพกายที่ดี เพราะได้ทำกิจกรรม มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนกับเพื่อนร่วมงาน อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับชมรมผู้สูงอายุ ส่วนเงื่อนไขและข้อจำกัด เรื่องสมุนไพรรบางชนิดไม่สามารถหาได้ในพื้นที่ จำเป็นที่จะต้องหาซื้อตามท้องตลาด

อย่างไรก็ตามหากจะสร้างความเข้มแข็งของของสมาชิกชมรมเพชรนาคา ด้านการจัดการด้านอาชีพที่กล่าวมาข้างต้น ควรมีการดำเนินการ และมีการสนับสนุน ในด้านต่างๆโดยสรุปภาพรวมดังนี้

1) จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมแก่วัย มีรายได้เล็กๆ น้อยๆ จัดกิจกรรมด้านบันเทิง หรือการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง โดยการผ่านกิจกรรม มีโอกาสพบปะกับเพื่อนต่างวัย เสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีผู้สูงอายุ

2) การสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นผ่านกิจกรรม และฐานอาชีพในชุมชน เพื่อสร้างคุณค่าให้ผู้สูงอายุ

3) สร้างกระบวนการการเรียนรู้ การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และ การปรับตัวของคนชุมชน ร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชนอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองและวัฒนธรรม ชุมชน

4) ชุมชนควรหนุนเสริมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ถ่ายทอดอาชีพต่างๆ ให้กลุ่มอาชีพ หรือเด็กเยาวชนภายในและภายนอกชุมชนได้เรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ ต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้มากขึ้น

6) การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการพัฒนา อาชีพของผู้สูงอายุ ควรเน้นด้านภาวะสุขภาพอนามัย เพราะผู้สูงอายุมีความต้องการสร้างอาชีพในด้านนี้สูง เช่นผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร การอบ การนวด โดยใช้การรวมกลุ่มกัน

7) ควรมีการจัดการแหล่ง เงินทุน เช่น กองทุนอาชีพผู้สูงอายุในชุมชน หมุนเวียนในการสร้างอาชีพและดำรงชีพของผู้สูงอายุ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคา ในอนาคตพบบทเรียนด้านอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยการทดลอง ฝึกปฏิบัติการทางด้านอาชีพ และหาช่องทางการตลาด และจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคา สามารถสรุปอภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 สรุป อภิปรายผล

5.1.1 บทเรียนด้านอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคา

1) ลักษณะบริบทของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาคา พบว่า การให้การส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ เสนอทางเลือกที่สอดคล้องกับลักษณะของบริบทชุมชน ควรมีทดลองรูปแบบการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการทดลองหา รูปแบบการส่งเสริม การสร้างงานสร้างอาชีพของผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับความต้องการ และบริบทของพื้นที่ ต่อยอดจากชมรมผู้สูงอายุ หรือ ต่อยอดจากกลุ่มอาชีพที่มีอยู่เดิม โดยการเสริมทักษะ ด้านอาชีพที่ผู้สูงอายุต้องการ หรือพาไปศึกษาดูงาน ในชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ส่งเสริมให้หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนจัดแนะแนวอาชีพ

2) สถานภาพของสมาชิกผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคา จากกระบวนการวิจัยที่ผ่านมา ได้สะท้อนสถานภาพของสมาชิกผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคา ปัจจุบันก็ยังประกอบอาชีพด้านการเกษตร ถึงแม้ว่าจะมีอายุมากกว่า 60 ปี ก็ตาม บางคนสุขภาพไม่เอื้ออำนวย ก็ลดบทบาทลงไปทำงานที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ซึ่งสมาชิกผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคา ส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะทำงานต่อจนกว่าจะทำได้ไหว ด้วยเหตุปัจจัยหลากหลายประการ เช่น อยากมีรายได้ เพื่อลดภาระของครอบครัว อยากมีเพื่อน อยากมีสังคม อยากทำงานเพื่อให้ลูกหลานรู้ว่ายังทำงานได้อยู่ เลี้ยงตัวเองได้ และเลี้ยงครอบครัวได้ และจะพยายามใช้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ และมักจะนำประสบการณ์เดิม มาถ่ายทอดให้กับลูกหลานในเรื่องของการใช้ชีวิต การมองอนาคตของลูกหลาน ส่วนมิติความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเพชรนาคา มีความสัมพันธ์กันฉันญาติมิตร ช่วยเหลือดูแลกัน มีการพบปะ พุดคุยกันเป็นประจำทุกเดือน

3) **ลักษณะอาชีพของผู้สูงอายุ** พบว่า อาชีพหลัก และอาชีพเสริมของผู้สูงอายุที่พบ มีความหลากหลายแตกต่างกัน จากการรวบรวมข้อมูล พบว่าผู้สูงอายุมีรายได้หลักจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนั้น ก็จะได้รับรายได้จากลูกหลานและคนในครอบครัว ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เกินกว่า 90 % มีความรู้ มีความสามารถ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับงานฝีมือ และงานภาคการเกษตร ซึ่งสามารถจะสร้างเป็นรายได้เสริมหรือรายได้หลักให้กับผู้สูงอายุ และสามารถ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีด้านกาย จิต และสังคม ให้กับผู้สูงอายุในปัจจุบัน ซึ่งสามารถแบ่งประเภทอาชีพเหล่านี้ได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1) อาชีพที่ใช้แรงงานเป็นหลัก อาทิเช่น 1) อาชีพเกี่ยวกับการเกษตร เช่น ตัดปาล์ม น้ำมัน กรีดยางพารา เก็บมังคุด กาแฟ หมากรูด ปลูปลูกสวนครัวและสมุนไพร เป็นต้น 2) อาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น งานก่อสร้าง งานขายหญ้า ไล่ปุยปาล์ม ไล่ปุยยางพารา และรับจ้างเก็บผลไม้ เป็นต้น และ3)อาชีพประมงพื้นบ้าน เช่น การออกทะเล วางอวนปู อวนปลา วางลอบ ตกเบ็ด เป็นต้น

2) อาชีพที่ต้องใช้ทักษะ ความรู้ความชำนาญ เช่น อาชีพการทำจักสาน ไม้กวาดดอกหญ้า การทำงานประดิษฐ์ งานฝีมือ เช่น ของชำร่วย เหยียดหยูโปรยทาน ดอกไม้จันทร์ งานด้านการทำอาหาร และเครื่องดัด เช่น กล้วยไข่ฉาบ ขนมทองม้วน และน้ำดื่มสมุนไพร เป็นต้น

3) อาชีพที่ต้องใช้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น รับผิดชอบหมาก ปรงยาสมุนไพร ผลิตภัณฑ์สมุนไพร นวดสมุนไพร เป็นต้น ทั้งนี้ทักษะฝีมือเหล่านี้มีความยากง่ายแตกต่างกันบ้าง ระยะเวลาในการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญก็แตกต่างกัน บางอาชีพเป็นอาชีพที่เป็นทักษะ ภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน บางอาชีพเกิดขึ้นใหม่จากการไปฝึกพัฒนาร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ศักยภาพของการพัฒนาการของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ในเชิงบวกแต่ขาดการดำเนินกิจกรรม การพัฒนาผู้สูงอายุ การสื่อสารแบบบูรณาการที่นอกเหนือไปจากการจ่ายเบี้ยยังชีพและการดำเนินกิจกรรมหลักของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่จัดขึ้นทุกวันที่ 15 ของเดือน และควรมีการบูรณาการ งานอาชีพให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางกาย ให้ใช้กล้ามเนื้อ เพื่อสร้างความแข็งแรงให้ร่างกาย ใช้สมองในการ ฝึกทักษะความจำ และเกิดรายได้ที่เหมาะสมตามกำลัง และความต้องการ โดยการสร้างการเรียนรู้ การสืบทอดภูมิปัญญา การปรับตัวของคน ชุมชนร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชนอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองและวัฒนธรรม ชุมชนเป็นปัจจัยในการสร้างรูปแบบของการประกอบการ และการสร้างความร่วมมือพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุ กับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน

5.1.2 การทดลองฝึกปฏิบัติการทางด้านอาชีพ

1) **การบริหารจัดการด้านอาชีพ** จากความต้องการให้สนับสนุนด้านการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา มีรูปแบบการบริหารจัดการงานด้านอาชีพ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีการบริหารจัดการงานด้านอาชีพรูปแบบที่มีความหลากหลาย ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภาคการเกษตร และ

งานฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถคัดแยกได้ 2 รูปแบบ คือ 1) ความต้องการด้านอาชีพ ที่ร่วมกันทำทางผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมด้านอาชีพที่มาร่วมกันทำในนามของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาาคือ 1) สร้างโรงกรองน้ำการผลิตน้ำดื่ม จำหน่ายในชุมชน เพื่อเป็นรายได้ของชมรม ผู้การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกผู้สูงอายุในอนาคต 2) การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาาค ในรูปแบบต่างๆ ที่มีวัตถุดิบอยู่ในท้องถิ่น และผู้สูงอายุ มีความรู้ สามารถดำเนินการเองได้ เช่น การทำผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร/ขนม เช่น ทำกล้วยฉาบ ขนมทองม้วน น้ำดื่มสมุนไพร เป็นต้น การทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เช่น ของชำร่วยจากงานประดิษฐ์ งานจักสาน การทำผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับพิธีกรรมทางศาสนา เช่น เหรียญโปรยทาน ดอกไม้จันทน์ รั้วจัดขันหมาก ,และการทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร เช่น ประโยชน์สมุนไพร แปรรูปสมุนไพร นวดสมุนไพร อบสมุนไพรสูตรต่างๆ และยาสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งความตั้งใจด้านอาชีพที่กล่าวข้างต้น คนที่มีช่วงอายุ 60-80 ปี สามารถทำร่วมกันได้ และมีความเหมาะสมกับช่วงวัย เพราะไม่ได้ใช้แรงงานมากจนเกินไป และ2) ความต้องการด้านอาชีพที่แยกกันทำ ทางผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมด้านอาชีพ ที่สามารถแยกกันทำได้ แต่มานำรวมกันขายในนามชมรมผู้สูงอายุเพชรนาาค คือ 1) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ใช้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเฉพาะบุคคล ที่มีทักษะ ความสามารถ และความถนัด เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ งานจักสาน ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดก้านมะพร้าว สานเสื่อใบเตย เป็นต้น การทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน ยาสระผม น้ำยาซักผ้า เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไข่ สวนผักพื้นบ้าน และสวนสมุนไพรในครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งความต้องการด้านอาชีพที่กล่าวมาข้างต้น จะเหมาะสมกับคนที่มีอายุ 26-50 ปี เพราะสุขภาพยังแข็งแรง สามารถใช้แรงงานที่มีในการทำอาชีพดังกล่าวได้ดี

จากผลการวิจัยสะท้อนแนวทางการบริหารจัดการงานด้านอาชีพ และพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาาคในอนาคต สามารถจัดลำดับความสำคัญ และสามารถดำเนินการได้จริงคือ

- 1) การทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร เช่น ประโยชน์สมุนไพร แปรรูปสมุนไพร นวดสมุนไพร อบสมุนไพรสูตรต่างๆ และยาสมุนไพร เป็นต้น
- 2) การทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เช่น ของชำร่วยจากงานประดิษฐ์ งานจักสาน การทำผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับพิธีกรรมทางศาสนา เช่น เหรียญโปรยทาน ดอกไม้จันทน์ รั้วจัดขันหมาก
- 3) การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาาค ในรูปแบบต่างๆ ที่มีวัตถุดิบอยู่ในท้องถิ่น และผู้สูงอายุ มีความรู้ สามารถดำเนินการเองได้ เช่น การทำผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร/ขนม เช่น ทำกล้วยฉาบ ขนมทองม้วน น้ำดื่มสมุนไพร เป็นต้น

ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการงานด้านอาชีพ และพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาาคเป็นอาชีพที่ผู้สูงอายุมีองค์ความรู้และมีความสามารถอยู่แล้ว ไม่ต้องใช้แรงกายหรือพลังมาก สามารถดำเนินการได้ทันที ทั้งที่บ้านและที่ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาาค ส่วนความต้องการในเรื่องการสร้างโรงกรองน้ำการผลิตน้ำดื่มจำหน่ายในชุมชน เพื่อเป็นรายได้ของชมรม ผู้การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกผู้สูงอายุในอนาคต เป็นความต้องการที่มองในเชิงการบริหารจัดการชมรมในระยะยาว ซึ่งต้องมีการรวมพลัง

ของคนรุ่นใหม่ในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหนุนเสริมให้กับผู้สูงอายุอีกแรง ซึ่งเป็นเรื่องของการวางแผนในอนาคต ต้องมีข้อมูล คัดบทยาท่วมกันในชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และความคิดเห็นกับหน่วยงานที่ปรึกษา เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลนาคา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

2) ลักษณะการใช้แรงงานของผู้สูงอายุ พบว่า ลักษณะการใช้แรงงานของผู้สูงอายุ ในการประกอบอาชีพในปัจจุบัน และแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต มี 2 ลักษณะ คือ 1) การใช้แรงงานของตัวผู้สูงอายุเอง และคนในครอบครัววัยแรงงานที่เป็นแรงงานหลัก โดยผู้สูงอายุมีหน้าที่รับผิดชอบหลัก ส่วนลูกหลานหรือคนในครอบครัวคอยเสริม ช่วยเหลือในเรื่องการใช้แรงงานในการประกอบอาชีพในบางครั้ง และ 2) การใช้แรงงานผู้สูงอายุร่วมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา โดยผู้สูงอายุมีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งรูปแบบการใช้แรงงานจะมีวัยแรงงาน ซึ่งเป็นสมาชิกวิสามัญเข้ามาหนุนเสริมเพิ่มเติมเป็นบางครั้ง

ซึ่งการใช้แรงงานของผู้สูงอายุ ในการประกอบอาชีพในปัจจุบัน และแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต ทั้ง 2 ลักษณะนี้เป็นการใช้แรงงานเมื่อผู้สูงอายุมีเวลาว่าง ผู้สูงอายุไม่ได้ทำเป็นอาชีพหลัก และ ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์บังคับ หรือ กำหนดชั่วโมงทำงานที่แน่นอน ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเลือกที่จะทำ หรือ เลือกที่จะพักได้ตามกำลัง ความสามารถของตนเอง โดยงานส่วนใหญ่ที่ทำเป็นงานที่ไม่ต้องใช้กำลังมาก งานที่ต้องใช้กำลังและมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของวัยแรงงานที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันซึ่งเป็นสมาชิกวิสามัญของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

3) ลักษณะของผลิตภัณฑ์ พบว่า ลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุทำ มีทั้งรูปแบบเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความรู้สมุนไพร การอนุรักษ์ด้านพืชสมุนไพรในชุมชน เป็นการเน้นการปลูกนำมาใช้ในครัวเรือน รวมทั้งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เช่น รำกลองยาว ลิเกป่า และขับเพลงบอก เป็นต้น และ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุ พกติดตัวแทบทุกคน นั่นคือ ยาหม้อ ใช้สำหรับสูดดมแก้วิงเวียนศีรษะเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่ยังไม่มีชุมชนใดในตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง ที่คิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ยาหม้อแบบแห่งมาก่อน เป็นผลิตภัณฑ์ที่เน้นการต่อยอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสมุนไพร เช่นการอบสมุนไพรสูตรต่างๆ ที่เน้นวัตถุดิบในท้องถิ่น กระจายรายได้สู่ชุมชน ชุมชนเป็นฐานการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อในอนาคต และคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเอาไว้ในอนาคต

4) วัตถุดิบในการผลิต ที่นำมาใช้ พบว่า เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น หาได้เองตามธรรมชาติ ซื้อหาวัตถุดิบบางส่วนมาเป็นส่วนประกอบของชิ้นงานเท่านั้น เช่น การจักสานงานไม้ไผ่ เช่น ตะกร้า กระด้ง กระจาด ไชและไม้กวาดดอกอ้อ การสานสาตไบเตย ผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร ยาหม้อมสมุนไพร อบสมุนไพร ชาสมุนไพร เป็นต้น การประดิษฐ์ให้ใช้จากวัสดุเหลือใช้ เช่น กระเป๋ามาจากวัสดุเหลือใช้ของกาแฟ กระดาษ และซองน้ำยาปรับผ้านุ่ม เป็นต้น ดังนั้นการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น หาได้เองตามธรรมชาติ หรือซื้อหาวัตถุดิบบางส่วนมาเป็นส่วนประกอบของชิ้นงานนั้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตค่อนข้างต่ำ แต่ข้อควรระวัง คือวัตถุดิบที่นำมาจากธรรมชาติมีโอกาที่จะหมดไปหรือมีไม่ทันความต้องการของตลาด และวัตถุดิบที่ต้องซื้อมา จากชุมชนภายนอก ส่วนใหญ่อาชีพที่ต้องซื้อวัตถุดิบจากภายนอกนี้เป็นอาชีพ

ที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนขึ้น ภายหลัง เช่น การทำน้ายาล้างจาน การทำดอกไม้จันทน์ พรมเช็ดเท้า ตะกร้าพลาสติก ของชำร่วย และเหรียญโปรยทาน เป็นต้น ทั้งนี้วัตถุดิบที่ต้องซื้อจากภายนอกชุมชนจะส่งผลให้ราคาต้นทุนการผลิตสูงกว่าผลิตภัณฑ์ที่มีวัตถุดิบอยู่ในชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อราคาขายที่จะต้องสูงตามไปด้วยเพื่อให้เกิดกำไรที่เพียงพอ และเหมาะสมต่อแรงงานการผลิต ซึ่งทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาจะพิจารณาจากเศรษฐกิจเหลือใช้ก่อนเป็นสำคัญ ก่อนที่จะพิจารณาหาซื้อวัตถุดิบจากภายนอกมาเสริมเพิ่มเติม เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่าย และเป็นการเพิ่มมูลค่าจากวัตถุดิบเหลือในที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5) รูปแบบสินค้า/ผลิตภัณฑ์ โดยทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน พบว่า สินค้าผลิตภัณฑ์ ที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต้องกิน ต้องใช้ เช่น น้ายาล้างจาน ตะกร้า กระด้ง กระจาด ไซ ไม้กวาดดอกหญ้า สาดใบเตย อาหารและเครื่องดื่ม เช่น กล้วยไข่ฉาบ ขนมทองม้วน และน้ำดื่มสมุนไพร ประยุตสมุนไพร ผลิตภัณฑ์สมุนไพร เป็นต้น และ สินค้า ผลิตภัณฑ์ ที่ ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับความพึงพอใจส่วนตน เพื่อสนอง ความต้องการเฉพาะตน เช่น การประดิษฐ์ให้ใช้จากวัสดุเหลือใช้ เช่น กระเป๋ากาจากวัสดุเหลือใช้จากซองกาแฟ ซองน้ายาปรับผ้านุ่ม และกระดาษ การทำดอกไม้จันทน์ พรมเช็ดเท้า ตะกร้าพลาสติก ของชำร่วย เหรียญโปรยทาน ยาสมุนไพร อบสมุนไพรและการทำลูกประคบ เป็นต้น

จากการค้นหาความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา พบว่ามีอาชีพที่กล่าวมาข้างต้นตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุในชมรม เพราะผู้สูงอายุมีต้นทุนทางภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถ มีต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นต้นทุนเดิมที่มีในชุมชน สามารถนำมาพัฒนาด้านอาชีพให้กับผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกผู้สูงอายุได้ แต่ถ้าสามารถจัดรูปแบบสินค้า ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีความจำเป็นของสินค้ามีผลต่อการขาย การตลาดและ การจัดการเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ ก็จะสามารถสร้างรายได้เสริมที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และตอบโจทย์ผู้สูงอายุได้จริง

จากผลการวิจัยยังสะท้อนว่า การทดลองฝึกปฏิบัติการทางด้านอาชีพ หากมีการขับเคลื่อน การพัฒนากลุ่มอาชีพ โดยการหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ศักยภาพการจัดตั้งกลุ่มและดำเนินงานกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุ อยู่บนฐานคิดการกำหนดและขับเคลื่อน แผนการพัฒนากลุ่มอาชีพนำร่องในพื้นที่ตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง คือ สร้างเวทีการ เรียนรู้ส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี พัฒนา ระบบตลาด พัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา ทำการวิจัยต่อยอดเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จัดแหล่งเรียนรู้ สร้างหลักสูตรฝึกอบรม พัฒนาระบบ ข้อมูลข่าวสาร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ออกสู่สังคมภายนอก โดยการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง กับการบริหารจัดการบนฐานการลดความเสี่ยง สร้าง ภูมิคุ้มกัน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวม อย่างยั่งยืน โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เน้นการทำให้ผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้มาเลี้ยงตนเอง และครอบครัว มีขนาดผลิตที่เหมาะสม ประกอบการ โดยไม่โลภหรือแสวงหากำไรเกินไป ชื่อสัตย์และสุจริต ในการประกอบการ และการผลิตเพื่อ

ตอบสนองตลอดภายในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก และเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ เข้ามามีบทบาทหลักในการให้การส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ ทั้งรูปแบบกลุ่มอาชีพ และรายบุคคลในลักษณะ “พี่เลี้ยง” ทำหน้าที่ประสานหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาช่วย แก้ไขปัญหาที่กลุ่มอาชีพต้องการแสวงหาทางเลือกอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ความถนัด และความต้องการของผู้สูงอายุ เสนอทางเลือกแก่ผู้สูงอายุ พร้อม ทั้งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน หรือเปลี่ยนอาชีพ ส่งเสริมงานสร้างอาชีพ อีกทั้งสถาบันหรือหน่วยงานด้านการศึกษา เช่น กศน. โรงเรียน วิทยาลัยชุมชน เป็นต้น ควรเข้ามามีบทบาท ในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพ หรือ กิจกรรมที่ผู้สูงอายุทำ เป็นอาชีพภายใต้ความต้องการของกลุ่มและตัวผู้สูงอายุ ในเรื่ององค์ความรู้ต่างๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ศักยภาพ ที่มีอยู่มาสร้างคุณค่า ความมั่นคง และศักดิ์ศรีให้กับ ตนเอง ด้านการ ดำเนินกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุมุ่งเน้นการประกอบการใน ลักษณะธุรกิจชุมชนและเกิดความเข้มแข็งกับชุมชนไม่ มุ่งเน้นแต่การสร้างผลกำไร แต่เน้นการเกิดประโยชน์ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และมีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ ส่วนด้านการตลาดภายหลังจากการตลาด ประกอบกิจการแล้วพบว่า มีการให้ความสำคัญกับ กิจกรรมการตลาดให้ความสำคัญกับลูกค้า กำไรและ การประสานงานทางการตลาด ที่ยังเป็นข้อจำกัดของ ผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

5.1.3 หาช่องทางการตลาด และจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุ ชมรมเพชรนาคา

1) ช่องทางการจัดจำหน่าย/การตลาด – การขาย ช่องทางการจัดจำหน่ายโดยทั่วไปมีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการขายตรงจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภค การจำหน่ายผ่านกลไกการจัดจำหน่าย ซึ่งช่องทางนี้มีหลายประเภท คือ

1.1) การประชาสัมพันธ์ กับกลุ่มต่างในชุมชน นอกชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ ไลน์

1.2) การจัดร้านจำหน่ายสินค้าของผู้สูงอายุ ที่บริเวณสวนปาล์มสวัสดิการของชมรมผู้สูงอายุ เพชรนาคา

1.3) การทดลองจัดตลาดนัดผู้สูงอายุ ช่วงบ่ายของทุกวันที่ 15 ของเดือน

1.4) การนำสินค้าผู้สูงอายุไปฝากร้านค้าในชุมชน ต.นาคา / ต.กำพวน อ.สุขสำราญ

จ.ระนอง

1.5) การจัดรวบรวมสินค้าผู้สูงอายุไปวางจำหน่ายที่ตลาดนัดนาคาทุกวันจันทร์ และวันศุกร์ ตลาดนัดกำพวน ทุกวันพุธ และวันอาทิตย์

1.6) การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการจัดการช่องทางด้านอาชีพ การตลาด และค้นหา แก่นนำ ที่สามารถรวบรวมสินค้า และบริหารจัดการสินค้าได้ดีมาจัดการรวบรวมสินค้า

1.7) การพัฒนากิจกรรมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนปาล์มสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง ควรประสานงานภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาร่วมกิจกรรมในทุกครั้ง เพื่อเป็นการบอกต่อการประชาสัมพันธ์พื้นที่แหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้

2) การส่งเสริมการขาย การส่งเสริมการขายเป็นกระบวนการที่มีขึ้นเพื่อให้เกิดการกระจายสินค้าจากผู้ผลิตไปถึงผู้บริโภคให้เร็วที่สุด เพื่อให้เกิดการขายได้ตามที่ผู้ผลิตต้องการ ซึ่งรูปแบบการส่งเสริมการขายมีหลายประเภท เช่นการ ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ หรือส่งเสริมการขายผ่านกลไกบุคคล ตัวแทนร้านค้าในชุมชน ต.นาคา / ต.กำพวน อ.สุขสำราญ จ.ระนอง รวบรวมสินค้าผู้สูงอายุ ไปวางจำหน่ายที่ตลาดนัดชุมชน ต.นาคาทุกวันจันทร์ และวันศุกร์ ตลาดนัดชุมชน ต.กำพวน ทุกวันพุธ และวันอาทิตย์ และการจัดร้านจำหน่ายสินค้าของผู้สูงอายุ ที่บริเวณสวนปาล์มสวัสดิการของชมรมผู้สูงอายุ เพชรนาคา การจัดตลาดนัดผู้สูงอายุ ช่วงบ่ายของทุกวันที่ 15 ของเดือน ซึ่งสามารถเข้าถึงตัวบุคคลได้มากกว่าและค่อนข้างยืดหยุ่น

3) กลไกการจัดการ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ซึ่งเป็นชมรมฯที่มีสมาชิกจำนวน มากกว่า 250 คน และมีกิจกรรมการประชุมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน อีกทั้งยังมีกลไกการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ ผ่านคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่เป็นตัวแทนของสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง ลงมติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความเชื่อถือเชื่อมั่นของสมาชิกผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีระบบการบริหารจัดการชมรม แบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ ทำให้เกิดระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งระบบกลไกการจัดการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ก็จะใช้ระบบการบริหารนี้เช่นเดียวกัน แต่มีการเพิ่มเติมในส่วนของที่ปรึกษาที่จะเข้ามาหนุนเสริมในประเด็นต่างๆจากภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกพื้นที่ เช่น พัฒนาชุมชน เกษตรอำเภอ ประมงอำเภอ กศน. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัฒนธรรม และ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นต้น โดยมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพอื่นๆที่มีอยู่ในชุมชนเพิ่มเติม สร้างกลไก ตลาดนัดผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง สร้างเอกลักษณ์ และดึงดูดความสนใจแก่ผู้บริโภค นำไปสู่กลไกการจัดการด้านอาชีพของ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาที่มีความเข้มแข็งต่อไปในอนาคต

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัย

- 1) นักวิจัยผู้สูงอายุควรมีการประชาสัมพันธ์ กับกลุ่มต่างในชุมชน นอกชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ ไลน์
- 2) จัดร้านจำหน่ายสินค้าของผู้สูงอายุ ที่บริเวณสวนปาล์มสวัสดิการ
- 3) ทดลอง ปฏิบัติจัดตลาดนัดผู้สูงอายุ ช่วงบ่ายของทุกวันที่ 15 ของเดือน
- 4) จัดรวบรวมสินค้าผู้สูงอายุไปวางจำหน่ายที่ตลาดนัดชุมชน ตำบลนาคาทุกวันจันทร์ และวันศุกร์ ตลาดนัดชุมชน ตำบลกำพวน ทุกวันพุธ และวันอาทิตย์ หรือนำไปฝากขายหน้าร้านค้าในชุมชน
- 5) พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการจัดการช่องทางด้านอาชีพ การตลาด และค้นหาแกนนำที่สามารถรวบรวมสินค้า และบริหารจัดการสินค้าได้จัดการรวบรวมสินค้า

5.2.2 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

- 1) จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมแก่วัย มีรายได้เล็กๆ น้อยๆ จัดกิจกรรมด้านบันเทิง หรือการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง โดยการผ่านกิจกรรม มีโอกาสพบปะกับเพื่อนต่างวัย เสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีผู้สูงอายุ
- 2) การสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นผ่านกิจกรรม และฐานอาชีพในชุมชน เพื่อสร้างคุณค่าให้ผู้สูงอายุ
- 3) สร้างกระบวนการการเรียนรู้ การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และ การปรับตัวของคนชุมชน ร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชนอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองและวัฒนธรรม ชุมชน
- 4) ชุมชนควรหนุนเสริมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ถ่ายทอดอาชีพต่างๆ ให้กลุ่มอาชีพ หรือเด็กเยาวชนภายในและภายนอกชุมชนได้เรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง
- 5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ ต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้มากขึ้น
- 6) การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการพัฒนา อาชีพของผู้สูงอายุ ควรเน้นด้านภาวะสุขภาพอนามัย เพราะผู้สูงอายุมีความต้องการสร้างอาชีพในด้านนี้สูง เช่นผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร การอบ การนวด โดยใช้การรวมกลุ่มกัน
- 7) ควรมีการจัดการแหล่ง เงินทุน เช่น กองทุนอาชีพผู้สูงอายุในชุมชน หมุนเวียนในการสร้างอาชีพและดำรงชีพของผู้สูงอายุ

5.2.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

- 1) ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิต สวัสดิการผู้สูงอายุในด้านของอาชีพให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดร้านจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ ที่บริเวณสวนปาล์มสวัสดิการ
- 3) ส่งเสริมจัดตลาดนัดผู้สูงอายุ ช่วงบ่ายของทุกวันที่ 15 ของเดือน
- 4) ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการจัดการช่องทางด้านอาชีพ การตลาด และค้นหาแกนนำ ที่สามารถรวบรวมสินค้า และบริหารจัดการสินค้าได้ดีมาจัดการรวบรวมสินค้า
- 5) ส่งเสริม หนุนเสริมการพัฒนากิจกรรมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนปาล์มสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการบอกต่อ การประชาสัมพันธ์พื้นที่แหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้
- 6) ส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้สูงอายุอย่างเนื่องในเรื่องของแนวทางการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสินค้า เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผู้บริโภค แต่ยังคงเอกลักษณ์ของผู้สูงอายุเพชรนาคา และบริบทพื้นที่ตำบลนาคา
- 7) สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนให้กับชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อจะได้มีเงินมาลงทุนซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกในชุมชน

8) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาพัฒนาทักษะด้านอาชีพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุในอนาคต

9) มีพี่เลี้ยงให้ความรู้ อำนวยความสะดวก บริการด้านความรู้ วิชาการ และการจัดการตลาด

10) ส่งเสริม พัฒนาแหล่งวัตถุดิบในชุมชน เช่นการปลูกพืชสมุนไพร ส่งให้กับชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น

5.3 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงานวิจัย

ส่วนหนึ่งของแกนนำวิจัย ที่สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

1) นายลอบ รามแก้ว จากการทำงานวิจัย รู้สึกว่าทำงานเป็นกันเอง ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทำให้เกิดผลงานออกมา ทั้งยาสมุนไพร และการอบสมุนไพร ทำให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น มีรายได้ จากการทำงานทำให้เกิดภาคีเครือข่าย มีการหนุนเสริมในการพัฒนาผู้สูงอายุมากขึ้น และได้เรียนรู้ลักษณะการทำงานเครือข่าย และการทำงานของพี่เลี้ยงงานวิจัย

2) นายสุจินต์ คงจันทร์ จากการทำงานวิจัย มีการเก็บข้อมูลสมุนไพรในชุมชน การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และมีการทำยาสมุนไพร กับอบสมุนไพร จะยึดเป็นอาชีพของผู้สูงอายุ เพราะมีสูตรที่แน่นอน ชัดเจน ใช้ทุนน้อย เพราะมีสมุนไพรในชุมชน อนาคตคาดว่าจะขึ้นทะเบียน สูตรยาสมุนไพรให้ถูกต้อง มีช่องทางการตลาดที่จะจัดหน่าย มีลูกค้าภายนอกมาติดต่อเพื่ออบสมุนไพร เป็นการดูแลสุขภาพอีกทางเลือกหนึ่ง ความรู้สึก มีการสร้างเสริมองค์ความรู้ สามารถใช้อย่างถูกวิธี ชัดเจน สามารถขยายองค์ความรู้แก่ชุมชนในพื้นที่และชุมชนใกล้เคียงได้

3) นางหาติยา ขายเขาทอง กระบวนการงานวิจัย มีเสน่ห์ตรงที่เน้นกระบวนการพัฒนาศักยภาพคน ผ่านข้อมูลความรู้ ทำให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีการทำงานเป็นทีมมากขึ้น มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ที่ทำจากสมุนไพรที่ทำกันเอง และเกิดความภาคภูมิใจจากภูมิปัญญาเดิมที่มีอยู่ได้ยกระดับการพัฒนา และการเรียนรู้มากขึ้น ได้พัฒนาตนเองในด้านทักษะการทำงาน ด้านการวิเคราะห์ การดำเนินงาน การวางแผนที่เป็นระบบ มีทักษะการต่อรอง การซักถาม เพื่อสร้างความชัดเจนร่วมกัน เพื่อสร้างความยั่งยืน ซึ่งผ่านกระบวนการ ร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมทำ ทำให้เกิดแผนงานที่ชัดเจน และมีความมั่นใจอย่างเห็นได้ชัด

4) นางสาวศศิภา หนูแก้ว ความรู้สึกได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่นในชุมชน เช่น การทำยาสมุนไพร และอบสมุนไพรที่มีคุณภาพ อีกทั้งได้พัฒนา เรื่องการเย็บกระโจมสำหรับอบสมุนไพร ได้เรียนรู้ด้านภูมิปัญญาสมุนไพร อาชีพ รวมทั้งได้ทราบถึงภูมิรู้ ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่นำไปสู่การถ่ายทอดสู่เด็กเยาวชนในอนาคต และงานวิจัยไปฟื้นฟูกิจกรรมหลักของผู้สูงอายุ ให้จัดกิจกรรม

ของชมรมแบบเต็มรูปแบบ ได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการศาสนาเพิ่มมากขึ้น กิจกรรมของผู้สูงอายุสามารถเรียงลำดับขั้นตอนพิธีกรรมทางศาสนาได้อย่างเป็นระบบ

5) นางเกษร ขัตติยะ ความรู้สึกภาคภูมิใจดีใจได้ช่วยเหลือชมรมผู้สูงอายุ ได้พัฒนาอาชีพ เช่น ทำยาหมอบสมุนไพร ได้เรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น จากการลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูล การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เพื่อนช่วยเพื่อน ได้รับรู้สภาพปัญหา ช่วยแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหา และได้เรียนรู้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ แผนงานกิจกรรมโครงการวิจัย และได้ลงมือทำ และทำให้ได้เพื่อนมากขึ้น

ภาคผนวก

รายงานกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1. ประชุมคณะทำงานโครงการ เดือนมิถุนายน พ.ศ.2559

วันที่/เดือน/ปี พุธที่ 15 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2559 เวลา 09.00 - 12.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 22 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำความเข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กิจกรรมโครงการวิจัย
2. เพื่อวางแผนการดำเนินงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนโครงการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 1 ตามวัน เวลา และสถานที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมสถานที่ เอกสาร หลักฐาน และข้อมูลการประชุมประจำเดือนครั้งที่ 1
4. ประชุมทำความเข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมโครงการ และแบ่งบทบาทหน้าที่ทีมงานวิจัยร่วมกัน
5. สรุปผลกิจกรรม
6. นัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการประชุมครั้งต่อไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

พี่เลี้ยงนักวิจัย ได้ชี้แจง ทบทวนแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ถึงที่มา และแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ว่า สกว. เป็นหน่วยงานของรัฐ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีระบบการบริหารที่แตกต่างจากระบบราชการ จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.2535 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัย โดยการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี สกว.มีภารกิจในการสนับสนุนกระบวนการสร้างความรู้ สร้างนักวิจัย และสร้างระบบการวิจัยเพื่อตอบคำถามและเสนอทางเลือกให้สังคม ซึ่งครอบคลุมทั้งระบบเศรษฐกิจภาคดั้งเดิมและสมัยใหม่ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศให้เป็นสังคมฐานความรู้ครอบคลุมทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมไทย สกว. เริ่มสนับสนุน “งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” เมื่อเดือนตุลาคม 2541 โดยจัดตั้งสำนักงานภาค (สกว.สำนักงานภาค ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น) ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญเน้นที่การมุ่งเข้าไปเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นให้ “คน” ในชุมชนท้องถิ่นใช้ประโยชน์จากงานวิจัยด้วยการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ชุมชนเพื่อกำหนดโจทย์ / คำถามวิจัย การทบทวนทุนเดิมในพื้นที่ การออกแบบการวิจัยและการ

วางแผนปฏิบัติการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองปฏิบัติจริงเพื่อสร้าง
รูปธรรมในการตอบโจทย์วิจัยหรือแก้ปัญหาในพื้นที่วิจัย การประเมินและสรุปบทเรียน เน้นให้เกิด
กระบวนการเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยชาวบ้าน คนในชุมชนท้องถิ่น นักวิชาการ ข้าราชการ นักพัฒนา และ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้และกลไกการจัดการปัญหาและการพึ่งตนเองของชุมชน
ท้องถิ่นในพื้นที่การวิจัย สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้เน้นการจัดการและประสานให้เกิดการบูรณาการความ
เชื่อมโยงระหว่าง“ปัญญา” (ผู้ร่วมวิจัย) และ “พัฒนา” (ผู้มีส่วนร่วมงานพัฒนา) ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับ
จังหวัด ระดับชาติ ที่ดำเนินงานแบบแยกส่วน ต่างคนต่างทำอยู่ในปัจจุบัน ดังคำขวัญ “สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อ
พัฒนาท้องถิ่น” เพื่อให้สังคมไทยได้ใช้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ในการในการแก้ไขปัญหาและ
ตัดสินใจแทนการใช้ความรู้สึกหรืออารมณ์ อันนำไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง และ
พึ่งตนเองได้ในชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาประเทศชาติจากฐานล่างที่ยั่งยืนในที่สุด

ลักษณะสำคัญของโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

1. เป็นข้อสงสัย เป็นคำถาม หรือเป็นประเด็นที่คนในชุมชนท้องถิ่นเห็นว่ามีสำคัญ
และต้องการจะค้นหาคำตอบร่วมกัน

2. มีคนในชุมชนท้องถิ่นร่วมเป็นนักวิจัยและร่วมในกระบวนการวิจัยเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ

3. มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา

หลังจากที่เล็งนักวิจัย ได้ชี้แจง ทบทวนแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ถึงที่มา และแนวคิด
งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเสร็จสิ้น หัวหน้าโครงการ นำโดยนายลอบ งามแก้ว ได้ชี้แจงรายละเอียดความเป็นมา
ของการดำเนินโครงการวิจัย และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผนการดำเนินงานโครงการวิจัยร่วมกัน โดยได้
แบ่งบทบาทหน้าที่ในโครงการวิจัย ตามความถนัด เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของทีมวิจัย และตัวนักวิจัยเอง
ตามที่ได้รับบทบาทหน้าที่ในโครงการ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของทีมวิจัย และสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ
เพชรนาคา ได้สอบถามในเรื่องของคณะกรรมการของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาชุดเก่าที่หมดวาระ และไม่ได้
เป็นคณะกรรมการที่ได้รับเลือกในชุดใหม่ว่าจะสามารถเป็นคณะกรรมการในโครงการได้หรือไม่ อย่างไร ซึ่ง
ทาง พี่เลี้ยงนักวิจัยได้ให้คำตอบกับทางสมาชิกว่า คณะทำงานในโครงการวิจัย หรือเรียกว่าทีมวิจัย สามารถ
เป็นคณะกรรมการในโครงการได้ และหากมีคณะกรรมการคนใหม่ที่ได้รับเลือกในครั้งนี้ ก็สามารถมาร่วมเป็น
คณะกรรมการในโครงการวิจัยได้เช่นกัน จากนั้นทีมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดวันจัดเวทีชี้แจงโครงการวิจัยต่อ
ชุมชนและภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดจัดกิจกรรมในเช้าวันที่ 15 กรกฎาคม 2559 เวลา 09.00 -
12.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยผนวกกิจกรรมเข้ากับการประชุมประจำเดือนของชมรม
ซึ่งเป็นกิจกรรมปกติของชมรม ฯ ผ่านการนำเสนอข้อมูลโดยคณะกรรมการผู้สูงอายุเพชรนาคา และมีการ
เสริม เพิ่มเติมข้อมูลโดยพี่เลี้ยงนักวิจัย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ แนวคิด และหลักการการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

2. ทีมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ ในเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพิ่มมากขึ้น

3. เกิดการเชื่อมประสานการทำงานของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาทั้งชุดเก่า และคณะกรรมการชุดปัจจุบัน ในการขับเคลื่อนโครงการวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา

4. เกิดแนวทางในการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ในโครงการวิจัย

5. การบริหารจัดการด้านเอกสารการเงิน ของโครงการวิจัย มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เป็นการทำงานแบบคู่ขนาน โดยคณะกรรมการผู้สูงอายุเป็นผู้ดำเนินการและมีนักวิจัยที่เคยมีประสบการณ์การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมาช่วยหนุนเสริมการทำงานในครั้งนี้อีกด้วย

6. เกิดแนวทางในการวางแผนการทำงานโครงการวิจัย โดยทีมวิจัย สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ประชุมเตรียมความพร้อมภายในทีมวิจัยต่อไป ก่อนมีการประชุมร่วมกับทางทีมพี่เลี้ยงนักวิจัยอีกครั้ง

7. กำหนดวันจัดเวทีชี้แจงโครงการวิจัยต่อชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดจัดกิจกรรมเข้าวันที่ 15 กรกฎาคม 2559 เวลา 09.00 -12.00 น. ณ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยผนวกกิจกรรมเข้ากับการประชุมประจำเดือนซึ่งเป็นกิจกรรมปกติของชมรมฯ ผ่านการนำเสนอข้อมูล โดยคณะกรรมการผู้สูงอายุเพชรนาคา และมีการเสริมข้อมูลโดยพี่เลี้ยงนักวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

การประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 25 คน ระหว่างทีมวิจัย และพี่เลี้ยงนักวิจัย ผ่านกระบวนการนำเสนอแผนงานโครงการวิจัย โดยพี่เลี้ยงนักวิจัย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กำหนดบทบาทหน้าที่ และทำความเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัยนำผลสรุปที่ได้จากเวที นำกลับไปสรุปผลข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ นำไปชี้แจงกับกับคณะกรรมการที่ไม่ได้เข้าประชุมเพิ่มเติม แบบตัวต่อตัว/เอกสารสรุปผล อีกครั้ง

ปัญหา/อุปสรรค

1. ทีมวิจัยมาเข้าร่วมประชุมไม่ครบตามจำนวนที่วางแผนไว้ เนื่องจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องของบทบาทหน้าที่

2. คณะการทำงานในแต่ละฝ่ายมีความเข้าใจที่แตกต่างกัน เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ทีมวิจัยที่มาร่วมประชุม นำผลการประชุมที่ได้ นำไปสื่อสารทำความเข้าใจกับสมาชิกท่านอื่นๆที่ไม่ได้มาเข้าร่วมประชุมในเรื่องของการทำงานโครงการวิจัย และบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย ซึ่งคณะกรรมการทั้งชุดเก่าและชุดใหม่ล้วนแล้วแต่เป็นคณะทำงานในโครงการวิจัยนี้ทุกคน

ภาพที่ 1. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนมิถุนายน พ.ศ.2559

พุธที่ 15 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. - 12.00 น.

(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 2. เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายผู้เกี่ยวข้อง

วัน/เดือน/ปี ศุกร์ที่ 15 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 09.00 น. - 12.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 25 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 3 คน
3. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา	จำนวน 85 คน
4. ภาคีเครือข่าย จาก กศน. , เครือข่ายเกษตรกรตำบลนาคา , รพสต.ควนไทรงาม, และอบต.นาคา	จำนวน 15 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงความเป็นมาของโครงการวิจัย ให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการประชุม และวางแผนการดำเนินงาน
2. ทีมวิจัยประสานงานผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมกิจกรรม ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
3. ทีมวิจัยวางแผนงานกิจกรรม และแบ่งบทบาทหน้าที่ในกระบวนการเวทีชี้แจงโครงการ

ต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกัน

4. ทีมวิจัยจัดเตรียมสถานที่ อาหาร เครื่องดื่ม เครื่องมือ อุปกรณ์ และเอกสารประกอบเวที
5. ชี้แจงความเป็นมาโครงการต่อชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
6. สรุปผลการดำเนินงาน
7. สรุปผลกิจกรรมและข้อมูลกิจกรรม ค่าใช้จ่ายกิจกรรมภายในทีมวิจัย

รายละเอียดการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำเสนอความเป็นมาของโครงการ เป้าหมาย แนวคิด วัตถุประสงค์ ขอบประมาณ พื้นที่ดำเนินงาน กระบวนการทำงาน และกิจกรรมโครงการวิจัยต่อชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ และภาคี

เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานของโครงการ เพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้จากเวที มาปรับปรุง แก้ไข และวางแผนการดำเนินงานเพิ่มเติม ซึ่งในกิจกรรมเวทีชี้แจงโครงการต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ จากการดำเนินงานโดยหัวหน้าโครงการและพี่เลี้ยงนักวิจัย ได้พูดคุยชี้แจงความเข้าใจต่อผู้เข้าร่วมในเวที มีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) เรื่องของแผนการดำเนินงานวิจัย เป็นเครื่องมือแนวทางในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ตามบริบทพื้นที่ชุมชน และภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อพัฒนาศักยภาพสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาให้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตและมีคุณค่า เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน ลดการพึ่งพาลูกหลาน และหน่วยงานภาครัฐ นำมาซึ่งการพึ่งพาตนเอง และสร้างคุณภาพที่ดีได้ด้วยตนเองในอนาคต

2) พี่เลี้ยงนักวิจัย ได้ชี้แจงที่มาของงบประมาณ ระยะเวลาของโครงการวิจัย ซึ่งทางโครงการได้รับงบประมาณจากสำนักงานกองทุน สนับสนุนการทำวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวนเงิน 249,990 บาท ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 งวด งวดที่ 1 จำนวน 118,490 บาท งวดที่ 2 จำนวน 125,500 บาท งวดที่ 3 จำนวน 6,000 บาท ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 ปี หลังเสร็จสิ้นการนำเสนอของหัวหน้าโครงการและพี่เลี้ยงนักวิจัย เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมเวที โดยสามารถสรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ดังนี้

1) รพ.สต.ควนไทรงาม : รู้สึกยินดีที่ทางชมรมผู้สูงอายุได้รับโครงการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งทางภารกิจของทางรพ.สต.มีบทบาทหน้าที่ดูแลด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ และมีการทำงานร่วมกับทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ซึ่งในอนาคตจะมีการหนุนเสริมการทำงานร่วมกัน และคาดว่าจะได้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของทางชมรมผู้สูงอายุ ในการวางแผนการเสริมด้านสุขภาพอนามัย รวมทั้งด้านการส่งเสริมด้านอาชีพที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) กศน.ตำบลนาคา : ทางครู กศน. มีความยินดีกับทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่สามารถบริหารจัดการโครงการวิจัย ซึ่งทางบทบาทหน้าที่ของ กศน. ในด้านการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งถือว่าจากแผนงานโครงการครั้งนี้ กศน.จะประสานงานมายังชมรมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเด็กเยาวชน มาเรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยของโครงการ อีกทั้งเป็นหนุนเสริมการทำงานให้กับทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาอีกด้วย

3) อบต.นาคา : โดยปกติทาง อบต.นาคา ได้มีการสนับสนุนงบประมาณ กิจกรรม กับทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาอย่างต่อเนื่อง แต่ในครั้งนี้ถือว่าเป็นโอกาสดีที่ทางชมรมผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนโครงการวิจัย การพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ และจากแผนงานโครงการ ทาง อบต.มีความยินดีที่จะสนับสนุนบุคลากรของทาง อบต.มาร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งความช่วยเหลือด้าน

วัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการ และพยายามดูช่องทางการจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อ
ตั้งงบประมาณมาเพื่อพัฒนา หนุนเสริมงานของทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาต่อไป

4) เครือข่ายเกษตรกรตำบลนาคา : ซึ่งโดยปกติแล้ว สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ส่วน
หนึ่งก็เป็นสมาชิกของเครือข่ายเกษตรกรตำบลนาคาอยู่แล้ว ดังนั้นทางเครือข่ายเกษตรกรฯมีความยินดีกับ
ทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาที่ได้รับการสนับสนุน โครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม
ให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของทางเครือข่ายเกษตรกรตำบลนาคา ในเรื่องการส่งเสริมอาชีพที่
เกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานกับทางโครงการวิจัยในเรื่องการพัฒนา
อาชีพทางเลือกที่เหมาะสมให้กับชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เช่น การส่งเสริมอาชีพ การปลูกผัก สมุนไพรใน
ครัวเรือน การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา และภาคีเครือข่ายจากหน่วยงาน มีความรู้ความ
เข้าใจในการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และมีความเข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของโครงการวิจัยร่วมกัน
2. เกิดแนวทางการเชื่อมประสานแผนงาน โครงการวิจัย ระหว่างแผนงานของชมรมผู้สูงอายุ
เพชรนาคา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะดำเนินการหนุนเสริมงานด้านการพัฒนาอาชีพที่ที่เหมาะสมกับ
ผู้สูงอายุ อีกทั้งประเด็นต่างที่เกี่ยวข้องกับการหนุนเสริมการดำเนินงานของทางชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาอีก
ด้วย
3. เกิดการสื่อสารประชาสัมพันธ์งานของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และแผนงาน
โครงการวิจัย ไปยังหน่วยงานภาคี และพื้นที่อื่นๆได้รับทราบการดำเนินงานของทางชมรมอย่างต่อเนื่อง
4. เกิดการพัฒนาศักยภาพของทีมวิจัยผู้สูงอายุเพชรนาคา เช่นมีการทำงานเป็นทีม การแบ่ง
บทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม ทำให้ทางทีมวิจัยได้พัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านการทำงานการจัดเวที
ในครั้งนี้ สร้างคุณค่าของกับตนเอง เกิดความภาคภูมิใจ และความสุขของผู้สูงอายุเพชรนาคาอีกด้วย

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

การจัดประชุมกลุ่มใหญ่ จำนวน 128 คน ผ่านการนำเสนอข้อมูลความเป็นมาของ
โครงการวิจัย และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้เข้าร่วม ภาคีเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นมีการ
สรุปผลจากการจัดเวทีชี้แจงความเป็นมาของโครงการวิจัย รวมทั้งนัดหมายการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ปัญหา/อุปสรรค

1. การจัดเวทีครั้งนี้ ระบบเครื่องเสียงที่นำมาใช้ในการจัดเวที เสียงไม่ชัดเจน เสียงก้อง ทำให้ผู้เข้าร่วมเวที ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ได้ยินเสียงไม่ชัดเจน อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในความเข้าใจในเวทีครั้งนี้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ประชุมครั้งต่อไปควรปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับลำโพง เครื่องเสียงให้มีความชัดเจนกว่านี้
2. ให้ทางประธานชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา สรุปผลการประชุมเวทีชี้แจงงานวิจัย ให้กับทางสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาได้รับฟังอีกครั้งในการประชุมครั้งต่อไป

ภาพที่ 2. กิจกรรมเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายผู้เกี่ยวข้อง

ศุกร์ที่ 15 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 09.00 น. - 12.00 น.
(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 3. กิจกรรมประชุมคณะกรรมการเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2559

วัน/เดือน/ปี ศุกร์ที่ 15 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2559 เวลา 13.00 น. - 15.30 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย และที่ปรึกษาโครงการ	จำนวน 21 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการจัดเวทีชี้แจงความเป็นมาของโครงการ ต่อชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อวางแผนงานกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยกำหนดวัน เวลา สถานที่ การประชุมประจำเดือนครั้งที่ 2

2. ประสานงานทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 2 ตามวัน เวลา และสถานที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมสถานที่ เอกสาร หลักฐาน และข้อมูลการประชุมประจำเดือนครั้งที่ 2
4. สรุปผลการจัดเวทีชี้แจงความเป็นมาของโครงการ ต่อชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
5. วางแผนงานกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ

ชมรมเพชรนาคา

6. สรุปผลกิจกรรมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 2 และกำหนด/นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

จากการจัดกิจกรรมเวทีชี้แจงความเป็นมาของโครงการ ทำให้ทีมวิจัย ได้ค้นพบแนวทางในการดำเนินงานวิจัย ที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ และทีมวิจัยได้จริง จากการแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานได้สอดคล้องเหมาะสมกับบทบาทของสมาชิกทีมวิจัยโดยพบว่า การแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมวิจัย ในการทำงานโดยเน้นความถนัดของแต่ละคนและการสร้างคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของทีม โดยมีสมาชิกทีมวิจัยทั้งหมด 23 คน และมีที่ปรึกษาโครงการ 1 คน ในการแบ่งบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย สามารถแบ่งบทบาทหน้าที่ ได้ดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร จำนวน 2 คน
2. ฝ่ายประสานงาน จำนวน 4 คน
3. ฝ่ายข้อมูล จำนวน 4 คน
4. ฝ่ายการเงิน จำนวน 2 คน
5. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 2 คน
6. ฝ่ายสถานที่ จำนวน 6 คน

หลังจากการทบทวนบทบาทหน้าที่จากการจัดเวทีชี้แจง ๔ ทีมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนงานกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพ และความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา โดยได้กำหนดวันจัดเวทีจัดกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพ ในวันที่ 15 สิงหาคม 2559 เวลา 09.00-12.00 น. โดยได้ประสานงานวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำงานชุมชนและการจัดกระบวนการเวที การถอดบทเรียน โดยได้คัดเลือกและประสานงานวิทยากร จำนวน 2 คน คือ 1) นางสาวอาทิตย์ยา เมืองมินทร์ วิทยากรกระบวนการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ จากพื้นที่อำเภอเกาะเปอร และ 2) นางสาวสาวิตรี รัชนิพนธ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการดูแลงานผู้สูงอายุ จาครพ.สต.ตะเคียนงาม ต.บางหิน อ.เกาะเปอร จ.ระนอง จากนั้นทางทีมวิจัยจะมีการดำเนินงานประสานวิทยากร เพื่อให้วิทยากรได้ออกแบบกระบวนการในการถอดบทเรียนด้านอาชีพและการค้นหาความต้องการด้านอาชีพ ตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยต่อไป

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้มีการสรุปบทเรียนจากการจัดเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อแผนการดำเนินงานของโครงการวิจัย และแผนการดำเนินงานที่จะเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. เกิดการกำหนดบทบาทหน้าที่ ที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ความรู้ความสามารถของทีมวิจัยผู้สูงอายุ

3. กำหนดวันจัดเวทีจัดกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพ ในวันที่ 15 สิงหาคม 2559 เวลา 09.00-12.00 น. โดยได้ประสานงานวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำงานชุมชนและการจัดการเวที การถอดบทเรียน โดยได้คัดเลือกและประสานงานวิทยากร จำนวน 2 คน คือ 1) นางสาวอาทิตยา เมืองมินทร์ วิทยากรกระบวนการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ จากพื้นที่อำเภอเกาะเปอร์ และ 2) นางสาวสาวิตรี รัชนิพนธ์ พยาบาลวิชาชีพ ชำนาญการดูแลงานผู้สูงอายุ จากรพ.สต.ตะเคียนงาม ต.บางหิน อ.เกาะเปอร์ จ.ระนอง

4. ทีมวิจัยจะมีการดำเนินงานประสานวิทยากร เพื่อให้วิทยากรได้ออกแบบกระบวนการในการถอดบทเรียนด้านอาชีพและการค้นหาความต้องการด้านอาชีพ ตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงาน จำนวน 24 คน ผ่านการกระบวนการสรุปผลข้อมูลกิจกรรมประชุมชี้แจงงานวิจัยฯ โดยทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทบทวนบทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งกำหนดแผนการจัดกิจกรรมการถอดบทเรียนด้านอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชุมชนเพชรนาคร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นเวที ทีมวิจัยนำผลสรุปที่ได้จากเวที นำกลับไปสรุปผลข้อมูล วางแผนกิจกรรม เตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนด้านอาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ทีมวิจัยควรมีการนัดหมายประชุมวางแผนการดำเนินงานภายในทีมอีกครั้งก่อนถึงวันจัดกิจกรรม เพื่อการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรม

ภาพที่ 3. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2559

ศุกร์ที่ 15 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2559 เวลา 13.00 น. - 15.30 น.
(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคร ต.นาครา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 4. ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

วัน/เดือน/ปี จันทร์ ที่ 15 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. - 12.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม	1. ทีมนักวิจัย	จำนวน 20 คน
	2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน
	3. ที่ปรึกษาโครงการ	จำนวน 1 คน
	4. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา	จำนวน 90 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมวิจัย เพื่อวางแผนงานในกิจกรรมที่จะดำเนินงานร่วมกัน และแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน
2. ประสานงานวิทยากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา
3. วิทยากรให้ความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่ถูกต้องปลอดภัย รวมทั้งการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
4. วิทยากรจัดกระบวนการถอดบทเรียนอาชีพตามความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
6. สรุปผลการถอดบทเรียนด้านอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

อบรมให้ความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ วิทยากรกระบวนการ โดยนางสาวสาวิตรี รัชนิพนธ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ดูแลงานผู้สูงอายุ จากรพ.สต.ตะเคียนงาม ต.บางหิน อ.กะเปอร์ จ.ระนอง มาให้ความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง ปลอดภัย รวมทั้งการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยได้ออกแบบการให้ความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ โมเดลอาหาร โภชนาการ และภาพถ่ายประกอบกิจกรรมในการให้ความรู้ ด้วยกระบวนการชวนคิด ชวนคุย ตั้งคำถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สูงอายุเพชรนาคา หลังจากการให้ความรู้เรื่องของการดูแลสุขภาพ การบริโภคอาหารที่ปลอดภัย เหมาะสมกับผู้สูงอายุแล้ว ทางวิทยากรได้ชวนผู้สูงอายุออกกำลังกาย ในท่าทางต่างๆที่สามารถทำได้ภายในร่มโดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ เช่น การแกว่งแขน การบริหารเอว คอ ไหล่ บริหารขา เข่า และมือเป็นต้น จากการสังเกตของทีมวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีความสนใจ ร่วมกันบริหารร่างกายทุกคน รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยด้วยตนเอง ถึงการดูแลสุขภาพของตนเองในแต่ละวัน บรรยายการอบรมเป็นไปแบบกันเอง สามารถสร้างรอยยิ้ม ความสุข เสียงหัวเราะ ให้กับผู้เข้าร่วม ซึ่งเป็นการสร้างสุขภาพจิตที่

ดีให้กับผู้สูงอายุได้อีกด้วย จากนั้นทางทีมวิทยากรกระบวนการได้สรุปเรื่องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ที่เชื่อมโยงสู่การพึ่งพาตนเองด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ รวมถึงความต้องการด้านการประกอบอาชีพ โดยมีวิทยากรกระบวนการดำเนินการ เพื่อถอดบทเรียนด้านอาชีพ ดังนี้

ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา

วิทยากรกระบวนการโดยนางสาวอาทิตยา เมืองมินทร์ วิทยากรกระบวนการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ จากพื้นที่อำเภอเกาะเปอร์ ได้นำกิจกรรมเข้าสู่กระบวนการถอดบทเรียนด้านอาชีพของผู้สูงอายุ โดยได้ชวนคุยเรื่องการสร้างอาชีพที่มีรายได้ จากการพัฒนาอาชีพเดิมที่ผู้สูงอายุได้ทำมาในอดีต จนถึงปัจจุบัน และสามารถทำได้ในอนาคต โดยการสร้างแนวคิด ความมุ่งมั่นในการรวมตัวกันฟื้นฟู และนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบันโดยทำให้เกิดรายได้อีกครั้งโดยไม่ต้องพึ่งพาลูกหลานเพียงอย่างเดียว โดยมีการนำพื้นที่สวนปาล์มสวัสดิการมาเป็นพื้นที่สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยมีการประสานงานเจ้าหน้าที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม แนะนำทั้งด้านส่งเสริมอาชีพ ให้ความรู้ วิชาการและการวางแผนการตลาด เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ ของผู้สูงอายุด้วย จากการถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา พบว่า ในอดีตอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ส่วนใหญ่ จะประกอบอาชีพทำการเกษตร (ทำสวน) ลักษณะการทำการเกษตร ช่วงปี พ.ศ. 2525 เป็นการทำการเกษตรแบบสวนผสม หรือเรียกอีกชื่อ หนึ่งว่า “สวนพ่อเฒ่า” ซึ่งหมายความว่า มีพืชทุกชนิดอยู่ในแปลงเดียวกัน เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน สะตอ หมากรุม มะพร้าว เป็นต้น และเมื่อปี พ.ศ. 2527 ก็เริ่มนำพืชเชิงเดี่ยว เข้ามาปลูก เช่น ยางพารา ลักษณะการปลูก ก็จัดทำเป็นแปลงใหญ่ ที่ปลูกเฉพาะยางพาราอย่างเดียว โดยที่ไม่มีพืชชนิดอื่นรวมอยู่ในแปลงของยางพารา และสวนผสมก็เริ่มถูกแบ่งออกเป็นแปลงๆมากขึ้น เช่น สวนเงาะ สวนมังคุด เป็นต้น หลังจากนั้น เมื่อปีพ.ศ. 2530-2540 ก็ได้มีการส่งเสริมจากหน่วยภาครัฐ (กองทุนสวนยาง) ให้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉพาะในแปลงที่มียางพาราอยู่เดิม สามารถที่จะขอรับทุนสนับสนุน เปลี่ยนจากสวนยางพารา มาปลูกปาล์มน้ำมันแทนได้ ด้านความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา จากการถอดบทเรียนความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา พบว่า สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีความต้องการทางด้านอาชีพที่มีความหลากหลาย ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภาคการเกษตร และงานฝีมือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในอดีต สามารถคัดแยกได้เป็นสองประเด็น ที่เกี่ยวข้อง คือ 1)ความต้องการด้านอาชีพ ที่ร่วมกันทำ และ 2)ความต้องการด้านอาชีพที่แยกกันทำ สามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความต้องการด้านอาชีพที่ร่วมกันทำ เช่น ทำน้ำดื่ม , กลัวยไข่ฉาบ , ขนมหอมม้วน,น้ำดื่มสมุนไพร,ของชำร่วย,เหรียญโปรยทาน,ดอกไม้จันทน์,ศาสนาพิธีทางศาสนา ,รับจัดขันหมาก , ประยูสมุนไพรร , ผลิตภัณฑ์สมุนไพร , นวดสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งอาชีพที่กล่าวข้างต้น คนที่มีช่วงอายุ 60-80 ปี สามารถทำได้ และมีความเหมาะสมกับวัย เพราะไม่ได้ใช้แรงงานมากจนเกินไป

ประเด็นที่ 2 ความต้องการด้านอาชีพที่แยกกันทำ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ , จักสาน , ไม้กวาดดอกอ้อ , ไม้กวาดก้านมะพร้าว , น้ำยาล้างจาน , เลี้ยงปลา , เลี้ยงไก่ , สวนผักพื้นบ้าน ,

สวนสมุนไพรในครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งอาชีพที่กล่าวมาข้างต้น จะเหมาะสมกับคนที่มีอายุ 26-50 ปี เพราะสุขภาพยังแข็งแรง สามารถใช้แรงงานที่มีในการทำอาชีพดังกล่าวได้ดี จากการถอดบทเรียนด้านอาชีพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้พบแนวทางการพัฒนาอาชีพ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาคา แยกตามประเภทอายุ, วัย ภูมิปัญญา และความสามารถ ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เรียงตามลำดับความสำคัญ และสามารถดำเนินการได้จริง ตามช่วงอายุ วัย สภาพร่างกาย ความรู้ความสามารถ ดังนี้

- 1) การทำเหรียญโปรยทาน
- 2) ดอกไม้จันทน์
- 3) ศาสนาพิธีทางศาสนา
- 4) รับจัดทำขันหมาก
- 5) ปรงยาสมุนไพร

เพราะอาชีพดังกล่าวข้างต้น เป็นอาชีพที่ผู้สูงอายุมีองค์ความรู้และมีความสามารถอยู่แล้ว ไม่ต้องใช้แรงมาก สามารถดำเนินการได้ทั้งที่บ้านและที่ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และจากการถอดบทเรียนด้านอาชีพ พบว่า ช่องทางการจัดการด้านอาชีพแบบยั่งยืนของผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา มี 2 วิธี คือ

- 1) การประชาสัมพันธ์ โดยวิธีการให้สมาชิกบอกต่อกัน ทั้งคนในพื้นที่ และนอกพื้นที่
- 2) จัดทำตลาดนัดชุมชน โดยใช้รูปแบบให้ผู้สูงอายุ และคนในชุมชนนำสินค้า ผลิตภัณฑ์ทำมือ รวมทั้งผักปลอดสารพิษต่างๆที่ปลูกไว้ในครัวเรือนมาจัดจำหน่าย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติตนด้านการบริโภคอาหาร การออกกำลังกายเพื่อลดเสี่ยง โรคที่จะเกิดขึ้นในช่วงวัยของผู้สูงอายุ
2. สมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคาสามารถถอดบทเรียนด้านความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาคาด้วยกัน
3. การแนะนำให้ผู้สูงอายุเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ
4. วิทยากรที่เข้าร่วมในวันนี้อธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ในทางด้านการดูแลผู้สูงอายุ และการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
5. การเห็นผู้เข้าร่วมไม่ว่าจะเป็น วิทยากร พี่เลี้ยงนักวิจัย นักวิจัยและผู้สูงอายุ ได้ช่วยกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตั้งคำถาม ถาม-ตอบ กันอย่างมีความสุข
6. การได้เห็นผู้สูงอายุได้ออกกำลังกายด้วยท่าทางต่าง ๆ อย่างมีความสุขพร้อมด้วยมีรอยยิ้มของคนเฒ่าคนแก่
7. ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมในวันนี้ให้ความร่วมมือ สร้างรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะกับทุก ๆ ฝ่าย
8. เกิดข้อตกลงร่วมกันในเรื่องการผลิตภัณฑ์สินค้าของผู้สูงอายุ มานำเสนอในที่ประชุมเพื่อให้กับผู้สูงอายุ หรือผู้เกี่ยวข้องได้หนุนเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าของผู้สูงอายุต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มใหญ่ จำนวน 113 คน ผ่านกระบวนการให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ และกระบวนการถอดบทเรียนด้านอาชีพและความต้องการด้านอาชีพ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพชรนาคา หลังจากสิ้นสุดเสร็จกระบวนการ ทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปสรุปผล เพื่อวางแผนการดำเนินงานหนุนเสริมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุต่อไป

ปัญหา/อุปสรรค

1. สมาชิกผู้สูงอายุมาร่วมประชุมไม่ครบตามจำนวนที่วางไว้ เนื่องจากตรงกับวันลงทะเบียนผู้สูงอายุของทาง อบต.นาคา

ข้อเสนอแนะ

1. ให้ทางสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งทีมวิจัย นำความรู้ ผลสรุปที่ได้จากกิจกรรมไปขยายผลให้กับสมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

ภาพที่ 4. ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

จันทร์ ที่ 15 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. - 12.00 น.
(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 5. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนสิงหาคม พ.ศ.2559

วัน/เดือน/ปี จันทร์ที่ 15 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 11 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรม และถอดบทเรียนการดำเนินงาน ทบทวนบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ การประชุมประจำเดือนครั้งที่ 3
2. ประสานงานทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 3 ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมสถานที่ เอกสาร หลักฐาน และข้อมูลการประชุมประจำเดือนครั้งที่ 3
4. สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมวิจัย
5. ถอดบทเรียนบทบาทหน้าที่การทำงานของวิจัย ของทีมวิจัยผู้สูงอายุเพชรนาคา
6. สรุปผลกิจกรรมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 3 และกำหนด/นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ที่เลื่องนักวิจัย ชวนทีมวิจัยทบทวนสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมวิจัยที่ผ่านมา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงาน กิจกรรมวิจัย ว่าดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยหรือไม่ ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปผลการดำเนินงานพบว่า ทีมวิจัยสามารถดำเนินงานกิจกรรมวิจัย เป็นไปตามเป้าหมายและแผนงานที่วางไว้ในโครงการ ที่สามารถถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคาได้อย่างครอบคลุม และเกิดแนวทางในการศึกษา รวบรวมข้อมูลอาชีพ ตามความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรมครั้งถัดไป หลังจากนั้น ทีมวิจัยได้ร่วมกันถอดบทเรียนบทบาทหน้าที่การทำงานของทีมวิจัยที่ผ่านมา ที่นักวิจัยแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ในโครงการวิจัย ที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน ซึ่งจากการถอดบทเรียน พบว่า ทีมวิจัย นักวิจัย มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้นในการดำเนินงานวิจัยตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ อีกทั้งทีมวิจัยทุกคนยังสามารถดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับอย่างสมบูรณ์ ตามศักยภาพของทีมวิจัยผู้สูงอายุ อีกทั้งยังได้รับโอกาสในการแสดงความสามารถเพิ่มเติม นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่หลักที่ได้รับมอบหมายในโครงการ ซึ่งในอดีตผู้สูงอายุไม่ค่อยได้รับโอกาสเท่าที่ควร เพราะ ไม่ค่อยมีกิจกรรมที่หลากหลาย หรือไม่ค่อยได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ที่หลากหลาย ดังเช่นการแบ่งบทบาทหน้าที่ในโครงการวิจัย โดยสรุปทีมวิจัยทุกคนสามารถดำเนินงานในบทบาทหน้าที่ในโครงการได้ดี และยังได้รับโอกาสในการดำเนินงานในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับในกิจกรรมครั้งถัดไปเหมือนเดิม ผลจากการประชุม ทางทีมวิจัยได้เสนอแนะกับทางที่เลื่องนักวิจัย ให้หนุนเสริมในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพให้กับทีมวิจัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากกิจกรรมหลักในโครงการวิจัย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัย การบริหารจัดการโครงการวิจัย เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายของโครงการวิจัย
2. ทีมวิจัยผู้สูงอายุได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการบริหารงาน โครงการอย่างเป็นระบบมากขึ้น

3. เกิดกระบวนการทำงานเป็นทีม และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างคณะทำงาน
ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา สมาชิกชมรมเพชรนาคา และทีมวิจัย รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องได้มาเพิ่มมากขึ้น ผ่าน
กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

4. นักวิจัยได้รับการหนุนเสริมจ้างพี่เลี้ยงนักวิจัยทำให้นักวิจัยมีการพัฒนาระบบการ
ดำเนินงานในส่วนที่เป็นหน้าที่ของแต่ละคนดีขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงาน จำนวน 13 คน ผ่านการกระบวนการสรุปผลการดำเนินงาน
กิจกรรมวิจัย และถอดบทเรียนบทบาทหน้าที่การทำงานของวิจัย ของทีมวิจัยผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยพี่เลี้ยง
นักวิจัย และทีมวิจัยหลังเสร็จสิ้นเวทีได้สรุปผลกิจกรรมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 3 และกำหนด/นัดหมาย
วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

ปัญหา/อุปสรรค

1. ทีมวิจัยติดภารกิจส่วนตัวไม่สามารถอยู่ร่วมประชุมประจำเดือนในครั้งนี้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้ให้นักวิจัยที่ทำหน้าที่เลขานุการ สรุปผลข้อมูลเป็นเอกสารให้กับทีมวิจัยที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้เพิ่มเติม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจไปพร้อมกัน

ภาพที่ 5. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนสิงหาคม พ.ศ.2559

จันทร์ที่ 15 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.00 น.
(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 6. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2559

วัน/เดือน/ปี เสาร์ที่ 8 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 เวลา 13.00 น. - 16.00 น.

สถานที่ สวนป่าถ้ำสวัสดิการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 15 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 3 คน

3. สมาชิกผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนงานกิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ การประชุมประจำเดือนครั้งที่ 4
2. ประสานงานทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 4 ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมสถานที่ เอกสาร หลักฐาน และข้อมูลการประชุมประจำเดือนครั้งที่ 4
4. วางแผนงานกิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา
5. สรุปผลกิจกรรมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 4 และกำหนด/นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

พี่เลี้ยงนักวิจัย ชวนคิด ชวนคุยถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมโครงการที่ผ่านมา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างทีมวิจัยและพี่เลี้ยง เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม และสามารถขับเคลื่อนงานให้ประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ซึ่งในเวทีประชุม ทีมวิจัยก็ได้สะท้อนมุมมองความคิดเห็นของกระบวนการทำงานของทีม ที่ยังเป็นทีมมือใหม่ที่ต้องการได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากพี่เลี้ยงนักวิจัย ซึ่งกระบวนการที่พี่เลี้ยงนักวิจัยแนะนำให้ เป็นสิ่งที่เหมาะสม ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุเพชรนาคา และสามารถทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ หลังเสร็จสิ้นการถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมโครงการที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้ร่วมวางแผนโครงการและการจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยพี่เลี้ยงนักวิจัยได้ชี้แจงแผนการดำเนินงานให้ทราบว่าทางโครงการมีความล่าช้าของการดำเนินงาน ตามแผนงานที่วางไว้ในโครงการ เมื่อทีมวิจัยได้รับทราบร่วมกันถึงแผนงาน ที่ต้องดำเนินงานในงวดที่ 1 ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน 2559 ซึ่งมีกิจกรรมวิจัยที่ต้องดำเนินการอีก 4 กิจกรรม โดยทีมวิจัยได้มีการวางแผนร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่เหลืต้องดำเนินการในงวดที่ 1 ที่จะมีการจัดกิจกรรมภายในเดือนตุลาคม 2559 จำนวน 2 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา และ 2) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/และคัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ และในเดือนพฤศจิกายน จะมีการดำเนินงาน อีก 2 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมการศึกษาดูงาน และ 2) สรุปบทเรียนการดำเนินงานเพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า เมื่อวางแผนงานร่วมกันเสร็จสิ้น ทีมวิจัยได้ออกแบบกิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยใช้เครื่องมือสอบถาม แบบสำรวจ เพื่อรวบรวมข้อมูลร่วมกันและกำหนดวัน เวลาในการ

สำรวจข้อมูลภายใน วันที่ 9-14 เดือนตุลาคม พ.ศ.2559 โดยกำหนดเป้าหมายในการเก็บข้อมูล จำนวน 130 ครั้วเรือน จำนวน 7 หมู่บ้าน โดยแบ่งทีมวิจัยออกเป็น 4 ทีม ดังนี้

ทีมที่ 1 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 4	จำนวน 40 ครั้วเรือน
ทีมที่ 2 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 1,2,8	จำนวน 25 ครั้วเรือน
ทีมที่ 3 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 7	จำนวน 30 ครั้วเรือน
ทีมที่ 4 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 3,5	จำนวน 30 ครั้วเรือน

โดยกำหนดให้แต่ละทีมมีสมาชิกภายในทีม จำนวน 4-5คน โดยแต่ละทีมจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสมของแต่ละคน เช่น คนขับรถ คนจดข้อมูล คนซักถามข้อมูล และคนถ่ายภาพ โดยทีมวิจัยจะสำรวจข้อมูลภายในวันที่ 9-14 ตุลาคม พ.ศ.2559 และร่วมกันสรุปผลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ หลังจากเสร็จสิ้นแผนงานออกแบบกิจกรรมและกำหนดบทบาทหน้าที่ ทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปผลกิจกรรมและเอกสารการเงินให้โครงการร่วมกัน โดยมีพี่เลี้ยงตรวจสอบและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงาน และบทบาทหน้าที่ การพัฒนาศักยภาพการทำงานวิจัยเพื่อการวางแผนการดำเนินงาน บริหารโครงการวิจัยร่วมกันในอนาคต
2. ทีมวิจัยได้ดำเนินการวางแผนการดำเนินงาน กิจกรรมที่เหลือในงวดที่ 1 เพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานร่วมกัน
3. ทีมวิจัยได้ออกแบบ สอบถาม แบบสำรวจ ข้อมูลความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาคา ด้วยกระบวนการลงเยี่ยมบ้านสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา จำนวน 130 ครั้วเรือน โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ จำนวน 4 ทีม แบ่งกลุ่มเป้าหมาย ในการสำรวจข้อมูลร่วมกัน ทั้ง 7 หมู่บ้าน ดังนี้ 1) ทีมที่ 1 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 4 จำนวน 40 ครั้วเรือน 2) ทีมที่ 2 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 1,2,8 จำนวน 25 ครั้วเรือน 3) ทีมที่ 3 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 7 จำนวน 30 ครั้วเรือน และ 4) ทีมที่ 4 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 3,5 จำนวน 30 ครั้วเรือน โดยทีมวิจัยจะสำรวจข้อมูลภายในวันที่ 9-14 ตุลาคม พ.ศ.2559 และร่วมกันสรุปผลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
5. วางแผนงานกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ คัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยกำหนดกิจกรรมในวันที่ 15 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 เวลา 09.00-14.00 น.

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมย่อยระหว่างทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 22 คน โดยร่วมกันวางแผนงานกิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยมีพี่เลี้ยงนักวิจัย และทีมวิจัยร่วมกันออกแบบสอบถาม และแบบสำรวจ พร้อมทั้งกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และแบ่งบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย ร่วมกันกำหนดวันเวลาที่จะดำเนินการกิจกรรมร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นเวทีได้

สรุปผลกิจกรรมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 4 และกำหนด/นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

ปัญหา/อุปสรรค

1. ฝนตกหนักทำให้เปียก การพูดคุยและสื่อสารไม่ชัดเจน
2. นักวิจัยติดภารกิจ มาไม่ครบตามจำนวน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเลือกสถานที่ในการประชุมให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ และเนื้อหาการประชุม

ภาพที่ 6. กิจกรรมประชุมคณะกรรมการโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2559

เสาร์ที่ 8 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 เวลา 13.00 น. - 16.00 น.

(สวนปาล์มสวัสดิการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 7. เยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบอาชีพของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

วัน/เดือน/ปี วันที่ 9-14 ตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. – 16.00 น.

สถานที่ 7 หมู่บ้านของตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม 1. ทีมวิจัย จำนวน 4 ทีม
2. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 130 ครัวเรือน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา
2. เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ผู้สูงอายุเพชรนาคานิยมทำกันในหมู่บ้าน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ กิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา
2. ประสานงานทีมวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

3. ทีมวิจัยจัดเตรียมยานพาหนะ เอกสาร หลักฐาน กิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา

4. ลงสำรวจ ทั้ง 4 ทีม ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา

5. สรุปผลกิจกรรมลงเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคาและกำหนด/นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

จากการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยได้มีการแบ่งทีมวิจัย ออกเป็น 4 ทีม ดังนี้ 1) ทีมที่ 1 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 4 จำนวน 40 ครัวเรือน 2) ทีมที่ 2 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 1,2,8 จำนวน 25 ครัวเรือน 3) ทีมที่ 3 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 7 จำนวน 30 ครัวเรือน และ 4) ทีมที่ 4 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 3,5 จำนวน 30 ครัวเรือน จากนั้นแต่ละทีมได้มีการทบทวนบทบาหน้าที่ และนัดหมายลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ทั้ง 7 หมู่บ้าน ซึ่งจากการลงพื้นที่ ทั้ง 4 ทีม ใน 7 หมู่บ้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) ทีมที่ 1 สำรวจข้อมูลหมู่ที่ 4 จำนวน 40 ครัวเรือน มีสมาชิกแต่ละฝ่ายดังนี้

1. นายเถียน ขนบแก้ว ทำหน้าที่ขับรถ 2.นาง เฝียน ชันสมาน ,นาย ประถม ชันสมาน , นาย จำลอง อ่อนหยู ทำหน้าที่สอบถามข้อมูล 3.นางสาว จิตรา ลือชาการ ทำหน้าที่จดบันทึกข้อมูล 5.นาง น้อย ขนบแก้ว ทำหน้าที่ถ่ายภาพ ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลจริงได้จำนวน 28 ครัวเรือน ลงพื้นที่ไม่พบเจ้าของบ้านจำนวน 4 ครัวเรือน กลุ่มเป้าหมายที่ได้สอบถามสำรวจข้อมูล แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 15 คน เพศหญิง จำนวน 22 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 37 คน สามารถสรุปผลจากข้อมูลด้านอาชีพ/แหล่งรายได้ของผู้สูงอายุ จาก 37 คน พบว่า 1) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพและประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 2 คน 2) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพและลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู จำนวน 5 คน 3) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ งานฝีมือภูมิปัญญาจักสานและลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู จำนวน 1 คน 4) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ทำอาชีพสวนยางและลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู จำนวน 5 คน 5) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ทำอาชีพสวนยางและปลูกผักขาย จำนวน 4 คน 6) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ และเป็นหมอสุนไพร(ดัมยาหม้อ) จำนวน 1 คน 7) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ประกอบอาชีพสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 4 คน 8) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ประกอบอาชีพสวนปาล์มน้ำมัน และเบี้ยยังชีพคนพิการ จำนวน 2 คน 9) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ค่าตอบแทน อสม.และประกอบอาชีพทำสวนยางพารา จำนวน 1 คน 10) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพและประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2 คน 11) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2 คน 12) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ค่าตอบแทน อสม. จำนวน 1 คน 13) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ และประกอบอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 3 คน 14) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา จำนวน 4 คน

2) ทีมที่ 2 ดำรวจข้อมูลหมู่ที่ 1,2,8 จำนวน 25 ครัวเรือน มีสมาชิกแต่ละฝ่ายดังนี้

1.นายหุมด ณ.สมุทร ทำหน้าที่ขับรถ 2.นางลำไย บัวล้าเลิศ และนางส้มแป้น คุ่มทอง ทำหน้าที่สอบถามข้อมูล 3.นาย สุจินต์ คงจันทร์ ทำหน้าที่จดบันทึกข้อมูล 4.นางลำหน้า ณ.สมุทร ทำหน้าที่ถ่ายภาพ จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลจริงได้จำนวน 29 ครัวเรือน (หมู่ที่ 1 จำนวน 2 ครัวเรือน หมู่ที่ 2 จำนวน 22 ครัวเรือน และหมู่ที่ 8 จำนวน 5 ครัวเรือน) กลุ่มเป้าหมายที่ได้สอบถาม ดำรวจ ข้อมูล แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 22 คน เพศหญิง จำนวน 8 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 คน สามารถสรุปผลจากข้อมูลด้าน อาชีพ /แหล่งรายได้ของผู้สูงอายุ จาก 30 คน พบว่า 1) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและค่าตอบแทนจาก อสม. จำนวน 1 คน 2) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพและประกอบอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 4 คน 3) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 1 คน 4) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการทำอาชีพสวนยางและรับจ้างทั่วไป จำนวน 1 คน 5) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ และประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 1 คน 6) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 2คน 7) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ และลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู จำนวน 6 คน 8) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ จำนวน 6 คน 9) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ และปลูกผักขาย จำนวน 1 คน 10) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบสวนผสม (ปาล์มน้ำมัน หมากรและมะพร้าว) จำนวน 2 คน 11) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมัน จำนวน 11 คน 12) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมัน จำนวน 1 คน 13) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากอาชีพรับจ้างทั่วไปทำงานโรงงาน จำนวน 1 คน

3) ทีมที่3 ดำรวจข้อมูลหมู่ที่7 จำนวน 30 ครัวเรือน มีสมาชิกแต่ละฝ่ายดังนี้

1.นายลอบ รามแก้ว ทำหน้าที่ขับรถ 2.นายอัมรินทร์ ประสมผล,นายธนาชาติ รัตนศิริโชติ ทำหน้าที่สอบถามข้อมูล 3.นางลำยอง ขนบแก้ว ทำหน้าที่จดบันทึกข้อมูล 4.นางสาว อรุณี พรหมเพรา ทำหน้าที่ถ่ายภาพ จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลจริงได้จำนวน 28ครัวเรือน(หมู่ที่ 7) กลุ่มเป้าหมายที่ได้สอบถาม ดำรวจข้อมูล แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน17 คน เพศหญิง จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 34 คน สามารถสรุปผลจากข้อมูลด้านอาชีพ/แหล่งรายได้ของผู้สูงอายุ จาก 34 คน พบว่า 1) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา จำนวน 1 คน 2) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 18 คน 3) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการปลูกผักขาย จำนวน 1 คน 4) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการทำอาชีพสวนมังคุด จำนวน 1 คน 5) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 1 คน 6) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมันและสวนยางพารา จำนวน 7 คน 7) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา จำนวน 1 คน 8) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการทำสวนผลไม้และสวนยางพารา จำนวน 3คน 9) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการ ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมัน และหมาก จำนวน 1 คน

4) ทีมที่4 ตำรวจข้อมูลหมู่ที่3,5 จำนวน 30 ครั้วเรือน สมาชิกแต่ละฝ่ายดังนี้

1.นายวิเชียร แก้วมีศรี ทำหน้าที่ขับรถ 2.นายประจวบ ลือชาการ, นายเหื่อง ศรีทองพันธ์ ทำหน้าที่สอบถามข้อมูล 3.นางหทัยยา ชายเขาทอง ทำหน้าที่จดบันทึกข้อมูล 4.นางเกสร ชัดดิยะ ทำหน้าที่ถ่ายภาพ ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลจริงได้จำนวน 29 ครั้วเรือน (หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 5) กลุ่มเป้าหมายที่ได้สอบถามสำรวจข้อมูล แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน27 คน เพศหญิง จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน สามารถสรุปผลจากข้อมูลด้านอาชีพ /แหล่งรายได้ของผู้สูงอายุ จาก 54 คน พบว่า 1) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากค่าตอบแทนจาก อสม. จำนวน 1 คน 2) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากอาชีพประมงและประกอบอาชีพทำสวนยางพารา จำนวน 1 คน 3) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพการประกอบอาชีพทำสวนปาล์ม น้ำมัน จำนวน 6 คน 4) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากรับจ้างทั่วไป จำนวน 2 คน 5) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู จำนวน 2 คน 6) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบทำสวนยางพารา จำนวน 13 คน 7) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ จำนวน 7 คน 8) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพและลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู จำนวน 3 คน 9) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากค่าตอบแทน อสม. กริดยางพาราและลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู จำนวน 1 คน 10) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากค่าตอบแทน อสม.และปลูกผักขาย จำนวน 1 คน 11) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ ประกอบอาชีพทำสวน มังคุด/ทำหมากแห้งจำนวน 2 คน 12) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ จากการ ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและค้าขาย จำนวน 1 คน 13) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและค่าตอบแทน อสม. จำนวน 4 คน 14) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพประมง จำนวน 1 คน 15) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนปาล์ม น้ำมัน ทำหมากแห้ง จำนวน 1 คน 16) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ทำหมากแห้ง จำนวน 2 คน 17) จำนวนผู้สูงอายุที่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา และปาล์ม น้ำมัน จำนวน 5 คน จากคำถามความต้องการด้านอาชีพในปัจจุบัน ที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ และมีรายได้ให้กับตัวเอง สรุปได้ดังนี้ ทำสวนปาล์ม น้ำมัน สวนยางพารารับจ้างทั่วไป รับจ้างโรงงาน ทำขนม ขายของ ค้าขาย หาผัก ปลูกผักขายหมาก มะพร้าว ซึ่งเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพข้างต้นไว้ คือ เพื่อเป็นรายได้เสริม (หาผัก ปลูกผัก รับจ้าง) เพราะเหมาะสมกับดิน ฟ้า อากาศ (ปาล์ม น้ำมัน มะพร้าว) เป็นงานที่เหมาะสม และทำได้ (ทำขนม ขายของ) และสามารถทำได้ง่าย (หมาก มะพร้าว) เป็นต้น เมื่อทีมวิจัยได้สอบถามถึงความคิดของผู้สูงอายุในชมรมเพชรนาคา ว่าควรหารายได้จากการทำอะไร จึงจะเหมาะสมกับอายุและมีรายได้ ทางผู้สูงอายุได้ตอบแบบสอบถาม ข้อสรุปดังนี้

- 1) การสร้างสวนสมุนไพร เพื่อจำหน่าย และ อบรมสมุนไพร
- 2) การปลูกผักสวนครัว
- 3) ทำน้ำดื่มขาย
- 4) สถานที่ท่องเที่ยว
- 5) เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่

- 6) นวดแผนโบราณ
- 7) ลูกประคบ
- 8) ทำของชำร่วย เช่น กัมพูถุญ
- 9) ทำพรมเช็ดเท้า

ซึ่งมีเหตุผลสำคัญที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อมูลประกอบไว้ดังนี้ คือ คิดว่าดีและสามารถที่จะทำได้จริง เพราะ

- 1) เพราะสามารถนำมาแก้โรคสำหรับผู้สูงอายุ มีสมุนไพร และทำยาใช้เองได้ (สวนสมุนไพร)
- 2) เพราะมีความจำเป็นกับชีวิตประจำวัน มี วัดอุทัย สถานที่ (ทำน้ำดื่ม)
- 3) การปลูกผักทำได้เรื่อยๆ ไม่ต้องออกแรง (ปลูกผักสวนครัว)
- 4) ดีเพราะผู้สูงอายุได้มาช่วยกันดูแล (สถานที่ท่องเที่ยว)
- 5) เพราะเป็นงานที่ผู้สูงอายุทำได้ โดยไม่ต้องใช้แรงมาก (เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา)
- 6) เพราะมีความจำเป็นต่อร่างกาย และมีผู้ฝึกสอนอยู่แล้วหลายคน (นวดแผนไทย)
- 7) มีคนทำอยู่แล้วและได้ผล (ลูกประคบ)
- 8) เพราะต้นทุนน้อย และทำไม่ยาก (กัมพูถุญ)
- 9) เพราะได้รับการส่งเสริม และไม่ยาก ต้นทุนต่ำ (ทำพรมเช็ดเท้า)

ซึ่งวิธีและกระบวนการที่สามารถสร้างความยั่งยืนด้านอาชีพที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแยกแยะและสรุปผลได้ดังนี้ คือ 1) มีการรวมกลุ่ม และร่วมลงทุน 2) การหาตลาดรองรับสินค้าเพิ่มเติม 3) ขอสนับสนุนแหล่งบ่อนอื่นๆ เพื่อช่วยหนุนเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ 4) สมาชิกต้องมีจิตอาสา ร่วมมือกันทำ และ 5) ต้องมีผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำในการทำยาสมุนไพร

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้ข้อมูลสรุปผลข้อมูลอาชีพของผู้สูงอายุและความต้องการด้านอาชีพเพิ่มเติมของผู้สูงอายุเพชรนาถ จำนวน 155 คน จากครัวเรือน 114 ครัวเรือน
2. ทีมวิจัยได้ทราบความต้องการด้านอาชีพเพิ่มเติมของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาถ เพื่อใช้ข้อมูลมาประกอบการหนุนเสริมอาชีพที่เหมาะสมของผู้สูงอายุและชมรมผู้สูงอายุเพชรนาถในอนาคต
3. เกิดการพัฒนาศักยภาพของทีมวิจัยและผู้สูงอายุเพชรนาถในการลงพื้นที่ปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพของสมาชิกชมรม
4. เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาถและทีมวิจัย ผ่านกิจกรรมการ ลงเยี่ยมบ้าน

5. เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

6. เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลงานวิจัย โดยทางคณะทำงานชมรมผู้สูงอายุนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุไปวางแผนในการบริหารงานของชมรมผู้สูงอายุในการหนุนเสริมสวัสดิการ และความ ต้องการด้านอาชีพให้กับผู้สูงอายุเพชรนาคาต่อไปในอนาคต

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

การลงพื้นที่แบบเยี่ยมบ้านสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ผ่านกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูล และนัดหมาย ทำกิจกรรมครั้งถัดไป

ปัญหา/อุปสรรค

1. สมาชิกผู้สูงอายุไม่อยู่บ้าน ทำให้ทีมวิจัยต้องเดินทางไปลงพื้นที่หลายครั้ง
2. มีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารที่ผู้สูงอายุ จะไม่ค่อยได้ยินที่ ทีมนักวิจัยพูด หรือการซักถาม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการโทรประสานงานนัดหมายล่วงหน้าก่อนการลงพื้นที่เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการลงพื้นที่ครั้งต่อไป

ภาพที่ 7. กิจกรรมเยี่ยมบ้านเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบอาชีพของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

วันที่ 9-14 ตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. – 16.00 น.
(7 หมู่บ้านของตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 8. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

วัน/เดือน/ปี เสาร์ที่ 15 เดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. - 13.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย จำนวน 25 คน
2. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 89 คน
3. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอผลข้อมูลการศึกษารวบรวมข้อมูลอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ
2. ประสานงานทีมวิจัยเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุตามวัน เวลา และสถานที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมสถานที่ เอกสาร หลักฐาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ
4. ทีมวิจัยนำเสนอผลข้อมูลการศึกษารวบรวมข้อมูลอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ
5. สรุปผลนำเสนอผลข้อมูลการศึกษารวบรวมข้อมูลอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาคา

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ทีมวิจัย นำโดยหัวหน้าโครงการ ได้ชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจกรรม ให้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ได้รับทราบและสร้างการมีส่วนร่วมร่วมกันและทีมวิจัยนำโดยนายสุจินต์ คงจันทร์ และนางเกสร ชัดดิยะ ได้นำเสนอรายละเอียดของการดำเนินงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสม ของผู้สูงอายุเพชรนาคา ให้กับสมาชิกได้รับทราบ โดยนำเสนอผลการสำรวจโดยตัวแทนทีมวิจัย จำนวน 4 กลุ่ม ที่ได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในตำบลนาคา พื้นที่หมู่ที่ 1-8 หลังจากเสร็จสิ้นการ

นำเสนอข้อมูลจากการสำรวจ วิทยากรในเวทีได้ชวนผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดลำดับและคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมร่วมกัน โดยจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมได้จัดลำดับอาชีพ ออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

1. อาชีพหลัก ประกอบด้วย การทำหมากแห้ง การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา การทำน้ำดื่ม และการทำขนมส่งร้านค้าในชุมชน
2. อาชีพที่เกี่ยวข้องกับของที่ระลึก ประกอบด้วย การทำของชำร่วย การทำดอกไม้จันทน์ การทำพวงหรีด การทำเหรียญโปรยทาน รับจัดขันหมาก และการนำพิธีทางศาสนา เป็นต้น
3. อาชีพงานฝีมือ ประกอบด้วย การทำจักสาน การทำไม้กวาด การทำพรมเช็ดเท้า และการทำน้ายาล้างจาน
4. อาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสุขภาพ ประกอบด้วย สวนสุขภาพเพื่อการเรียนรู้ และการท่องเที่ยว ตลาดนัดผู้สูงอายุ ที่พักโฮมสเตย์ ออกกบฏเคลื่อนที่ขายสินค้าและการตั้งร้านขายสินค้าของชมรมฯ
5. อาชีพที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร ประกอบด้วย การปลูกผักพื้นบ้านขาย การปลูกพืชสมุนไพรไว้ขาย การแปรรูปและปรุงยาสมุนไพรขาย ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร การทำลูกประคบ น้ำดื่มสมุนไพร โรงอบสมุนไพร และการนวดแผนไทย เป็นต้น
6. อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแสดง การละเล่น และการออกกำลังกาย ประกอบด้วย กลองยาว ลีลาศ และร้องรำทำเพลง เมื่อสามารถคัดแยกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุได้แล้ว วิทยากรในเวที ได้ชักชวนผู้สูงอายุ ผู้เข้าร่วมเวที ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวางแผนงานด้านการหนุนเสริมด้านอาชีพร่วมกัน โดยได้ข้อสรุปประเด็นการหนุนเสริม การดำเนินงานด้านอาชีพที่เหมาะสมของผู้สูงอายุ ออกเป็นการขับเคลื่อนงาน 2 แนวทางดังนี้ 1.แยกกันทำ 2. ร่วมกันทำ โดยจะนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่งร้านค้าในชุมชน ตำบล และอำเภอสุขสำราญ นำมาขายในวันประชุมประจำเดือน ทุกวันที่ 15 ของเดือน ตั้งจุดและร้านค้าเพื่อขายสินค้า ณ สวนปาล์มสวัสดิการของชมรมฯ ซึ่งนอกจากการวางแผนการดำเนินงานและหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าของชมรมดังกล่าวแล้ว ทางสมาชิกได้ร่วมกันวางแผน หาช่องทางการจำหน่ายสินค้า ของชมรม คือ 1.ตั้งคณะทำงานของชมรมฯ เพื่อออกไปตั้งบูธจำหน่ายสินค้า ตามงานต่างๆ 2.ฝากสินค้าให้ทางพี่เลี้ยงนักวิจัย ไปประชาสัมพันธ์ และจำหน่ายให้ เวลาที่พี่เลี้ยงลงพื้นที่และไปร่วมงานกับภาคีต่างๆทั้งในและนอกพื้นที่ หลังจากสิ้นสุดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคัดเลือกอาชีพของผู้สูงอายุเพชรนาแล้ว ผู้เข้าร่วมเวที ได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมโครงการร่วมกัน โดยวางแผนกิจกรรมศึกษาดูงาน ซึ่งได้ร่วมกันกำหนดวัน และพื้นที่ในการศึกษาดูงานร่วมกัน โดยกำหนดวันศึกษาดูงานในวันที่ 17 พ.ย. 59 ณ บ้านในวงใต้ บ้านละอุ่นเหนือ และบ้านหาดส้มแป้น กำหนดเวลา 06.30.19.30น. โดยกำหนดวางแผนรายละเอียดกิจกรรมร่วมกันอีกครั้งในการประชุมครั้งถัดไป

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยสรุปผลข้อมูลการเก็บสำรวจความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุของสมาชิกเพชรนาฯ ให้กับสมาชิกชมรมได้รับทราบ และเป็นข้อมูลประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสม และสามารถจัดลำดับความสำคัญของอาชีพ สามารถคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมของผู้สูงอายุเพรณาคาร่วมกันได้

3. จัดลำดับ คัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยสามารถคัดแยก และจัดลำดับความสำคัญของอาชีพได้ 6 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มอาชีพหลัก 2. กลุ่มอาชีพงานฝีมือ 3. กลุ่มอาชีพการจัดทำของที่ระลึก 4. กลุ่มอาชีพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และสุขภาพ 5. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร 6. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแสดงการละเล่น และการออกกำลังกาย

4. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพรณาคา ได้แนวทางในการหนุนเสริม และวางแผนในการส่งเสริมด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ของชมรมฯ ร่วมกัน คือ 1. แยกกันทำ 2. ร่วมกันทำ โดยจะนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่งร้านค้า ในชุมชน ตำบล และอำเภอสุขสธาราญ นำมาขายในวันประชุมประจำเดือน ทุกวันที่ 15 ของเดือน ตั้งจุดและร้านค้าเพื่อขายสินค้า ณ สวนปาล์มสวัสดิการของชมรมฯ ซึ่งนอกจากการวางแผนการดำเนินงานและหาช่องทางจำหน่ายสินค้าของชมรมดังกล่าวแล้ว ทางสมาชิกได้ร่วมกันวางแผน หาช่องทางจำหน่ายสินค้า ของชมรม คือ 1. ตั้งคณะทำงานของชมรมฯ เพื่อออกไปตั้งบูธจำหน่ายสินค้า ตามงานต่างๆ 2. ฝากสินค้าให้ทางพี่เลี้ยงนักวิจัย ไปประชาสัมพันธ์ แลจำหน่ายให้ เวลาที่พี่เลี้ยงลงพื้นที่และไปร่วมงานกับภาคีต่างๆ ทั้งในและนอกพื้นที่

5. กำหนดวันศึกษาดูงานในวันที่ 17 พ.ย. 2559 ณ บ้านในวงใต้ บ้านละอุ่นเหนือ และบ้านหาดส้มแป้น กำหนดเวลา 06.30.19.30น. โดยกำหนดวางแผนรายละเอียดกิจกรรมร่วมกันอีกครั้งในการประชุมครั้งถัดไป

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

1. ประชุมกลุ่มใหญ่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลด้านอาชีพ โดยวิทยากรเป็นผู้จัดกระบวนการ ผ่านการนำเสนอข้อมูลจากการสรุปในกระดาษชาร์ต ของทีมวิจัยแต่ละกลุ่ม โดยวิทยากรตั้งคำถาม นำเสนอประเด็นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดลำดับความสำคัญ และคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพรณาคา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนหนุนเสริมอาชีพให้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต

3. หลังจากเสร็จสิ้นเวที ทางทีมวิจัย ร่วมกันสรุปบทเรียน ผลการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ปัญหา/อุปสรรค

1. เครื่องเสียงไม่ดังเท่าที่ควร ทำให้ความสามารถในการได้ยินของผู้สูงอายุน้อยลง ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเช่าเครื่องเสียงที่มีคุณภาพ ที่สามารถสร้างการรับรู้ การได้เสียงให้กับผู้เข้าร่วมเวทีได้

ภาพที่ 8. กิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

เสาร์ที่ 15 เดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 น. - 13.00 น.

(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 9. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2559

วัน/เดือน/ปี เสาร์ที่ 15 เดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.30 น.

สถานที่ สวนป่าส้มสวัสดิการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 23 คน
2. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	จำนวน 1 คน
3. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลข้อมูลกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ ประชุมประจำเดือนครั้งที่ 5
2. ประสานงานทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมประจำเดือนครั้งที่ 5ตามวัน เวลา และสถานที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมสถานที่ เอกสาร หลักฐาน ประชุมประจำเดือนครั้งที่ 5
4. ทีมวิจัยสรุปผลข้อมูลกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

จากการประชุมของทีมวิจัยเพื่อสรุปผลข้อมูลกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ ทีมวิจัยได้มีการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล และสรุปผลให้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุให้ได้รับทราบ ซึ่งทีมวิจัยที่รับขอบเรื่องข้อมูลการ

นำเสนอได้ดี และการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วม สมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคา ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลจากการสำรวจร่วมกัน ทำให้สมาชิกชมรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงสถานการณ์ด้านอาชีพ และรายได้ของ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องความต้องการด้านอาชีพที่ เหมาะสมกับผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ซึ่งสามารถจัดลำดับความสำคัญของอาชีพ สามารถคัดเลือกอาชีพที่ เหมาะสมกับผู้สูงอายุได้ดี เหมาะสม และตรงตามความต้องการของสมาชิก โดยสามารถจัดลำดับความสำคัญ และคัดแยกอาชีพได้จำนวน 6 กลุ่ม คือ 1.กลุ่มอาชีพหลัก 2.กลุ่มอาชีพด้านงานฝีมือ 3.กลุ่มอาชีพจัดทำของที่ ระลึก 4.กลุ่มอาชีพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสุขภาพ 5.กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร 6.กลุ่ม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแสดง การละเล่นและการออกกำลังกาย ทำให้สมาชิกชมรมผู้สูงอายุได้แนวทางใน การหนุนเสริม และวางแผนการส่งเสริมอาชีพร่วมกันคือ จะมีการจัดการจำนวน 2 แบบ คือ แยกกันทำ และ ร่วมกันทำ จากนั้นได้มีการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมร่วมกัน โดยสามารถวางแผนกิจกรรมศึกษาดูงาน โดยมีกำหนดการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2559 โดยกำหนดสถานที่ดูงาน ณ บ้านใน วงใต้ ต.โนนง อ.ละอุ่น จ.ระนอง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบเพิ่มมากขึ้น สามารถดำเนินงานกิจกรรม โครงการได้ตามแผนงานที่วางไว้ เช่นกระบวนการทำงานเป็นทีม มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน ทำงานอย่าง ชัดเจน มีการวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นเป็นตอน และมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน การชี้แจงทำความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์ ระบบเอกสารการเงินโครงการ กิจกรรม และการสรุปผลข้อมูล เป็นต้น
2. ทีมวิจัยมีความกล้านำเสนอเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งในการนำเสนอทุกครั้งจะมีข้อมูล และ ภาพประกอบการนำเสนอเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจของผู้รับฟังอีกด้วย
3. ทีมวิจัยมีความสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างทีม วิจัย สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา จนสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามเป้าหมาย และแผนงานที่วางไว้ รวมทั้งยังได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี
4. เกิดการมีส่วนร่วม และมีเป้าหมายร่วมกันของสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคาที่จะหนุนเสริม อาชีพที่เหมาะสมกับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาได้อย่างแท้จริง เกิดแนวทาง และความต้องการส่งเสริม พัฒนาอาชีพเพื่อเป็นรายได้ให้กับผู้สูงอายุเพชรนาคาได้ในอนาคต

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อยระหว่างทีมวิจัย และพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 27คน ผ่านการกระบวนการ สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมวิจัย และสรุปผลข้อมูลกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาชีพ/คัดเลือกอาชีพที่ ต้องการและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยพี่เลี้ยงนักวิจัย และทีมวิจัย หลังเสร็จสิ้นเวทีได้สรุปผลกิจกรรม

ประชุมประจำเดือนครั้งที่ 5 และกำหนด/นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไป

ปัญหา/อุปสรรค

-ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

การนำผลสรุปที่ได้ควรนำไปสื่อสารให้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาเพิ่มเติมในกิจกรรมประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุ ในเดือนถัดไป

ภาพที่ 9. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2559

เสาร์ที่ 15 เดือนตุลาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.30 น.

(ส่วนปาล์มสวัสดิการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 10. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559

วัน/เดือน/ปี อังคารที่ 15 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.30 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม	1. ทีมวิจัย	จำนวน 23 คน
	2. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	จำนวน 98 คน
	3. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 3 คน
	4. กศน.	จำนวน 3 คน
	5. อสม./จนท.รพ.สต.	จำนวน 5 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดเตรียมความพร้อม วางแผนกำหนดการ กำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดงาน
2. กำหนดจุดนัดหมายลงทะเบียนสมาชิก ที่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงาน

บ้านในวง อ.ละอุ่น จ.ระนอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. กิจกรรมออกกำลังกาย พิธีกรรมทางศาสนา ร้องเพลงมาร์ช เก็บค่าบำรุงสมาชิก

เก็บค่าฌาปนกิจ ถ่ายทอดวิชาการและรับสมาชิกใหม่

3. ทบทวนกิจกรรมความต้องการด้านอาชีพและนำผลิตภัณฑ์มาร่วมในการประชุมตามความถนัดของแต่ละคน

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

จากการถอดบทเรียนจากคณะกรรมการ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เมื่อเดือนที่ผ่านมาพบว่า สมาชิกมีการสะท้อนความคิดเห็นได้ชัดเรื่องกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ที่ประชุมกันทุกวันที่ 15 ของเดือน ซึ่งมีกิจกรรม คือ 1.ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ ตรวจวัดความดัน ชั่งน้ำหนัก การออกกำลังกาย 2.ลงทะเบียน 3.การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ร้องเพลงมาร์ช 4. เก็บค่าฌาปนกิจ ค่าบำรุงประจำปี รับสมาชิกใหม่ และ 5.กิจกรรมนันทนาการ การประชุมครั้งนี้จัดกิจกรรมเพราะอยู่ในช่วงการไว้อาลัย แต่ปัจจุบันบางกิจกรรมของผู้สูงอายุไม่มีการดำเนินงานในวันประชุม เนื่องจากเวลาในการประชุมไม่เพียงพอ เนื่องจากมาวาระอื่นๆเข้ามาในเดือนละเดือนค่อนข้างมาก (เริ่ม 09.00-12.00 น.) ของทุกเดือน มีจึงทำให้ต้องลดกิจกรรมหลักของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เช่น กิจกรรมออกกำลังกาย ทำพิธีกรรมทางศาสนาและเก็บค่าบำรุงและฌาปนกิจ เป็นต้น เนื่องจากขาดการวางแผนเรื่องเวลา มีกิจกรรมกรรมอื่นแทรกเข้ามาโดยไม่ได้นัดหมาย ทำให้กิจกรรมหลักที่สำคัญหายไปบางครั้ง ดังนั้นทางที่เลียงนักวิจัยได้ชวนทางคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาและทีมวิจัย ทบทวนในเรื่องของการทำกิจกรรม ควรมีจัดลำดับความสำคัญของทุกๆกิจกรรม และการบริหารเวลาตามความเหมาะสมในการจัดประชุมแต่ละครั้ง หลังจากการทบทวนกิจกรรมหลักของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาแล้ว ทางทีมวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทางสมาชิกผู้สูงอายุ ในเรื่องการสรุปผลความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพให้กับผู้สูงอายุความถนัด และความเหมาะสมของผู้สูงอายุแต่ละคน เช่น อาชีพด้านงานฝีมือ อาชีพจัดทำของที่ระลึก อาชีพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และสุขภาพ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพร และอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแสดง การละเล่นและการออกกำลังกาย เป็นต้น ซึ่งทุกๆอาชีพสามารถเชื่อมโยงกันก่อให้เกิดการสร้างรายได้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นทางทีมวิจัยได้ชี้แจงกำหนดการเดินทางเพื่อไป ศึกษาดูงานด้านอาชีพและรูปแบบการสร้างช่องทาง/มูลค่าทางด้านอาชีพ ในวันที่ 17 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 เวลา 06.00-19.00 น. ณ สถานที่เป้าหมาย ชุมชนวิจัยบ้านวังลุ่ม ต.ละอุ่นเหนือ อ.ละอุ่น ,รพ.สต.ในวงใต้ ต.ในวง อ.ละอุ่น และชุมชนวิจัยบ้านหาดส้มแป้น ต.หาดส้มแป้น อ.เมือง จ.ระนอง โดยทางที่เลียงนักวิจัยได้ประสานงานแหล่งเรียนรู้เป้าหมายไว้แล้ว ซึ่งจะมีการจัดการเรื่องพาหนะเดินทาง จำนวน 3 คัน โดยมีผู้สูงอายุและลูกหลานผู้สูงอายุ ตามเงื่อนไขที่กำหนดในเรื่องการดูงาน จำนวน 120 คน ทางทีมวิจัยได้แบ่งบทบาทหน้าที่ในกิจกรรมศึกษาดูงานในครั้งนี้ เช่น การดูแลเรื่องการจัดการอาหารและเครื่องดื่ม การดูแลเรื่องการเดินทาง และการนั่งประจำรถในแต่ละคัน เพื่อความสะดวกในการประสานงานของทีมวิจัย จากนั้นได้มีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเดินทางศึกษาดูงานในครั้งนี้ร่วมกันอีกครั้ง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการโครงการ กิจกรรมโครงการได้ด้วยตนเอง โดยสามารถวางแผนกิจกรรม แบ่งบทบาทหน้าที่ และดำเนินการกิจกรรมได้ด้วยตนเอง สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างไหลลื่น มีสาระ และเป็นต้นตนของตนเองมากขึ้น

2. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีความรู้ความเข้าใจ ในแผนงานกิจกรรมของโครงการ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการมากขึ้น เช่น ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมวางแผนและกำหนดกิจกรรมร่วมกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการ โดยการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาชีพเสริมของตนเองและครอบครัว มาร่วมจัดแสดงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา สามารถถอดบทเรียนการดำเนินงาน และนำผลที่ได้จากการถอดบทเรียน นำกลับมาพัฒนา ปรับปรุงใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของชมรมผู้สูงอายุ เช่น ในอดีตชมรมฯจะมีวาระแทรก กับกิจกรรมหลักของชมรมฯอยู่เสมอๆ จากหน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายต่างๆ จนทำให้ต้องลดรายละเอียดกิจกรรมน้อยลง จนทำให้เนื้อหาสาระที่สำคัญที่เป็นประโยชน์ลดเลือนหายไป เมื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานของชมรมฯและได้นำสิ่งดีในอดีตนำมาปฏิบัติใหม่ ทำให้ได้รับคำชม และความร่วมมือจากสมาชิก ผู้เข้ากิจกรรม ว่า ชมรมฯสามารถเป็นชมรมที่เข้มแข็งได้ด้วยกิจกรรมที่มีสาระ ความรู้ดังที่ได้เคยปฏิบัติมาในอดีต เช่น 1.พิธีกรรมทางศาสนา 2.การออกกำลังกาย 3. การถ่ายทอดวิชาการ 4.ภาคบันเทิง 5.การเก็บเงินสมาชิก เป็นต้น

4. ทีมวิจัยรับบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรม ศึกษาดูงานร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มใหญ่ระหว่างทีมวิจัย สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการชมรม พี่เลี้ยงนักวิจัย และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง จำนวน 132 คน ผ่านการทบทวนการดำเนินงานกิจกรรมหลักของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมหลักให้เหมาะสมกับเวลาในการประชุมแต่ละครั้ง ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลสรุปผลความต้องการด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และการเตรียมความพร้อม ลงทะเบียนสมาชิก ที่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงาน บ้านในวัง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดระนอง หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปบทเรียน สรุปผลข้อมูล และนัดหมายกิจกรรมครั้งถัดไป

ปัญหาอุปสรรค

1. สมาชิกที่มีโรคประจำตัวไม่สะดวกที่จะนั่งรถนานๆ
2. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุมาประชุมกันล่าช้า และคณะกรรมการติดภารกิจส่วนตัว

ข้อเสนอแนะ

1. การเตรียมความพร้อมในการศึกษาดูงานควรมีเจ้าหน้าที่ รพ.สต. หรือ อสม.ร่วมเดินทางไปด้วย ประจํารถเดินทางในแต่ละคัน รวมทั้งผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนเพื่อศึกษาดูงานควรมีลูกหลานร่วมเดินทางไปด้วยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับทางผู้สูงอายุ

ภาพที่ 10. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559

อังคารที่ 15 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 เวลา 14.00 น. - 16.30 น.
(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 11. ศึกษางานด้านอาชีพและรูปแบบการสร้างช่องทาง/มูลค่าทางด้านอาชีพ

วัน/เดือน/ปี พุธที่ 17 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 เวลา 06.30 น. - 19.30 น.

สถานที่ รพ.สต.ในวงใต้ ต.ในวง/ต.ละอุ่นเหนือ อ.ละอุ่น จ.ระนอง

ชุมชนหาดส้มแป้น ต.หาดส้มแป้น อ.เมือง จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 25 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน
3. ครู กศน.ตำบลนาคา และนักเรียน	จำนวน 10 คน
4. เครือข่ายเกษตรตำบลนาคา	จำนวน 5 คน
5. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาและผู้ติดตาม	จำนวน 89 คน
6. เครือข่ายนักวิจัย ละอุ่นเหนือ ราชครูด และหาดส้มแป้น	จำนวน 15 คน
7. ผู้สูงอายุ/เจ้าหน้าที่ รพ.สต.ในวงใต้ และสมาชิกในชุมชน	จำนวน 50 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในวงใต้
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานวิจัย ของเครือข่ายชุมชนวิจัยบ้านวังลุ่ม และบ้านหาด

ส้มแป้น

3. เพื่อเปิดโลกการเรียนรู้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุด้าน กาย จิต ปัญญา เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ การปรับตัว แนวทางการดำเนินงานชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์สังคมในปัจจุบัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. นักวิจัยกำหนดวันเวลา สถานที่และรายละเอียดกิจกรรมศึกษาดูงานร่วมกัน
2. ประสานงานพี่เลี้ยงนักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานตามวันเวลาที่

กำหนดไว้

3. เตรียมความพร้อมพาหนะเดินทาง อาหารว่างเครื่องดื่ม และค่าใช้จ่ายในกิจกรรม
4. แบ่งบทบาทหน้าที่ทีมวิจัย

5. ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในวงใต้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานวิจัย ของเครือข่ายชุมชนวิจัยบ้านวังลุ่ม และบ้านหาดส้มแป้น เปิดโลกการเรียนรู้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุด้าน กาย จิต ปัญญา เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ การปรับตัว แนวทางการดำเนินงานชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์สังคมในปัจจุบัน

6. สรุปผลข้อมูลกิจกรรม และวางแผนงานกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ทีมวิจัย พี่เลี้ยงนักวิจัย สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และภาคีเครือข่าย เดินทางออกจากพื้นที่ จุดนัดหมายในช่วงเช้า เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายผู้สูงอายุ และงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่บ้านวังลุ่มและชุมชนบ้านหาดส้มแป้น โดยพื้นที่แรกจะแวะเยี่ยม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทางวิจัยบ้านวังลุ่ม ต.ละอุ่นเหนือ ในเรื่องการอนุรักษ์พันธุ์ท้องถิ่น โดยมีหัวหน้าโครงการ นำโดยนายสุคนธ์ แซ่ฮ่วย และทีมวิจัยในพื้นที่ให้การต้อนรับ และมีการนำเสนอข้อมูลด้านงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พันธุ์ปลาท้องถิ่น ต.ละอุ่นเหนือ และการทำงานวิจัย ของทีมวิจัยว่ามีความยากง่ายอย่างไร รวมทั้งเล่าถึงสถานการณ์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อได้เวลาสมควร ทางสมาชิกชมรมผู้สูงอายุได้เดินทางต่อไปยัง รพ.สต.ในวงใต้ โดยมีทีมวิจัย ผู้สูงอายุจากทีมละอุ่นเหนือ จำนวน 5 คน ร่วมเดินทางไปด้วยและเป็นผู้นำ เพราะเส้นทางที่จะเดินทางไปใน ต.ในวงใต้ เป็นเส้นทางที่คดเคี้ยว มีความลำบาก จึงจำเป็นต้องมีผู้นำทางขบวนศึกษาดูงานในครั้งนี้ เมื่อเดินทางไปถึง รพ.สต.ในวงใต้ ก็ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น จาก ผอ.รพ.สต. เจ้าหน้าที่ และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ในวงใต้ มาให้การต้อนรับ โดยมีการตั้งแถวรอรับ การแสดงพื้นที่บ้าน และมอบผลไม้ให้กับผู้เข้าร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางชมรมผู้สูงอายุ ในวงใต้ และแนะนำให้ข้อมูลการบริหารชมรม ข้อมูลสมาชิก การบริหารจัดการชมรม รวมทั้งคณะบริหารชมรมผู้สูงอายุ ให้กับผู้เข้าร่วมได้รับทราบ โดยตัวแทนประธานชมรมฯและผอ.รพ.สต.ในวงใต้ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คณะศึกษาดูงานได้เดินทางไปศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่เกษตรต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน ณ แปลงสวนเกษตร ในช่วงบ่าย คณะศึกษาดูงานได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมวิจัยบ้านหาดส้มแป้น ในเรื่องภูมิปัญญาการร่อนแร่ ต.หาดส้มแป้น ให้กับทางทีมวิจัยได้รับทราบ โดยการนำเสนอของทีมวิจัยหาดส้มแป้นและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ นายสุชาติ ทองพร้อม หลังเสร็จสิ้นการนำเสนอ คณะศึกษาดูงานได้ลงพื้นที่ปฏิบัติการ ทดลองร่อนแร่ ล้างแร่ และวิธีการทำเลี้ยงร่อนแร่ จากพอนไม้ ผ่านการนำเสนอ แนะนำเสริมเพิ่มเติมข้อมูลจากทีมวิจัย หลังเสร็จสิ้นการศึกษาดูงานทีมวิจัยได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และหัวหน้าโครงการ และทีมวิจัย นำโดยนายสมโชค ดั่นง่วน ได้นำคณะศึกษาดูงานไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชมรมผู้สูงอายุบ้านหาดส้มแป้น ในเรื่องการบริหารจัดการชมรมฯและการหนุนเสริมด้านอาชีพในกับผู้สูงอายุของชมรม หลังเสร็จสิ้นการศึกษาดูงานทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงาน และแวะชมรมสถานที่อ่างเก็บน้ำ ต.หาดส้มแป้น ก่อนขบวนศึกษาดูงานจะเดินทางกลับ ได้นัดหมายกันครั้งต่อไป โดยทางพี่เลี้ยงนักวิจัย จะลงได้สรุปผลและวางแผนงานต่อในพื้นที่ต่อไป

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ การดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน และทดลองปฏิบัติการด้วยตนเอง เครือข่ายงานวิจัย เช่น การวางแผนงาน การจัดกิจกรรม การแบ่งบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย การสร้างเป้าหมายผลลัพธ์ ผลผลิตที่เกิดขึ้นได้จริงร่วมกัน
2. ทีมวิจัยได้แนวทางการดำเนินงานวิจัย จากชุมชนวิจัย และเครือข่าย ทั้งจุดเด่น จุดด้อย ที่ทำให้โครงการวิจัยสำเร็จ หรือไม่สำเร็จได้ หากไม่สำเร็จจะต้องทำอย่างไรต่อไป หากสำเร็จจะต้องทำอะไรเพิ่มเติม อีกทั้งยังได้เรียนรู้และสัมผัสผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้ ของชุมชนวิจัยบ้านหาดส้มแป้น
3. เชื่อมและสร้างความสัมพันธ์ ให้มีความแน่นแฟ้นเพิ่มมากขึ้น ระหว่างนักวิจัย ทีมวิจัย ชุมชนวิจัย และเครือข่ายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.ระนอง
4. เกิดความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการชมรมผู้สูงอายุ เพิ่มมากขึ้น และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำกลับมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ชุมชน สังคม และชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา
5. เกิดเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ จาก 4 พื้นที่ คือ ต.ละอุ่นเหนือ ต.ในวงใต้ ต.หาดส้มแป้น และชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มใหญ่ ผ่านการนำเสนอข้อมูล การลงพื้นที่จริง และทดลองปฏิบัติการ ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดแนวทางและแนวคิดในการนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดงานในพื้นที่ ด้านการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ การบริหารจัดการของชมรมฯ และการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูล และนำข้อมูลที่มาแลกเปลี่ยนร่วมกันในทีมวิจัย เพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในอนาคต

ปัญหา/อุปสรรค

1. การเดินทางยากลำบาก เพราะต้องใช้พาหนะขนถ่ายคณะดูงาน ด้วยพาหนะรถยนต์ขนาดเล็ก ในการเดินทาง เส้นทางผ่านเขา ในชุมชนในวงใต้
2. ไม่สามารถควบคุมเวลาในกำหนดการที่วางไว้ ทำให้ต้องเวลาในการขยับแผนกำหนดการออกไป

ข้อเสนอแนะ

1. ประสานงาน จัดหาพาหนะเดินทางที่คล่องตัว ในการเดินทาง ที่มีความปลอดภัยในการเดินทาง
2. ควบคุมรายละเอียดกิจกรรม และระยะเวลาที่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

ภาพที่ 11. กิจกรรมศึกษาดูงานด้านอาชีพและรูปแบบการสร้างช่องทาง/มูลค่าทางด้านอาชีพ

พฤหัสบดี ที่ 17 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 เวลา 06.30 น. - 19.30 น.

(รพ.สต.ในวงใต้ ต.ในวง/ต.ละอุ่นเหนือ อ.ละอุ่น /ชุมชนหาดส้มแป้น ต.หาดส้มแป้น อ.เมือง จ.ระนอง

กิจกรรมที่ 12. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560

วัน/เดือน/ปี อังคารที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 13.00 น.

สถานที่ ศูนย์ประสานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 7/24 ถ.ผาดาด ต.เขานิวเวรน์ อ.เมือง จ.ระนอง 85000

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 4 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนงานโครงการ กิจกรรมโครงการ ระยะที่ 2
2. เพื่อวางแผนและการแบ่งบทบาทหน้าที่ของนักวิจัยใน ระยะ ที่ 2

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. พี่เลี้ยงนักวิจัย นัดหมาย ทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมตามวัน และเวลาที่กำหนด
2. หัวหน้าโครงการประสานงานทีมวิจัยเพื่อเข้าร่วมประชุมตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมเอกสาร หลักฐาน และข้อมูลประกอบการประชุม
4. ประชุมวางแผนกิจกรรมโครงการระยะที่ 2 ร่วมกับพี่เลี้ยงนักวิจัย
5. พี่เลี้ยงนักวิจัย และนักวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในที่ประชุม
6. เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายกิจกรรมในงวดที่ 1 ที่ผ่านมาร่วมกัน และพี่เลี้ยงนักวิจัยได้แจ้ง

ยอดงบประมาณในการทำกิจกรรมโครงการ ระยะที่ 2 ให้ทีมวิทยทราบ

7. สรุปผลการประชุม
8. กำหนด วัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดกิจกรรมครั้งต่อไป

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม

พี่เลี้ยงนักวิจัย และนักวิจัย ร่วมประชุมวางแผน โครงการ และกิจกรรมโครงการระยะที่ 2 ร่วมกัน โดยพี่เลี้ยงนักวิจัย ชวนคิด ชวนคุย และสะท้อนความรู้สึกร่วมกันของแต่ละคนกับงานวิจัยระยะที่ 1 ที่ผ่านมา

ประธานโครงการ และเลขาชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เล่าถึงสถานการณ์ในระยะ 3-5 เดือนที่ผ่านมา มีหน่วยงานจากภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ และหนุนเสริมบางเรื่อง ผลจากงานวิจัยที่ผ่านมาทำให้ชุมชนหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุมากขึ้น “ดีกว่าเก่า” จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ และเยี่ยมเพื่อนสมาชิกทำให้เกิดความสนิทสนมและมีความไว้วางใจมากขึ้นกว่าเดิม เพราะเมื่อก่อนถ้าจะพบปะกันต้องเป็นวันที่ 15 ของเดือนเท่านั้น เป็นมุมที่ทีมวิจัยเห็นได้อย่างชัดเจน

พี่เลี้ยงนักวิจัยชี้แจงรายละเอียดการเงินของโครงการให้ทีมวิจัยได้รับทราบ และทำความเข้าใจร่วมกันทั้งงวดที่ 1 ที่ได้จ่ายไปแล้ว และงวดที่ 2 ที่จะมีการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการ ระยะที่ 2 ในวันประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีความเข้าใจในรายละเอียดงบประมาณของโครงการ
2. ทีมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรม แผนงานโครงการระยะที่ 2
3. ทีมวิจัยมีเป้าหมาย และแผนงานร่วมกันในระยะที่ 2 คือ “กิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก” อาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องดูแลด้านสุขภาพของตนเอง และเพื่อนสมาชิกไปพร้อมๆ กัน
4. จะกำหนดแผนการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการระยะที่ 2 ในวันที่ 15 มิถุนายน 2560 ร่วมกัน มีพี่เลี้ยงวิจัย ทีมวิจัย และสมาชิก
5. สรุปผลการประชุมครั้งต่อไป ภายในวันพฤหัสบดี ที่ 15 มิถุนายน 2560 เวลา 09.00-14.00 น. ณ. ที่ทำการผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 6 คน มีทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย ผ่านกระบวนการ ชวนคิด ชวนคุยร่วมแลกเปลี่ยน และวางแผนงานโครงการ โดยพี่เลี้ยง และทีมวิจัยนำผลข้อมูลจากการพูดคุยแลกเปลี่ยน กำหนดการงานโครงการ กิจกรรมไปวางแผน และกำหนดรายละเอียดการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่

ปัญหา/อุปสรรค

1. ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

1. อยากเห็นต้นกล้า ต้นใหม่ที่จะช่วยงานด้านข้อมูล เอกสาร
2. อยากเห็นคนวัยทำงานจับบันทึกข้อมูลในการประชุม

ภาพที่ 12. กิจกรรมประชุมคณะกรรมการเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560

อังคารที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 13.00 น.

(ศูนย์ประสานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 7/24 ถ.ผาแดด ต.เขานิวสน์ อ.เมือง จ.ระนอง 85000)

กิจกรรมที่ 13. กิจกรรมประชุมคณะกรรมการเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560

วัน/เดือน/ปี พุธที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 12 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน
3. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา	จำนวน 13 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผน และเตรียมพร้อมการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่
2. ประสานงานทีมวิจัยและสมาชิกเข้าร่วมประชุมครั้งที่ 1 งวดที่ 2 ตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

สิ่งที่กำหนด

3. ทีมวิจัยและสมาชิกจัดเตรียม เอกสารข้อมูลในการประชุมประจำเดือน
4. วางแผนกิจกรรม ฝึกปฏิบัติ และทดลองอาชีพทางเลือกของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา
5. เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในการประชุมประจำเดือน ครั้งที่ 1 งวดที่ 2 ร่วมกัน
6. สรุปผลการประชุมประจำเดือน ครั้งที่ 1 งวดที่ 2 และกำหนด วัน เวลา และสถานที่ใน

การดำเนินงานกิจกรรมครั้งต่อไป

รายละเอียดการดำเนินงาน

พี่เลี้ยงนักวิจัย ซึ่งเจองบประมาณและแผนงานโครงการ ระยะที่ 2 ให้ทีมวิจัยและสมาชิกรับรู้ร่วมกัน พร้อมประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของทีมวิจัยหาก และได้มีการชวนคิด ชวนคุยในเรื่องของการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก เลือกอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุได้ทุกคน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องการอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ เริ่มจากสมาชิกทำให้สุขภาพของตัวเองดีก่อนแล้วค่อยขยายผลสู่ชุมชน ซึ่งให้สมาชิกรับรู้สูตรสมุนไพรและกระบวนการการอบสมุนไพรมาร่วมแลกเปลี่ยน โดยรูปแบบการอบสมุนไพรแบบรายคน การอบสมุนไพรแบบรวม การอบแบบแยกหญิง-ชาย ทีมวิจัยและสมาชิกที่นำสมุนไพรและสูตรจะต้องมีการบอกถึงสรรพคุณของสมุนไพรในการรักษาโรคมีอะไรบ้าง มีสมุนไพรที่ใช้กี่ชนิด มีการกำหนดเวลาในการอบสมุนไพร

ทีมวิจัยและสมาชิกร่วมกันคิดรูปแบบการอบสมุนไพรโดยใช้การอบแบบ สุ่มไก่ ไอง์กระโจม หลังจากการประชุมวางแผนงานทางพี่เลี้ยงนักวิจัย ทีมวิจัยและสมาชิกได้มีการกำหนดวันอาทิตย์ที่ 9 กรกฎาคม 2560 สถานที่สวนปาล์มสวัสดิการผู้สูงอายุเพชรนาคา

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรม โดยนักวิจัยได้รับทราบเกี่ยวกับงานด้านการเงิน งบประมาณที่จะใช้ในระยะ ที่ 2 จากการชี้แจงของพี่เลี้ยงนักวิจัย
2. ทีมวิจัยได้ร่วมกันช่วยกันคิดเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะใช้ในการทดลองอาชีพของผู้สูงอายุ โดยการออกแบบกิจกรรมในการอบสมุนไพร มี 3 รูปแบบ คือ 1.สุ่มไก่ 2.ไอง์ 3.กระโจม
3. สรุปผลการประชุม กำหนดการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก วันอาทิตย์ที่ 9 กรกฎาคม 2560 เวลา 09.00 น. สถานที่สวนปาล์มสวัสดิการผู้สูงอายุเพชรนาคา

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 14 คนมีทีมวิจัยและพี่เลี้ยงวิจัยผ่านกระบวนการระดมสมอง แสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก โดยทีมวิจัยและพี่เลี้ยง กำหนดบทบาทหน้าที่ ทำความเข้าใจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมมาสรุปผลการประชุม

ปัญหา/อุปสรรค

1. ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้มีการทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน แชมพู สบู่ น้ำยาปรับผ้านุ่ม และอื่นๆโดยใช้โลโก้ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา
2. อยากให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 13. กิจกรรมประชุมคณะกรรมการเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560

พฤหัสบดี ที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 14. ฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก ครั้งที่ 1 งวดที่ 2

วัน/เดือน/ปี อาทิตย์ที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

สถานที่ สวนปาล์มสวัสดิ์การผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 13 คน
2. พี่เลี้ยงวิจัย จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยเริ่มจากทีมวิจัยและสมาชิกก่อน
2. เพื่อวางแผนและเตรียมพร้อมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก
3. เพื่อเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัย กำหนด วัน เวลา และสถานที่ ในการฝึกปฏิบัติการ
2. ประสานงานทีมวิจัย และสมาชิกเข้า ร่วมกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก
3. ทีมวิจัย จัดเตรียมสมุนไพร และวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้
4. พี่เลี้ยงวิจัยและทีมวิจัยร่วมกันวางแผนกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก โดย

การแปรรูปสมุนไพร เช่นทดลองทำยาต้ม สูตรแห้ง สูตรน้ำ และอบสมุนไพร

5. ทีมวิจัยนำสมุนไพรมาหั่น แล้วต้ม แต่ไม่สามารถอบสมุนไพรได้ เนื่องจากอุปกรณ์ในการอบยังไม่พร้อม

6. สรุปผลการทำกิจกรรม และผลการประชุม เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมร่วมกัน

7. กำหนดวัน เวลา และสถานที่ และรายละเอียดของกิจกรรมครั้งต่อไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ที่เลี่ยนักวิจัย ชวนคิด ชวนคุย แผนงาน โครงการกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก เช่น ทดลองอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพร่วมกับนักวิจัย ผลปรากฏว่าทางทีมวิจัยยังขาดความพร้อมในเรื่องของวัสดุ อุปกรณ์ในการอบสมุนไพร ทางทีมวิจัยได้มาแก้สูตรและชนิดของสมุนไพร เช่น

สูตรการอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม จะมีสมุนไพร 14 ชนิด

1. ไพล	สรรพคุณ	แก้ปวดเมื่อย	ปริมาณที่ใช้ 2-3 หัว
2. ขมิ้นชัน	สรรพคุณ	แก้โรคผิวหนัง สิว ผื่น	ปริมาณที่ใช้ 2-3 หัว
3. ขมิ้นอ้อย	สรรพคุณ	ใช้บรรเทาอาการฟกช้ำ	ปริมาณที่ใช้ 2-3 หัว
4. ว่านนางคำ	สรรพคุณ	รักษาเม็ดผดผื่นคัน	ปริมาณที่ใช้ 4-5 ชิ้น
5. ตะไคร้	สรรพคุณ	ดับกลิ่นคาว บำรุงธาตุไฟ	ปริมาณที่ใช้ 4-5 ต้น
6. ลูกมะกรูด	สรรพคุณ	แก้โรคผิวหนัง ผดผื่น น้ำเหลืองเสีย	ปริมาณที่ใช้ 3-5 ลูก
7. ว่านน้ำ	สรรพคุณ	ช่วยขับเหงื่อ แก้ไข้	ปริมาณที่ใช้ 3-4 ต้น
8. ใบมะขาม	สรรพคุณ	แก้อาการคันตามร่างกาย ช่วยให้ผิวสะอาด	ปริมาณที่ใช้ 1 กำมือ
9. ใบส้มป่อย	สรรพคุณ	แก้หวัด แก้ปวดเมื่อย	ปริมาณที่ใช้ 1 กำมือ
10. ใบพลับพลึง	สรรพคุณ	แก้อาการฟกช้ำ เคล็ดขัดยอก	ปริมาณที่ใช้ 1-2 ใบ
11. กระชาย	สรรพคุณ	แก้ปวดเมื่อย ปากแตกเป็นแผล ใจสั่น	ปริมาณที่ใช้ 2-3 ง้าว
12. ใบเป้งไผ่ใหญ่	สรรพคุณ	ช่วยถอนพิษ ผิดสำแดง	ปริมาณที่ใช้ 4-5 ใบ
13. ผักบุ้งไทย	สรรพคุณ	ถอนพิษ ผื่นคัน	ปริมาณที่ใช้ 5 ยอด
14. การบูร	สรรพคุณ	บำรุงหัวใจ ขับเหงื่อ	ปริมาณที่ใช้ 15 กรัม

สูตรอบเพื่อระบบหายใจ วิงเวียน แก้อ่อน มีสมุนไพร 9 ชนิด

1. โศ่ไม่รู้ลืม	นำมาทุบให้ละเอียด
2. หัวขิง	นำมาทุบให้ละเอียด
3. หัวไพลเหลือง	นำมาทุบให้ละเอียด

4. ว่านชักมดลูก	นำมาทุบให้ละเอียด
5. กระชาย	นำมาทุบให้ละเอียด
6. หัวหอมแดง	นำมาทุบให้ละเอียด
7. ใบส้มป่อย	ไม่ต้องทุบ
8. ใบมะขาม	ไม่ต้องทุบ
9. ใบคอกิว	ไม่ต้องทุบ/

*สมุนไพรที่กล่าวมาทั้งหมดที่ใช้ในปริมาณเท่ากัน

การอบสมุนไพรในครั้งนี้ไม่ได้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ เพราะยังขาด วัสดุ อุปกรณ์ ต้องมีการทดลองอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพอีกครั้ง พี่เลี้ยงนักวิจัยได้ชวนคิด ชวนคุย ต่อว่าสมุนไพรนอกจากการใช้อบแล้ว มีการทำอย่างอื่นได้หรือไม่ ทีมวิจัยคิดว่าสมุนไพรแปรรูปได้ และสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เช่นการทำยาต้ม โดยมี 2 สูตร สูตรแห้ง กับสูตรน้ำ ได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่เป็น 2 ทีม

ทีมที่ 1 รับผิดชอบยาต้มสูตรแห้ง คือ

1. นายสุจินต์ คงจันทร์
2. นางเกสร ขัติยะ
3. นางลำไย บัวล้าเลิศ
4. นางสาวแป้น ตุ่มทอง
5. นางตลาด คัดตะภา

สมุนไพรสูตรแห้งมี 7 อย่าง ได้แก่

1. พริกไทยล่อน
2. ตะไคร้หอม
3. กานพลู
4. การาวาน
5. พิมเสน
6. การบูร
7. เมนทอล

ทีมที่ 2 รับผิดชอบยาต้ม สูตรน้ำ

1. นาย อัมรินทร์ ประสมผล

2. นายพนธ์ ฐรรกิจ
3. นางหาดีย่า ชายเขาทอง
4. นายธนาต รัตนศิริโชค
5. นางเพียน จันสมาน
6. นาย ลอบ งามแก้ว
7. นายประถม จันสมาน

สมุนไพรสูตรน้ำมี 8 ชนิด

1. หัวไพล
2. ว่านนางคำ
3. ว่านนํ้า
4. ขมิ้นดำ
5. พิมเสน
6. การบูร
7. การบูร
8. น้ำมันมะพร้าวออก

บรรจุภัณฑ์ทดลองใช้วัตถุดิบในพื้นที่ ลูกปาล์ม ไม้ไผ่ ไม้ระกำ

บรรจุภัณฑ์ที่หาซื้อตามท้องตลาด ตาชั่ง แก้วตวง ผ้าตาข่าย ขวดแบบลูกกลิ้ง ขวดสำหรับใส่

สูตรแห้ง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบ เช่น สุ่มไก่ กระโจม

ผลจากการพูดคุยวางแผน ทางทีมวิจัยได้มีการนัดลงมือปฏิบัติ กำหนดวัน พุธ ที่ 19 กรกฎาคม 2560 เวลา 10.00 น. ณ.สวนปาล์มสวัสดิ์การผู้สูงอายุ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน ในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนจะลงมือปฏิบัติ กิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือกร่วมกัน และได้แผนงาน โครงการกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก โดยจะทำการทดลองอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

2. ทีมวิจัยได้ร่วมกันนำเสนอข้อมูล สูตรยาต้ม โดยมี 2 สูตร สูตรแห้ง กับสูตรน้ำ

3. ทีมวิจัยแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมทดลองปฏิบัติการ ร่วมกัน โดยการทำยาต้ม ได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่เป็น 2 ทีม **ทีมที่ 1** รับผิชอบยาต้มสูตรแห้ง คือ 1. นายสุจินต์ คงจันทร์ 2.

นางเกสร ขัติยะ 3. นางลำไย บัวลำเลิศ 4. นางสาวแป้น ตุ่มทอง 5. นางตลาด คัดฉะภา **ทีมที่ 2** รับผิดชอบยา
คม สูตรน้ำ คือ 1. นาย อัมรินทร์ ประสมผล 2. นายพนธ์ ฐระกิจ 3. นางหาดีย่า ชายเขาทอง 4. นายธนชาต
รัตนศิริโชค 5. นางเพ็ญ ชันสมาน 6. นาย ลอบ รามแก้ว 7. นายประถม ชันสมาน

4. สรุปผลการประชุมและกำหนดแผนการลงมือทดลองปฏิบัติการการทำยาต้ม และอบ
สมุนไพร ในวันพุธ ที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2560

5. เคลียร์เอกสารรายจ่ายในกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินงานได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 15 คน มีพี่เลี้ยงนักวิจัย และทีมวิจัย ผ่านกระบวนการชวนคิด ชวน
คุย ร่วมแลกเปลี่ยน เพื่อกำหนดแผนงานและลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพ
ทางเลือก โดยทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย กำหนดบทบาทหน้าที่ ทำความเข้าใจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของ
การจัดกิจกรรมร่วมกัน และนำผลการจัดกิจกรรมมาสรุปผลข้อมูล กำหนดวัน เวลา สถานที่ และรายละเอียด
ในการทดลองปฏิบัติการร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูล และเคลียร์เอกสาร
ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกัน

ปัญหา อุปสรรค

1. ทีมวิจัยยังขาดความพร้อมในการจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ในการอบสมุนไพร

ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้ทีมวิจัย เตรียมความพร้อมให้มากกว่านี้

ภาพที่ 14. กิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก ครั้งที่ 1 งวดที่ 2

อาทิตย์ที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

(สวนป่าลุ่มสวัสดิ์การผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 15. ฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก

วัน/เดือน/ปี พุธที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 10.00 น. - 15.00 น.

สถานที่ สวนปาล์มสวัสดิการผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัยและสมาชิกชมรมเพชรนาคา	จำนวน 17 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน
3. วิทยากร	จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก โดยการแปรรูป สมุนไพร เช่น ทำยาคุมสูตรแห้ง สูตรน้ำ
2. เพื่อลงปฏิบัติ รู้ถึงวิธีการ ขั้นตอนในการอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
3. เพื่อเป็นอาชีพทางเลือกที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประสานงานทีมวิจัย และสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก
2. ทีมวิจัยจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ และสมุนไพรที่ต้องใช้
3. พี่เลี้ยงนักวิจัยทบทวน ชี้แจง ทำความเข้าใจกับทีมวิจัยและสมาชิก ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม
4. วิทยากรให้ความรู้เรื่องสูตร และอัตราส่วนที่จะใช้ทำยาคุม
5. ทดลองปฏิบัติการ
6. สรุปผลข้อมูลการทำกิจกรรม และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกัน
7. กำหนด วัน เวลา และสถานที่ ในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

วิทยากรฝึกปฏิบัติ โดย น.ส. อรุณี พรหมเพรา บรรยายถึงกระบวนการ และขั้นตอนก่อนลงมือปฏิบัติ ยาคุมสูตรน้ำให้ทีมวิจัยและสมาชิกทราบ และนางศศิภา หนูแก้วจะเป็นฝ่ายชั่งตวงสมุนไพร ซึ่งมีขั้นตอนการทำได้ดังนี้

1. หัวโพลเหลียง ล้างให้สะอาด แล้วนำมาหั่นบางๆ ปริมาณ 200 กรัม
2. ขมิ้นดำ ล้างให้สะอาด แล้วนำมาหั่นบางๆ ปริมาณ 200 กรัม
3. ว่านน้ำ ล้างให้สะอาด แล้วนำมาหั่น ปริมาณ 200 กรัม
4. ว่านนาง (แห้ง) ปริมาณ 200 กรัม

5. น้ำมันมะพร้าวสกัด	ปริมาณ 700 กรัม
6. การบูรณ	ปริมาณ 100 กรัม
7. พิมเสน	ปริมาณ 50 กรัม
8. เมนทอล	ปริมาณ 50 กรัม

นำน้ำมันมะพร้าวสกัดใส่ในหม้อแล้วตั้งไฟอ่อนๆ หลังจากนั้นก็นำ หัวไพลเหลือง ขมิ้นดำ ว่านน้ำ ว่านนางคำ ตามลงไปคนเรื่อยๆอย่าให้ไหม้ ใช้เวลาในการเคี่ยว 45 นาที แล้วยกลงจากเตาไฟ ตั้งไว้สักพัก พอน้ำมันอุ่นๆ นำเมนทอล การบูร พิมเสนใส่ลงไป แล้วคนให้ละลาย จะได้น้ำมันเหลืองสูตรขมิ้นดำ

ขั้นตอนการบรรจุ

เมื่อน้ำมันเหลืองเย็น ใช้สริงคูดน้ำมันใส่ขวดลูกกลิ้ง หรือภาชนะที่เราต้องการ

ส่วนวิทยากรอีกท่าน คือ น.ส. อาทิตยา เมืองมินทร์ ได้ฝึกปฏิบัติยาตามสูตรแห่ง และนางลำไย บัวลำเลิศ เป็นฝ่ายชั่งตวงส่วนผสม

1. ลูกกระวาน	ปริมาณ 200 กรัม
2. ดอกกานพลู	ปริมาณ 100 กรัม
3. พริกไทยร้อน	ปริมาณ 200 กรัม
4. ผิวมะกรูด	ปริมาณ 100 กรัม
5. ตะไคร้หอม	ปริมาณ 180 กรัม
6. การบูร	ปริมาณ 100 กรัม
7. เมนทอล	ปริมาณ 100 กรัม
8. พิมเสน	ปริมาณ 100 กรัม

หมายเหตุ สมุนไพร 2 ชนิดที่ใช้สด เพราะไม่มีแบบแห้ง ถ้าส่วนผสมแบบสดๆ ใช้ได้แค่ 7 วัน

ขั้นตอนการทำ

นำตะไคร้หอม ผิวมะกรูด พริกไทยร้อน ดอกกานพลู และลูกกระวานต้องตำหยาบๆ พิมเสน การบูร เมนทอล ใส่ในภาชนะแล้วคนให้เข้ากัน ใช้เวลา ครั้งชั่วโง่ง หลังจากนั้นนำมาห่อกับผ้าตาข่าย และผูกด้วยด้ายผ้า จะได้ยาตามแห่งโดยใส่ในบรรจุภัณฑ์หลอดไม้ไผ่

หลังจากนั้นทีมวิจัยและสมาชิกได้จัดเตรียม สมุนไพรสูตรรอบเพื่อสุขภาพและความงาม

1. ใบพลับพลึงนำมาหั่น	ปริมาณ 2 ใบ
2. หัวไพลเหลืองนำมาทุบ	ปริมาณ 3 หัว

3. ขมิ้นอ้อยนำมาทุบ	ปริมาณ 3 หัว
4. ขมิ้นชัน นำมาทุบ	ปริมาณ 3 หัว
5. ลูกมะกรูดผ่าซีก	ปริมาณ 5 ลูก
6. ใบส้มป่อย	ปริมาณ 1 กำมือ
7. ใบมะขาม	ปริมาณ 1 กำมือ
8. ว่านน้ำ นำมาหั่น	ปริมาณ 2 ต้น
9. ตะไคร้ นำมาทุบแล้วหั่นเป็นท่อนๆ	ปริมาณ 4 ต้น
10. กระชาย นำมาทุบ	ปริมาณ 3 เหง้า
11. การบูร	ปริมาณ 15 กรัม
12. ว่านนางคำ	ปริมาณ 70 กรัม

ขั้นตอนในการอบสมุนไพร

นำน้ำใส่หม้อต้มให้เดือด นำสมุนไพรชนิดที่เป็นหัวลงต้มก่อน จากนั้นนำสมุนไพรชนิดที่เป็นใบใส่ลงไป ต้มจนเดือด ใส่การบูร แล้วนำหม้อที่ต้มแล้ว เข้าไปในกระโจมที่เตรียมไว้ มีการสาธิตเข้าไปอบสมุนไพร โดยจะให้เข้าครั้งละ คน ซึ่งใช้เวลาในการอบสมุนไพร 5-10 นาที สิ่งที่ได้ในการอบสมุนไพร คือ กลิ่นของสมุนไพร ด้านอุณหภูมิยังไม่คงที่ ต้องปรับปรุง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง และมีความพร้อมมากขึ้น
2. ทีมวิจัยได้ร่วมกันทำกิจกรรม และลงมือปฏิบัติทดลองอาชีพที่ตนเองสามารถทำได้
3. พี่เลี้ยงวิจัยร่วมกับนักวิจัยมีการนัดสรุปผลจากการจัดกิจกรรมของวันที่ 19 กรกฎาคม 2560 ณ ศูนย์ประสานงานวิจัยท้องถิ่น 7/24 ถ.ผาแดด ต.เขานิวสน อ.เมือง จ.ระนอง
4. การเคลียร์เอกสารรายจ่ายในกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

พี่เลี้ยงนักวิจัยทบทวน ชี้แจง ทำความเข้าใจกับทีมวิจัยและสมาชิก ก่อนลงมือปฏิบัติ ในกิจกรรม หลังเสร็จสิ้นการชี้แจงทำความเข้าใจโดยพี่เลี้ยงนักวิจัย วิทยากรในกิจกรรม โดย นางสาวอรุณี พรหมเพรา ได้บรรยายถึงกระบวนการ และขั้นตอน ก่อนลงมือปฏิบัติ ยาคมสูตรน้ำให้ทีมวิจัยและสมาชิก ทราบ หลังจากนั้นทีมวิจัยและสมาชิกได้จัดเตรียม สมุนไพรสูตรอบเพื่อสุขภาพและความงาม

ปัญหา/อุปสรรค

1. การอบสมุนไพรต้องมีการปรับปรุงอุณหภูมิที่ไม่คงที่

ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้มีการพัฒนาสูตรยา

ภาพที่ 15. กิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก

พุธที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 10.00 น. - 15.00 น.

(สวนป่าถ้ำสวัสดิการผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 16. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560

วัน/เดือน/ปี พุธที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 10.00 น. - 14.00 น.

สถานที่ ศูนย์ประสานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 7/24 ถ.ผาแดด ต.เขานิวสน์ อ.เมือง จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา	จำนวน 7 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือกในวันที่ 19 กรกฎาคม 2560 ที่ผ่านมา
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. พี่เลี้ยงนักวิจัย นัดหมายทีมวิจัยเข้าร่วมประชุม ตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
2. หัวหน้าโครงการประสานทีมวิจัยเพื่อเข้าร่วมประชุม ตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่สำหรับประกอบการประชุม
3. สรุป/วิเคราะห์ผลข้อมูลจากกิจกรรมการทดลองปฏิบัติการ
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นในเรื่องผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ ร่วมกันในที่ประชุม
5. สรุปผลข้อมูลกิจกรรมและเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในโครงการร่วมกันภายในทีม
6. ทีมวิจัยกำหนด วัน เวลา และสถานที่ในการทำกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

พี่เลี้ยงและทีมวิจัย นำผลข้อมูลจากการทดลองปฏิบัติยาคุมสูตรน้ำ และยาคุมสูตรแห้ง มาสรุปผลร่วมกัน ซึ่งผลของการทดลองการทำยาคุมสูตรแห้งที่ใส่ในหลอดไม้ไผ่ เป็นสิ่งแปลกใหม่ เป็นตัวดึงดูดด้านการตลาดได้ดีกว่า เพราะฉะนั้นทางทีมวิจัยซึ่งต้องทำยาคุมสูตรแห้งให้ได้มาตรฐานก่อน แล้วค่อยทำยาคุมสูตรน้ำ ทางพี่เลี้ยงนักวิจัยและนักวิจัยมีความเห็นตรงกันว่า จะต้องพัฒนายาคุมสูตรแห้ง โดยการพัฒนาสูตร กับและบรรจุภัณฑ์หลอดไม้ไผ่ กระบวนการพัฒนาหลอดไม้ไผ่ ทีมวิจัยได้เสนอว่าจะต้องนำหลอดไม้ไผ่ต้มกับเกลือ แล้วนำไปตากแห้งเพื่อป้องกันเชื้อรา ในส่วนการทำยาคุมนั้น ได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของทีมวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม

1. ฝ่ายจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์สำหรับทำยาคุมสูตรแห้ง คือ 1. นางศศิภา หนูแก้ว 2. นางเกสร ชัดิยะ และ 3. นางหาติยา ชายเขาทอง

2. ฝ่ายจัดเตรียมบรรจุภัณฑ์ (หลอดไม้ไผ่) คือ 1. นายจำลอง อ่อนหยู

3. ฝ่ายตกแต่งผลิตภัณฑ์ คือ 1. นายสุจินต์ คงจันทร์

นักวิจัยได้มีการนัดหมายทีมวิจัยกลุ่มย่อยมาทดลองทำยาคุมสูตรแห้ง เพื่อให้ได้มาสูตรที่ได้มาตรฐาน และเตรียมพร้อมด้านการอบสมุนไพรพร้อมสูตรที่ชัดเจน หาวิทยากรที่จะถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนสมาชิก ในทุกๆเดือนของวันที่ 15 จะมีการอบสมุนไพร โดยประสานงานกับ ร.พ.ส.ต. ควนไทรงามให้เข้ามาช่วยคัดกรองสุขภาพสมาชิกเพื่อการอบสมุนไพร

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจถึงรายละเอียดในการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมทดลองปฏิบัติการ และสามารถลำดับความสำคัญของขั้นตอนในการทำยาคุมอย่างเป็นระบบมากขึ้น

2. ทีมวิจัยได้ข้อมูลสรุป มาสรุปผลเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุต่อไป

3. เกิดการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ระหว่างทีมวิจัยและสมาชิก

4. ทีมวิจัยได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของทีมวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ฝ่ายจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์สำหรับทำยาคุมสูตรแห้ง คือ 1. นางศศิภา หนูแก้ว 2. นางเกสร ชัดิยะ และ 3. นางหาติยา ชายเขาทอง 2. ฝ่ายจัดเตรียมบรรจุภัณฑ์ (หลอดไม้ไผ่) คือ 1. นายจำลอง อ่อนหยู 3. ฝ่ายตกแต่งผลิตภัณฑ์ คือ 1. นายสุจินต์ คงจันทร์ พร้อมทั้งได้มีการนัดหมายทีมวิจัยกลุ่มย่อยมาทดลองทำยาคุมสูตรแห้ง เพื่อให้ได้มาสูตรที่ได้มาตรฐาน และเตรียมพร้อมด้านการอบสมุนไพรพร้อมสูตรที่ชัดเจน โดยจะหาวิทยากรที่จะถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนสมาชิก ในทุกๆเดือนของวันที่ 15 จะมีการอบสมุนไพร โดยประสานงานกับ ร.พ.ส.ต.ควนไทรงามให้เข้ามาช่วยคัดกรองสุขภาพสมาชิกเพื่อการอบสมุนไพร

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

โดยนำผลข้อมูลจากการทดลองปฏิบัติยาคุมสูตรน้ำ และยาคุมสูตรแห้ง มาสรุป/วิเคราะห์ผลข้อมูลร่วมกันในที่ประชุม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลข้อมูลที่ได้ร่วมกันในการประชุม หลังเสร็จสิ้นการสรุป/วิเคราะห์ผลข้อมูล พี่เลี้ยงนักวิจัยและนักวิจัยมีความเห็นตรงกันว่า จะต้องพัฒนายาคุมสูตรแห้ง โดยการพัฒนาศูตรและบรรจุภัณฑ์หลอดไม้ไผ่ ขึ้นใหม่ โดยในที่ประชุมทีมวิจัยได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของทีมวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ฝ่ายจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์สำหรับทำยาคุมสูตรแห้ง คือ 1. นางศศิภา หนูแก้ว 2. นางเกสร ชัดิยะ และ 3. นางหาดี ย่ำ ชายเขาทอง 2. ฝ่ายจัดเตรียมบรรจุภัณฑ์ (หลอดไม้ไผ่) คือ 1. นายจำลอง อ่อนหนู 3. ฝ่ายตกแต่งผลิตภัณฑ์ คือ 1. นายสุจินต์ คงจันทร์ พร้อมทั้งได้มีการนัดหมายทีมวิจัยกลุ่มย่อยมาทดลองทำยาคุมสูตรแห้ง เพื่อให้ได้มาสูตรที่ได้มาตรฐาน และเตรียมพร้อมด้านการอบสมุนไพรพร้อมสูตรที่ชัดเจน โดยจะหาวิทยากรที่จะถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนสมาชิก ในทุกๆเดือนของวันที่ 15 จะมีการอบสมุนไพร โดยประสานงานกับ รพ.สต.ควนไทรงามให้เข้ามาช่วยคัดกรองสุขภาพสมาชิกเพื่อการอบสมุนไพร หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลในกิจกรรมและเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกันภายในทีมวิจัย พร้อมทั้งกำหนด นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการทำกิจกรรมครั้งถัดไปร่วมกัน

ปัญหา อุปสรรค

1. ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้มีการปรับปรุงสูตร

ภาพที่ 16. กิจกรรมประชุมคณะกรรมการเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560

พุธที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เวลา 10.00 น. - 14.00 น.

(ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 7/24 ถ.ผาดาด ต.เขานิวเวสน์ อ.เมือง จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 17. ฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก ครั้งที่ 3

วัน/เดือน/ปี พุทธศักราช 6 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

สถานที่ 2/1 ม.3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย	จำนวน 15 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองทำสูตรยาตามสูตรแห่ง เพื่อให้ได้สูตรมาตรฐาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. พี่เลี้ยงนักวิจัยนัดหมายทีมวิจัยเข้าร่วมกิจกรรม ตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
2. พี่เลี้ยงนักวิจัยได้ชี้แจงการทำกิจกรรม ฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก โดยการทำยาตามสูตรแห่ง
3. พี่เลี้ยงนักวิจัยได้แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบให้กับนักวิจัยและสมาชิก
4. ดำเนินกิจกรรมการทำยาตามสูตรที่ได้
5. สรุปผลการดำเนินงาน และร่วมกันแลกเปลี่ยน
6. เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมร่วมกัน
7. กำหนด วัน เวลา และสถานที่ในการทำกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

พี่เลี้ยงวิจัยได้แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบให้กับทีมวิจัยและสมาชิก โดยแบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายควบคุมคุณภาพ สูตรยาตาม คือ นายจินต์ คงจันทร์
2. ฝ่ายเตรียมวัตถุดิบ คือ นาง ศศิภา หนูแก้ว นางลำไย บัวลำเลิศ นางส้มแป้น ดุ่มทอง
3. ฝ่ายปรุงยา (ฝ่ายข้อมูล) คือ นางเกสร ขัติยะ
4. ฝ่ายใส่บรรจุภัณฑ์ หลอดไม้ไผ่ คือ *ป้าหนู *ป้าสมศรี
5. ฝ่ายผลิตบรรจุภัณฑ์ คือ นายจำลอง อ่อนหนู นายไสว

หลังจากแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายแล้ว ฝ่ายเตรียมวัตถุดิบ จัดเตรียมของที่ต้องใช้ในการทำยาตามสูตรแห่ง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ

1. ตะไคร้แห้ง หั่นเล็กลงประมาณ ปริมาณ 100 กรัม

2. ลูกกระวาน	ปริมาณ 100 กรัม
3. ดอกก้านพลู	ปริมาณ 100 กรัม
4. พริกไทยล่อน	ปริมาณ 100 กรัม
5. มะกรูด หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ	ปริมาณ 100 กรัม
6. พิมเสน	ปริมาณ 100 กรัม
7. การบูร	ปริมาณ 100 กรัม
8. เมนทอล	ปริมาณ 100 กรัม

ขั้นตอนการทำยาคุมสูตรแห้ง

1. นำพิมเสน การบูร และเมนทอล ใส่ในหม้อ คนให้เข้ากัน
2. ใส่สมุนไพรร ตะไคร้ ลูกกระวาน พริกไทยล่อน ดอกก้านพลู ในหม้อเดียวกันที่ใส่พิมเสน การบูร และเมนทอล จากนั้นคนส่วนผสมทั้งหมดให้เข้ากัน
3. คมกลั่น เพื่อให้ได้กลิ่นตามที่ต้องการตามสูตร
4. ตั้งหม้อที่ผสมเข้าที่แล้วไว้แล้วบนเตา คั่ว 5 นาที
5. คมกลั่นอีกรอบ ได้กลิ่นที่ต้องการแล้ว ใส่ยาคุมสูตรแห้งใส่ในบรรจุภัณฑ์(หลอดไม้ไผ่)ที่เตรียมไว้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

จากการทำยาคุมสูตรแห้ง เพื่อให้ได้สูตรมาตรฐาน ในครั้งนี้ จะเห็นว่าแต่ละฝ่ายได้ทำหน้าที่ของตัวเองเป็นอย่างดี รู้ลำดับขั้นตอนทำงาน ได้เห็นการทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น ส่วนในเรื่องยาคุมสูตรแห้ง กลิ่นที่ได้ยังยังไม่ผ่าน อาจเนื่องจากการใส่วัตถุดิบ ในปริมาณที่เท่ากัน กลิ่นสมุนไพรมบางตัวกลบกลิ่นของพิมเสน การบูร เมนทอล เพราะ 3 อย่างนี้ระเหยง่าย จึงได้ข้อสรุปว่าหากจะให้ยาคุมได้กลิ่นมาตรฐาน จะต้องเพิ่มปริมาณพิมเสน การบูร เมนทอล หรืออีกวิธีหนึ่ง คือต้องลดปริมาณสมุนไพพลดลง การทำยาคุมสูตรแห้งในครั้งนี้ มีมติจากการประชุมยังไม่ผ่าน ต้องมีการทดลองทำอีกครั้ง ส่วนในเรื่องบรรจุภัณฑ์ อยากให้มีการทำโลโก้หรือวาดลายบนหลอดไม้ไผ่เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่าง

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย 17 คน ด้วยการทดลองปฏิบัติการทำยาคุมสูตรแห้ง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาข้อสรุปของสูตรยาคุม โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น กำหนดสูตรยาคุมที่ได้มาตรฐาน และวางแผนการจัดจำหน่ายเป็นสินค้าของชมรมต่อไป หลังเสร็จสิ้น

กิจกรรม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมร่วมกัน และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรม พร้อมทั้งวางแผนและกำหนดเคลื่อนกิจกรรมถัดไปร่วมกันภายในที่ประชุมทีมวิจัย

ปัญหา/อุปสรรค

1. แห้งไม่ได้หั่นเป็นชิ้นเล็กมา เวลาเอามาหั่นจะกระเด็น เพราะตะไคร้แห้ง กรอบ
2. ผิวมะกรูดแห้งที่นำมาเป็นชิ้นใหญ่ ต้องหั่นอีกรอบ ซึ่งหั่นยาก เพราะผิวมะกรูดเหนียว

ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้หั่นตะไคร้ ผิวมะกรูดเป็นชิ้นเล็กๆก่อนตากแห้ง จะได้ไม่เสียเวลาในการเตรียม

วัตถุดิบ

2. อยากให้คำนวณต้นทุนในการทำยาคุมสูตรแห้ง
3. อยากให้มีการทำวาดลายบนบรรจุภัณฑ์ (หลอดไม้ไผ่) เพื่อเพิ่มมูลค่าและดึงดูดลูกค้า

ภาพที่ 17. กิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก ครั้งที่ 3 งวดที่ 2

พุธที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

(2/1 ม.3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 18. อบสมุนไพรรเพื่อสุขภาพ

วัน/เดือน/ปี อังคาร ที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เวลา 13.00 - 16.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1.พี่เลี้ยงงานวิจัย	จำนวน 2 คน
2.นักวิจัย	จำนวน 5 คน
3.สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	จำนวน 15 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองสูตรสมุนไพรเป็นทางเลือกด้านอาชีพของผู้สูงอายุ และอบสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีของทีมวิจัยและสมาชิก

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประสานงานทีมวิจัยและสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้
2. ทีมวิจัยจัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ และสมุนไพรที่จำเป็นสำหรับการอบสมุนไพร
3. ทีมวิจัยทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของแต่ละฝ่าย
4. ทีมวิจัยใช้สูตรอบสมุนไพร 3 สูตร ทดลองอบสมุนไพรให้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การอบสมุนไพรของผู้เข้าร่วม
6. สรุปผลการทำกิจกรรม เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่าย ในกิจกรรมร่วมกันภายในทีมวิจัย
7. กำหนด วัน เวลา สถานที่ กิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ที่เลียงนกวิจัยได้นำผลงานที่ทางทีมวิจัยฝึกปฏิบัติ และทดลองอาชีพทางเลือกจนประสบความสำเร็จได้ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นยาสมุนไพรแห้ง มาให้สมาชิกได้เห็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ เป็นที่ชื่นชอบของทุกคน และได้มีการซื้อ-ขายกัน หลังจากนั้นทีมวิจัยได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 3 ฝ่าย 1. ฝ่ายจัดเตรียมสมุนไพร นำทีมโดย นางลำไย บัวลำเลิศ 2. ฝ่ายคิดไฟ (ก่อไฟ) นำทีมโดย นายจำลอง อ่อนอยู่ 3. ฝ่ายต้มสมุนไพร นำทีมโดย นาง วรรณดี รัตนพงศ์ โดยในการทำกิจกรรมวันนี้อบสมุนไพรมีด้วยกัน 3 สูตร

สูตรที่ 1 สูตรอบเพื่อสุขภาพและความงาม มีสมุนไพร 12 ชนิด

1. ใบพลับพลึง นำมาหั่น	2 ใบ
2. หัวไพลเหลือง นำมาทุบ	3 หัว
3. ขมิ้นชัน นำมาทุบ	3 หัว
4. ขมิ้นอ้อย นำมาทุบ	3 หัว
5. ลูกมะกรูด ผ่าซีก	5 ลูก
6. ใบมะขาม	1 กำมือ
7. ใบส้มป่อย	1 กำมือ
8. ว่านน้ำ นำมาหั่น	2 ต้น
9. ต้นไคร้ นำมาทุบแล้วหั่น	4 ต้น
10. กระจ่าง นำมาทุบ	3 เหว้า

11. ว่านนางคำ	70 กรัม
12. การบูร	15 กรัม

นำสมุนไพรทั้งหมดมาต้มให้เดือด จากนั้นนำหม้อสมุนไพรพร้อมเตาไฟที่มีไฟอ่อนๆเข้าไปในกระโจมที่จัดเตรียมไว้พร้อม สามารถอบได้เลย

สูตร 2 สูตรแก้ปวดเมื่อย แก้กตาฝาง ทำให้ตาสว่างขึ้น ประกอบด้วยสมุนไพร 6 ชนิด

1. หัวไพลเหลือง นำมาทุบ
2. ตะไคร้หอม นำมาทุบ
3. มะกรูดผ่าซีก
4. ใบส้มป่อย
5. ใบมะขาม
6. พิมเสน

****หมายเหตุ ใช้สัดส่วนเท่ากัน**

สูตร 3 สูตรแก้หูด วังเวียน ระบบหายใจ ประกอบด้วยสมุนไพร 10 ชนิด

1. หัวไพลเหลือง นำมาทุบ
2. หัวขิง นำมาทุบ
3. ว่านชักมดลูก นำมาทุบ
4. โศภิตา นำมาทุบ
5. ใบส้มป่อย
6. ใบมะขาม
7. ใบคอกีว
8. กระชาย
9. หัวหอมแดง
10. ผักเสี้ยนผี

***หมายเหตุ ใช้สัดส่วนเท่ากัน สูตรที่ 2 และสูตรที่ 3 ใช้วิธีการ/ขั้นตอนเดียวกันกับสูตรที่ 1**

ผลการอบสมุนไพร สูตรเพื่อสุขภาพและความงาม ใช้เวลาอบ 15 นาที นางเจือ แก้วประดิษฐ์ พูดว่า รู้ลึก กระหม่อม กระชวย และนางลับ ขุนฤทธิ์ บอกว่า เหงื่อออก ทำให้สบายตัวขึ้น ส่วนสูตร แก้ปวดเมื่อย ทำให้ตาสว่างขึ้น แก้กตาฝาง นายธรรมรงค์ ชูประจง และนางโกศล แก้วมีศรี พูดว่า ทำให้ตาสว่างขึ้น ทำให้โล่งสบายตัว สูตรนี้ใช้เวลาอบ ครึ่งชั่วโมง และสูตรแก้หูด วังเวียน ระบบหายใจ ใช้เวลาอบสมุนไพร

8 นาที นายสุจินต์ คงจันทร์ และนางสัมแป้น ตุ่มทอง บอกว่า ทำให้สมองโล่ง การมีนั่งลดลง อาการหุ่ือลดลง สรุปลผล ทีมวิจัยและสมาชิกมีผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยและสมาชิกผู้สูงอายุเพชรนาคาผ่านกิจกรรมฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือก เกิดการพัฒนาและเล็งเห็นช่องทางอาชีพมากขึ้น

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้นำผลิตภัณฑ์ยาต้ม และการอบสมุนไพรสุขภาพที่เกิดขึ้นจากกระบวนการงานวิจัย นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกเรื่องผลิตภัณฑ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับนำกลับไปพัฒนาให้มีคุณภาพต่อไป
2. เกิดการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของสมาชิก และมีการจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เข้าชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา เพื่อใช้เป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก
3. ความร่วมมือของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาและทีมวิจัย ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชมรมเพื่อเป็นรายได้ และผลิตภัณฑ์ของชมรม ในการช่วยเหลือและดูแลสมาชิก

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 22 คน ผ่านกระบวนการนำเสนอข้อมูล และนำเสนอผลิตภัณฑ์ต่อสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และจากการลงมือปฏิบัติการทดลองอบสมุนไพรให้กับสมาชิก และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทำแบบสอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัย สมาชิกชมรม และวิทยากรในกิจกรรม ร่วมสรุปผลข้อมูลในกิจกรรมร่วมกัน และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกันภายในทีมวิจัย หลังเสร็จสิ้นการสรุปผลข้อมูลในกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ในการอบสมุนไพรแต่ละครั้ง ถ้าบ้านสมาชิกมีสมุนไพรให้นำมาด้วย เพื่อประหยัดรายจ่าย และได้ใช้ในการอบสมุนไพรในครั้งต่อไป

ภาพที่ 18. กิจกรรมอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

อังคารที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.2560 เวลา 13.00 น. - 16.00 น.

(ที่ทำการผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 19. เข้าร่วมเวทีนำเสนอผลงานวิจัย (โครงการวิจัยมหากษัตริย์)

วัน/เดือน/ปี วันเสาร์ที่ 23 กันยายน 2560 เวลา 10.00-15.00 น.

สถานที่ บ้านห้วยน้ำใส หมู่ที่ 4 ต.ราชกรูด อ.เมือง จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัยชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 7 คน
2. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายงานวิจัย และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชร

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ทางพี่เลี้ยงนักวิจัยนัดหมายทีมวิจัย เพื่อเข้าร่วมเวที ตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด
2. หัวหน้าโครงการประสานงานทีมวิจัย หาพาหนะเข้าร่วมตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด
3. ทีมวิจัยจัดเตรียมผลิตภัณฑ์ เช่น ยาสมุนไพร อุปกรณ์/สมุนไพรสำหรับการใช้ในการอบ
4. ทีมวิจัยทำหน้าที่ของตนเองที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่าย เพื่อทดลองอบสมุนไพรให้กับ

ผู้เข้าร่วมเวทีนำเสนอผลงานวิจัยของโครงการวิจัยมหาก

5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที
6. สรุปผลการเข้าร่วมเวที และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายร่วมกัน
7. กำหนด วัน เวลา สถานที่ เพื่อการประชุมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ทีมวิจัยและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุได้เข้าร่วมเวทีปิดโครงการงานวิจัยมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นโอกาสที่ดี ที่ทำให้ทีมวิจัยและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ได้รู้จักเพื่อนใหม่ๆและรู้ถึงสภาพปัญหาของเครือข่ายงานวิจัยของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีแตกต่างกันไป เช่น ทีมวิจัยหาดส้มแป้น ทีมวิจัยเปิดบ้านนา ทีมวิจัยห้อยบางหิน ทีมวิจัยกาแฟบ้านไร่ใน ทีมวิจัยจักสานบ้านบางนอน ทีมวิจัยด้านอาหารบ้านห้วยไทรงาม ทีมวิจัยขยายพันธุ์ผักเหลียง บ้านสีกิม ทีมวิจัยมหากษัตริย์ ทีมวิจัยผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคา ซึ่งทุกพื้นที่มีทั้งภูมิปัญญาและของดีที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองอยู่แล้ว แต่ขาดกระบวนการในการจัดการอย่างเป็นระบบ และพื้นที่ราชกรูดก็เช่นเดียวกัน ซึ่งทีมวิจัยมหากษัตริย์ เล่าว่าตอนแรกเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับงานวิจัยราชกรูด เลยกทำดู 1 ปี พอทำแล้วเห็นคนมีส่วนร่วม เกิดการทำงานเป็นทีม เลยกต่อมีที่ 2 ก็ได้คนในพื้นที่เพิ่ม ทีมวิจัยเก่งขึ้น ได้เพื่อน เครือข่าย มีรายได้จากผลิตภัณฑ์จากคั้นหมาก ได้เรียนรู้งานวิจัย มีการสนับสนุนจากหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มากขึ้น และได้เครือข่ายงานวิจัยได้เยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ตามบูทต่างๆของทีม

วิจัยหมาก หลังจากนั้นทีมวิจัยผู้สูงอายุชมรมเพชรนาคาให้บริการอบสมุนไพรฟรี พร้อมจำหน่ายยาผสมสมุนไพรสำหรับผู้สนใจ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยพบปะเพื่อนเครือข่ายงานวิจัย และการทำงานวิจัยแต่ละพื้นที่
2. ทีมวิจัยและสมาชิกผู้สูงอายุได้เห็นกระบวนการการทำงานที่เป็นทีมของพื้นที่ราชกรูด
3. ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และผลิตภัณฑ์
4. ได้จำหน่าย และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุให้เป็นที่รู้จัก
5. ได้นำเสนอผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาต่อเครือข่ายงานวิจัย และร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุย ข้อเสนอแนะต่อผลิตภัณฑ์ เพื่อนำผลข้อมูลที่ได้นำมาปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชมรมต่อไป

การได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มกลุ่มใหญ่ ผ่านกระบวนการนำเสนอข้อมูลผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา และการทดลองปฏิบัติการอบสมุนไพรของผู้เข้าร่วม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล ผลของการอบสมุนไพรของผู้เข้าร่วม โดยทีมวิจัยคอยชวนคิด ชวนคุย และซักถามถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของผลิตภัณฑ์ชมรม เพื่อนำผลข้อมูลที่ได้ นำมาปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชมรมต่อไป และหลังเสร็จสิ้นการร่วมกิจกรรม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูล และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกัน พร้อมทั้งนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งถัดไปร่วมกันภายในทีมวิจัย

ข้อเสนอแนะ

อยากให้ทีมวิจัยผู้สูงอายุเพชรนาคา กับทีมวิจัยหมากจัดทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ยาผสมสมุนไพรของผู้สูงอายุจัดใส่ในกระเช้าที่ทำจากดอกหมาก โดยการจำหน่ายเป็นชุด

ภาพที่ 19. เข้าร่วมเวทีนำเสนอผลงานวิจัย (โครงการวิจัยหมากราชกรูด)

เสาร์ที่ 23 กันยายน พ.ศ.2560 เวลา 10.00 น. - 15.00 น.

(กลุ่มวิจัยหมากราชกรูด หมู่ที่ 4 ต.ราชกรูด อ.เมือง จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 20. ประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2560

วัน/เดือน/ปี พุทธศักราช ที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2560 เวลา 14.00 น. - 16.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน
2. ทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 12 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดสูตร/ต้นทุนของยาคุมสูตรแห้งให้ได้มาตรฐานและหาทิศทางการตลาด
2. เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ เวทีนำเสนองานวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. พี่เลี้ยงนักวิจัย นัดหมายทีมวิจัยคณะกรรมการเข้าร่วมประชุม ตามวัน เวลา ที่กำหนด
2. สรุปผลจากการฝึกปฏิบัติและทดลองอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
3. มีการตรวจแผนการตลาด และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของพี่เลี้ยงนักวิจัยกับทีมวิจัย
4. ทีมวิจัยเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์/สมุนไพรรเพื่อการอบสมุนไพรรทุกวันที่ 15 ของ

ทุกๆเดือน

5. ประชุมวางแผนเพื่อเวทีนำเสนอข้อมูล
6. สรุปผลการประชุม เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายร่วมกัน
7. กำหนด วัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดกิจกรรมถัดไปทีมวิจัยเตรียมความพร้อมการอบ

สมุนไพรรในการประชุมประจำเดือนวันอาทิตย์ ที่ 15 ตุลาคม 2560

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

จากการปฏิบัติและทดลองอาชีพทางเลือกของผู้สูงอายุเพชรนาคา ผลปรากฏว่า อาชีพที่ผู้สูงอายุทำได้ตามกำลังที่มี และมีรายได้ นั่น คือ การทำยาคุม การอบสมุนไพรร ทางพี่เลี้ยงนักวิจัย มีการชวนคิด ชวนคุย ในการแบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เพื่อกระบวนการผลิตที่นำไปสู่การตลาดที่มีคุณภาพ เช่น

1. ฝ่ายควบคุมสูตร นาย สุจินต์ คงจันทร์ นาง หาดิยา ชายเขาทอง
2. ฝ่ายแปรรูป/เครื่องปรุง นางลำไย บัวลำเลิศ นางส้มแป้น ดุ่มทอง
3. ฝ่ายปรุงยาคุม นางเกสร ขัติยะ นางศศิภา หนูแก้ว นางหาดิยา ชายเขาทอง
4. ฝ่ายบรรจุภัณฑ์ นางอุไร รัตนพงศ์ นางเพียน ชันสมาน

5. ฝ่ายติดโลโก้/สลาก นางสาวหมีเสาะ หะยิตาเยะ นายชนาชาติ รัตนศิริโชติ
6. ฝ่ายการตลาด นายลอบ รามแก้ว นาย เถวียน ขนานแก้ว นาย ประถม ชันสมาน
7. ฝ่ายวัตถุดิบ นาย จำลอง อ่อนหยู 8.ฝ่ายบัญชี/การเงิน/สต็อกสินค้า

โดยมีการคำนวณขาดทุนการผลิตขาดทุนไพร ดังนี้

1. ลูกกระวาน 200 กรัม	ราคา 120 บาท
2. ดอกการพลู 100 กรัม	ราคา 60 บาท
3. พริกไทยร้อน 200 กรัม	ราคา 160 บาท
4. ผิวมะกรูดแห้ง 100 กรัม	ราคา 15 บาท
5. ตะไคร้หอมแห้ง 150 กรัม	ราคา 22.50 บาท
6. การบูร 200 กรัม	ราคา 56 บาท
7. เมนทอล 150 กรัม	ราคา 270 บาท
8. พิมเสน 150 กรัม	ราคา 120 บาท
9. ขวดบรรจุภัณฑ์ ใบละ 2 บาท *550 ใบ	ราคา 1,100 บาท
10. โลโก้/สลาก ชินละ 1 บาท *550 ชิน	ราคา 550 บาท

ค่าแรงงานชั่วโมงละ 25 บาท/1คน จำนวน 2 ชั่วโมง *25 *11 คน 550 บาท รวมต้นทุนทำยา

คม จำนวน 1 ชุด เป็นเงินจำนวน 3,023.5 บาท

ซึ่งการผลิตขาด 1 ชุด จะได้ 550 ขวด ขวดละ 10 บาท ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่ผลิตด้วยฝีมือของตนเอง พร้อมอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพควบคู่ไปด้วย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยเข้าใจถึงการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ และรู้แนวทางการตลาด
2. เกิดองค์ความรู้และเข้าใจกระบวนการทำงานเป็นทีม
3. ทีมวิจัยมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงานของแต่ละฝ่าย
4. ทีมวิจัยเตรียมความพร้อมการอบสมุนไพรในการประชุมประจำเดือนวันอาทิตย์ ที่ 15

ตุลาคม 2560

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 14 คน ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกำหนดกำหนดสูตร/ต้นทุนของยาสูตรแห้งให้ได้มาตรฐาน และหาทิศทางทางการตลาด ร่วมกันของทีมวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทีมวิจัยร่วมกันกำหนด และวางแผนวิทีนำเสนอผลงานวิจัยร่วมกันในที่

ประชุม ซึ่งได้กำหนดจัดกิจกรรมในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 ณ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง หลังเสร็จสิ้นการประชุม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลการประชุม และเคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมวิจัยร่วมกัน

ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

-ไม่มี

ภาพที่ 20. กิจกรรมประชุมคณะกรรมการเดือนตุลาคม พ.ศ.2560

พฤหัสบดีที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2560 เวลา 14.00 น. - 16.00 น.

(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 21 ประชุมคณะกรรมการเดือนตุลาคม พ.ศ.2560 ครั้งที่ 2

วัน/เดือน/ปี อาทิตย์ที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2560 เวลา 09.00-14.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา	จำนวน 8 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย	จำนวน 2 คน
3. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	จำนวน 18 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุและให้บริการ การอบรมรุ่นพี่แก่สมาชิก

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ทีมวิจัย สมาชิก และพี่เลี้ยงนักวิจัย เข้าร่วมประชุม ตามวัน เวลา สถานที่ ที่กำหนด
2. ออกกำลังกาย ลงทะเบียน จ่ายค่าฌาปนกิจ ค่าบำรุง
3. หัวหน้าโครงการเปิดประชุม และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพเกษตร
4. พี่เลี้ยงนักวิจัยร่วมกับทีมวิจัย และสมาชิกผู้สูงอายุ กำหนดรูปแบบปิดโครงการ

5. เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายร่วมกัน
6. สรุปผลการประชุม
7. กำหนด วัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดกิจกรรมครั้งถัดไป

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ทีมวิจัยและสมาชิกร่วมกันทำกิจกรรม ชมรมผู้สูงอายุที่ทำมาเป็นประจำเหมือนกับทุกๆ เดือนตามปกติ หลังจากนั้นหัวหน้าโครงการเปิดการประชุมและเล่าถึงการทำงานของทีมวิจัยและคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุให้สมาชิกได้รับทราบ ช่วงวิชาการ โดยนายสุจินต์ คงจันทร์ โดยเปิดประเด็นถาม-ตอบ มีรางวัล

คำถาม โลก คืออะไร (มีองค์ประกอบ 3 อย่าง)

1. สัตว์โลก หมายความว่า สิ่งที่มีวิญญาณครอง
2. สังขารโลก หมายความว่า สิ่งที่ไม่มีความวิญญาณครอง เช่น โต๊ะ เก้าอี้
3. โอกาสโลก หมายความว่า พื้นดิน น้ำ ไฟ

สรุปคือ การมองโลกในแง่ดี จะทำให้สบายใจ ถ้ามองในแง่ที่ไม่ดีจะเกิดมลภาวะทางจิตใจ และช่วงแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาทางการเกษตร นายธนาชาติ รัตนศิริโชค เล่าว่า การทำสวนปาล์มน้ำมันจะต้องหาพันธุ์ที่ดี เพื่อที่จะได้ผลผลิตที่สามารถขายในราคาสูง วิธีการปลูก ระยะ 9*9 เมตร หรือจะปลูก ระยะ 10*10 เมตร เพื่อจะได้ปลูกพืชเสริมลงไปด้วย มีข้อแนะนำว่าไม่ควรให้ยาฆ่าหญ้าเยอะ จะทำให้สภาพดินเสื่อม พี่เลี้ยงนักวิจัย นักวิจัยและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมแลกเปลี่ยน เพื่อกำหนด วัน เวลา สถานที่ และรูปแบบเวทีนำเสนอข้อมูล จากนั้นเข้าสู่กระบวนการอบสมุนไพร สูตรรอบเพื่อสุขภาพและความงามมีสมุนไพร 12 ชนิด / 1 ชุด

1. ใบพลับพลึง นำมาหั่น	2 ใบ	ราคา 0.50	สตางค์
2. หัวไพลเหลือง นำมาทุบ	3 หัว	ราคา 10	บาท
3. ขมิ้นชัน นำมาทุบ	3 หัว	ราคา 5	บาท
4. ขมิ้นอ้อย นำมาทุบ	3 หัว	ราคา 5	บาท
5. ลูกมะกรูด ผ่าซีก	5 ลูก	ราคา 7.50	บาท
6. ใบมะขาม	1 กำมือ	ราคา 10	บาท
7. ใบส้มป่อย	1 กำมือ	ราคา 10	บาท
8. ว่านน้ำ นำมาหั่น	2 ต้น	ราคา 2	บาท
9. ต้นไคร้ นำมาทุบแล้วหั่น	4 ต้น	ราคา 4	บาท

10. กระชาย นำมาทูป	3 เหง้า ราคา 10	บาท
11. ว่านนางคำ	1 ชีด ราคา 25	บาท
12. การบูร	15 กรัม ราคา 4.2	บาท

วิธีการ นำสมุนไพรทั้งหมดมาต้มให้เดือดจากนั้นนำหม้อสมุนไพรพร้อมเตาไฟที่มีไฟอ่อนๆเข้าไปในกระโจมที่จัดเตรียมไว้พร้อม สามารถอบได้เลย เข้าอบสมุนไพรในกระโจมครั้งละ 4 คน ประมาณ 15 นาที

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยมีความเข้าใจในรายละเอียดของแผนงานที่กำหนด
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย ทีมวิจัย และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุได้ร่วมกันออกแบบเวที
3. สรุปผลการประชุมกำหนดแผนกิจกรรมเวทีนำเสนอข้อมูล วันพุธ ที่ 15 พฤศจิกายน 2560 สถานที่ สวนป่าลัมสวัสดิ์การผู้สูงอายุ
4. เคลียร์เอกสารค่าใช้จ่ายร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 28 คน ทีมวิจัยและสมาชิกร่วมกันทำกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุที่ทำมาเป็นประจำเหมือนกับทุกๆเดือนตามปกติ หลังจากนั้นหัวหน้าโครงการเปิดการประชุมและเล่าถึงการทำงานของทีมงานและคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุให้สมาชิกได้รับทราบ ช่วงวิชาการ โดยนายสุจินต์ คงจันทร์ โดยเปิดประเด็นถาม-ตอบ มีรางวัล และช่วงแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาทางการเกษตร นายธนาชาติ รัตนศิริโชค เล่าว่า การทำสวนป่าลัมน้ำมัน จะต้องหาพันธุ์ที่ดี เพื่อที่จะได้ผลผลิตที่สามารถขายในราคาสูง วิธีการปลูก ระยะ 9*9 เมตร หรือจะปลูกระยะ 10*10 เมตร เพื่อจะได้ปลูกพืชเสริมลงไปด้วย มีข้อแนะนำว่าไม่ควรให้ยาฆ่าหญ้าเยอะ จะทำให้สภาพดินเสื่อม พี่เลี้ยงนักวิจัย นักวิจัยและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมแลกเปลี่ยน เพื่อกำหนด วัน เวลา สถานที่ และรูปแบบเวทีนำเสนอข้อมูล จากนั้นเข้าสู่กระบวนการอบสมุนไพร สูตรอบเพื่อสุขภาพและความงามมีสมุนไพร 12 ชนิด / 1 ชุด หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมร่วมกัน

ปัญหา/อุปสรรค

-ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

-ไม่มี

ภาพที่ 21. กิจกรรมประชุมคณะทำงานโครงการเดือนตุลาคม พ.ศ.2560 ครั้งที่ 2

อาทิตย์ที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

กิจกรรมที่ 22. นำเสนอผลงานวิจัยต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

วัน/เดือน/ปี พุธที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 เวลา 09.00 - 14.00 น.

สถานที่ ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา จำนวน 25 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน
3. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 80 คน
4. เครือข่ายนักวิจัย จาก กม.30 บางนอน หาดส้มแป้น และราชกรูด จำนวน 20 คน
5. ภาคีเครือข่าย อสม./รพ.สต./กศน./อบต.นาคา จำนวน 10 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอ และส่งต่อผลงานวิจัยต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยกำหนดวันเวลา สถานที่ในการจัดกิจกรรม
2. ทีมวิจัยจัดเตรียมความพร้อม เอกสาร ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่
3. ทีมวิจัยแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานในกิจกรรมร่วมกัน
4. นำเสนอผลงานวิจัย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเวที
5. สรุปผลข้อมูลในกิจกรรม และเคลียร์เอกสาร ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมร่วมกันภายในทีมวิจัย

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ทีมวิจัยนำเสนอผลงานวิจัย ต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ผ่านการประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา โดยในกิจกรรม มีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมร่วมนที่หลากหลาย ทั้งจากทีมวิจัย , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ , เครือข่ายนักวิจัย จาก กม.30 บางนอน หาดส้มแป้น และราชกรูด , และภาคีเครือข่าย อสม./รพ.สต./กศน./อบต.นาคา รวมจำนวนทั้งสิ้น 137 คน ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มใหญ่ ด้วยการนำเสนอผลงานวิจัยด้วยการชี้แจง ทำความเข้าใจ ผ่านเอกสาร และการนำเสนอโดยนักวิจัย และหลังจากการนำเสนอเสร็จสิ้น ทีมวิจัยได้มีการทดลองปฏิบัติการให้กับผู้เข้าร่วมเวที ได้มีการทดลองปฏิบัติการและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลิตภัณฑ์วิจัยร่วมกัน โดยจัดฐานปฏิบัติการ จำนวน 2 ฐาน คือ การทำยาสมุนไพรแบบแห้ง และการอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ซึ่งในกระบวนการเวที สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจให้กับผู้เข้าร่วมเวทีเป็นอย่างมาก จนทำให้ผู้เข้าร่วมเวที ร่วมทดลองปฏิบัติการ และยังมีการซื้อผลิตภัณฑ์ของชมรมติดไม้ติดมือกลับไปด้วย

ซึ่งจากการนำเสนอผลงานวิจัย ยังได้เกิดการเชื่อมประสานแผนงานระหว่างกันทางภาครัฐ และภาคีเครือข่ายนักวิจัย ที่จะหนุนเสริมซึ่งกันและกัน โดยทาง รพ.สต.ควนไทรงาม จะหนุนเสริม จัดทำแผนของหน่วยงานในการสนับสนุนงบประมาณ และความรู้เพิ่มเติมให้กับชมรมในปีงบประมาณถัดไป ในปี 2561 ส่วนภาคีเครือข่ายนักวิจัย ก็จะช่วยหนุนเสริมการประชาสัมพันธ์ และอุดหนุนผลิตภัณฑ์ของชมรมไปเพื่อใช้และจำหน่ายให้ เพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับชมรม

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม

1. ทีมวิจัยนำเสนอผลงานวิจัยต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้รับการยอมรับ และความสนใจต่อผลงานวิจัย
2. เกิดการส่งต่อผลงานวิจัยด้านผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร และการอบสมุนไพร สู่ว.สต.ควนไทรงาม ที่จะนำเข้าสู่แผนของ รพ.สต. ในการหนุนเสริมในอนาคต
3. เกิดการประชาสัมพันธ์ และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกัน ของเครือข่ายนักวิจัย ที่จะนำผลิตภัณฑ์ของชมรมไปนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ ให้ในอนาคต
4. ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา มีรายได้เข้าชมรมเพิ่มเติม จากการขายผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร และการอบสมุนไพรของชมรมต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม
5. เกิดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพิ่มเติม ที่สามารถสร้างรายได้เข้าชมรมนอกเหนือจากรายได้จากสวนปาล์มสวัสดิการของชมรม โดยการเพิ่มผลิตภัณฑ์ของชมรม พร้อมทั้งจัดระบบการบริหารจัดการที่ดี มีคุณภาพ และสร้างการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้มาซึ่งข้อมูล

ประชุมกลุ่มใหญ่ ระหว่าง ทีมวิจัยชมรมเพชรนาคา , พี่เลี้ยงนักวิจัย , สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ , เครือข่ายนักวิจัย จาก กม.30 บางนอน หาดส้มแป้น ราชกรุค และภาคีเครือข่าย อสม./รพ.สต./กศน./อบต.นาคา ผ่านกระบวนการนำเสนอข้อมูลผลงานวิจัยโดยทีมวิจัย ด้วยสื่อ เอกสารประกอบ และสินค้า ผลิตภัณฑ์ของชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ด้วยการนำเสนอเป็นฐาน พร้อมทั้งมีการทดลองปฏิบัติการของผู้เข้าร่วม หลังเสร็จสิ้นการทำลองปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน และผลงานวิจัยของทีมวิจัยชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา ผ่านวิทยากรกระบวนการในเวที และภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลข้อมูลในกิจกรรม และเก็ลยร้เอกสารค่าใช้จ่ายร่วมกันภายในทีมวิจัย

ปัญหา/อุปสรรค

-อากาศร้อน อบอ้าว และคับแคบเกินไป

ข้อเสนอแนะ

-การจัดกิจกรรมที่มีคนจำนวนเยอะๆ ควรย้ายสถานที่ไปจัดยังสวนป่าลัมสวัสดิการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคาแทน เพราะจะสามารถจุคนได้มากกว่า

ภาพที่ 22. กิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยต่อชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

พุธที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 เวลา 09.00 น. - 14.00 น.

(ที่ทำการชมรมผู้สูงอายุ ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

เอกสารแนบ

รายชื่อกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา
(สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา หมู่ที่ 3 บ้านบางกล้วยนอก ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
1	นายอ่อง นวลแก้ว	ชาย	72	39/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0810773871
2	นายสำหน้ำ ณ สมุทร	ชาย	66	72/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0620585461
3	นายหมุด ณ สมุทร	ชาย	65	72/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
4	นางอัมกร คัดทะภา	หญิง	47	48/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0857927284
5	นางสาคร ฟองเจริญ	หญิง	57	79/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0957580117
6	นางสมบุรณ์ เพชรสวัสดิ์	หญิง	48	47 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0819563352
7	นางจินดา พิศแสงาม	หญิง	58	47/2 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0980638459
8	นายจารึก คัดทะภา	ชาย	54	79/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
9	นางอำไพ ศรีทองพันธ์	หญิง	61	31/2 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0870337271
10	นายเหื่อง ศรีทองจันทร์	ชาย	64	31/2 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0870337271
11	นายวิเชียร แก้วมีศรี	ชาย	68	46 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0805230674
12	นายฟาลีหะ ผดุงชาติ	ชาย	43	11 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0617822914
13	นายคลก้อเต็ม ผดุงชาติ	ชาย	63	26/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0620911977

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
14	นางสาวศศิภา หนูแก้ว	หญิง	61	41/3 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0878850116
15	นายนิรันทร ชูประจง	ชาย	69	59 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
16	นางกิมเอียน เหมทานนท์	หญิง	73	32 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
17	นาง หาดิยา ชายเขาทอง	หญิง	51	2/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
18	นางศรีเวียง ฟองมณี	หญิง	49	42/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0613158668
19	นางเกสร ขัติยะ	หญิง	55	42/2 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0849123149
20	นายประจวบ ลือชาการ	ชาย	63	185 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0884461578
21	นางคลาด คัดตะภา	หญิง	84	4 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง 7	-
22	นายเถียน ขนบแก้ว	ชาย	63	32//2 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0857958020
23	นางสาวอรุณี พริ้มเพรา	หญิง	62	32/2 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
24	นายลอบ รามแก้ว	ชาย	78	32/1 หมู่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-

รายชื่อกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชุมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

(สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา หมู่ที่ 4 บ้านควรวังไทรงาม ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
1	นางจวน สุขมา	หญิง	82	25/1 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
2	นายจำลอง อ่อนหยู	ชาย	-	32/1 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
3	นางวันดี รัตนพงศ์	หญิง		6 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
4	นางหนูปลอม เมณีนศรี	หญิง	79	22 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
5	นายภิรมย์ สุขมา	ชาย	75	25 /1 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
6	นายต้อง ไชยทอง	ชาย	86	13 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
7	นางไล จันทะเชิด	หญิง	73	21 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
8	นายช่วง จันทะเชิด	ชาย	72	21 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
9	นายไสว เมณีนศรี	ชาย		22 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
10	นางอ๊ด ไชยทอง	หญิง	84	13 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
11	นางแสง ศุนโลก	หญิง	86	25 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
12	นางผุด ทองพร้อม	หญิง	86	61 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
13	นายธนพัฒน์ หนูแก้ว	ชาย	62	40/4 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
14	นายสมโภส รัตนพงศ์	ชาย	69	6 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
15	นายโกศล แก้วมีศรี	ชาย	63	164หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
16	นายเชิด แก้วมีศรี	ชาย	74	164หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
17	นางชะอ้อน คุ่มเพชร	หญิง	65	32หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
18	นางเพิ่ม ฝอยทอง	หญิง	82	3หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
19	นางบุบผา ไชครักษ์	หญิง	69	7หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
20	นายเริงศักดิ์ แซ่หยก	ชาย	68	17หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
21	นายคดูล จุลจงกล	ชาย	77	15หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0958238325
22	นางอำไพ แซ่เหง่า	หญิง	69	66หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
23	นางปราณี กวมทรัพย์	หญิง	66	21/1 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
24	นางสุจิต แยมอัม	หญิง	75	37/1 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
25	นางสมปอง สักดีแก้ว	หญิง	69	59/1หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
26	นายเจริญ ศรีใสเพชร	ชาย	79	4หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
27	นายขอม จิตรรัตน์	ชาย	82	42หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
28	นางแคล้ว ทองคำแก้ว	หญิง	83	56/3 หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
29	นายจารึก กวมทรัพย์	ชาย	64	21/1หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
30	นางอำพัน แก้วมีศรี	หญิง	88	52หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
31	นางปรีดา นวลแก้ว	หญิง	54	64หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
32	นางจวง จันสมาน	หญิง	88	49หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
33	นางกลิ่น แก้วประกำ	หญิง	78	50หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
34	นายประคม จันสมาน	หญิง	65	42//หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
35	นางเฟื่อน จันสมาน	หญิง	67	หมู่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0872803268

รายชื่อกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

(สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา หมู่ที่ 5 บ้านนาคา ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
1	นางจารี ธาตุทอง	หญิง	51	9/2 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0996426431
2	นายสมมุง ไชยทิพย์	ชาย	73	1 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0897827214
3	นางละมัย คงจันทร์	หญิง	67	20/ 1หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0810855732
4	นายสุจินต์ คงจันทร์	ชาย	77	20/1 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0828119536
5	นางบุญผ่าน หน่วยนอก	หญิง	59	9 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0817422440
6	นางถาวร ขาวอ่อน	หญิง	64	28 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0857966252
7	นายสนิท ขาวอ่อน	ชาย	69	28 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0857966252

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
8	นางปราณี คงจันทร์	หญิง	73	32 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
9	นายคง ศรีหะรัญ	ชาย	81	58 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
10	นายเสนอ ร่มแก้ว	ชาย	70	59 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0862780314
11	นางหนูบาล ชันธุแสง	หญิง	60	46 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0956369902
12	นายพนธ์ ฐรกิจ	ชาย	75	49/5 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
13	นายสถิต สำเนียงหวาน	ชาย	73	2 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
14	นางสมจิตร สำเนียงหวาน	หญิง	71	2 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
15	นางสมบุรณ์ บุญถนอม	หญิง	71	50/3 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0878952800
16	นางนวล จงจิตต์	หญิง	77	5 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
17	นายเจียร บุญถนอม	ชาย	77	50 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
18	นางล้น พิกุลรัก	หญิง	78	50/2 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
19	นางผัด ผืนจัตุรัส	หญิง	77	62 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-

รายชื่อกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

(สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา หมู่ที่ 7 บ้านไร่โน ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
1	นายสมเดช ขุนฤทธิ์	ชาย		78 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
2	นางหนูวาด สังข์มัน	หญิง	72	15 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
3	นายธมย์ สังข์มัน	ชาย	76	15 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
4	นายเกลือม โททอง	ชาย	71	7 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
5	นางระเบียบ ภู่ประไพ	หญิง	71	5 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
6	นายจิระ ภู่ประไพ	หญิง	71	5 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
7	นางประทุม พ่วงพินิจ	หญิง	70	30 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
8	นางประคอง ทองเหม	หญิง	58	58 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
9	นางตะเลี้ย ชายเขาทอง	หญิง	71	61/1 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
10	นายธนาชาติ รัตนศิริโรจน์	ชาย	60	12 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
11	นายสมเดช ขุนฤทธิ์	ชาย	48	78 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
12	นางวิภา สุขราช	หญิง	73	11 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
13	นายอัมรินทร์ ประสมพล	ชาย	45	57/2 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
14	นางปรีดา ขุนฤทธิ์	หญิง	51	78 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
15	นายชัย พรมลา	ชาย	63	72 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
16	นายนะ วิวาท์สุข	ชาย	83	73 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
17	นายบุญเลี้ยง ทอดอาจ	ชาย	70	74 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
18	นายบัว ชัยเขาทอง	ชาย	78	14/1 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
19	นายทองแดง ภูหนองโอง	ชาย	73	43 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
20	นางแม่เวียง เมืองปาก	หญิง	70	46 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
21	นางลับ ขุนฤทธิ์	หญิง	70	42 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
22	นายสุวิทย์ อรหวน	ชาย	73	80 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
23	นางเอื้อน เสือแสง	หญิง	77	14 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
24	นายสุธรรม ชูประดิษฐ์	ชาย	62	15 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
25	นางจิตร ชูประดิษฐ์	หญิง	62	15 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
26	นางเปี่ยม ศรีวิรักษ์	หญิง	66	1/2 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
27	นางบุญศรี สายไชสง	หญิง	73	29 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
28	นายหนา สายไชสง	หญิง	78	29 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
30	นางทอง บัวเข้ม	หญิง	80	27 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
31	นายใช้ ทองใบเล็ก	ชาย	69	31 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
32	นายสันติชัย ศรีวิรักษ์	ชาย	66	1/2 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
33	นายจำเริญ บุญรอด	ชาย	73	1 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
34	นางอำนวย เพ่งหลิน	ชาย	73	18 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
35	นางปราณี เพ่งหลิน	หญิง	74	18 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
36	นางประเยาว์ เชาวลิต	หญิง	62	62 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
37	นางน้อย ขนบแก้ว	ชาย	59	61 หมู่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0810783559

รายชื่อกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ถอดบทเรียนอาชีพและความต้องการด้านอาชีพของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา
(สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งถั่ว ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เพศ	อายุ	ที่อยู่	เบอร์โทร
1	นางสัมเป้น สัมทอง	หญิง	71	111 หมู่ 8 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	0937707361
2	นางเมี้ยน สุขใส	หญิง	80	89/1 หมู่ 8 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
3	นางชูศรี เกมกิจ	หญิง	-	หมู่ 8 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
4	นางอารีย์ องอาจ	ชาย	-	หมู่ 8 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-
5	นายชิน ช่วยเดช	ชาย	-	หมู่ 8 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง	-

ประวัตินักวิจัย

1. นายลอบ

รามแก้ว

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00086 - 731
วัน/เดือน/ปีเกิด	1 ม.ค. 2481
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	หัวหน้าโครงการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	32/1 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	093 - 7765302
วุฒิการศึกษา	ป.4
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	ปธ.ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา / ปธ.คลังปัญญาผู้สูงอายุ จ.ระนอง ปธ.วัฒนธรรมตำบลนาคา ปธ.ไทยอาสาป้องกันชาติ ฯลฯ

2. นายสุจินต์

คงจันทร์

เลขที่บัตรประชาชน	38501 – 00296 - 988
วัน/เดือน/ปีเกิด	18 ส.ค. 2482
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	รองหัวหน้าโครงการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	20/1 หมู่ที่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	082 - 8119536
วุฒิการศึกษา	ม.3
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	ปธ.ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบลนาคา รอง.ปธ.ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา / กรรมการหมู่ที่ 5

3. นายดลก่อเสริม

ผดุงชาติ

เลขที่บัตรประชาชน	3-8601-00568-41-3
วัน/เดือน/ปีเกิด	-----2496
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	รองหัวหน้าโครงการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	26/1 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง 85120
เบอร์โทรศัพท์	062-0806817
วุฒิการศึกษา	ประถมศึกษา
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา

4. นางลำไย

บัวลำเลิศ

เลขที่บัตรประชาชน	37301 – 00777 - 773
วัน/เดือน/ปีเกิด	31 ตุลาคม 2484
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	รองหัวหน้าโครงการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	116/2 หมู่ที่ 2 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	086 - 0540203
วุฒิการศึกษา	ป.4
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	รอง.ปธ.ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

5. นายเอวียน

ขนานแก้ว

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00086 - 714
วัน/เดือน/ปีเกิด	7 มกราคม
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	32/2 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	088 - 7958023
วุฒิการศึกษา	ม.6
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

6. นายเชิง

แก้วมีศรี

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00085 - 706
วัน/เดือน/ปีเกิด	2485
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	26 หมู่ที่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	
วุฒิการศึกษา	
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

7. นายประจวบ**สื่อชาการ**

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00026 - 991
วัน/เดือน/ปีเกิด	5 พ.ค. 2490
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	185 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	088 - 4461578
วุฒิการศึกษา	ป.4
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

8. นางคลาด**คัตตะภา**

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00087 - 818
วัน/เดือน/ปีเกิด	2476
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	47 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	
วุฒิการศึกษา	
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

9. นางสาวแป้น**คุ้มทอง**

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00161 - 945
วัน/เดือน/ปีเกิด	2488
สถานภาพ	หม้าย
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะทำงาน
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	111 หมู่ที่ 8 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	096 - 4307107
วุฒิการศึกษา	ป.6
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

10. นายจำลอง**อ่อนหญ**

เลขที่บัตรประชาชน	38399 – 00110 - 894
วัน/เดือน/ปีเกิด	2483
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	32/1 หมู่ที่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	
วุฒิการศึกษา	ป.4
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	

11. นางสาวจิตรา**ลือชาการ**

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00027 - 165
วัน/เดือน/ปีเกิด	5 เม.ย. 2526
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	42/4 หมู่ที่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	
วุฒิการศึกษา	ป.ตรี
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	

12. นางเกษร**ขัตติยะ**

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00087 - 257
วัน/เดือน/ปีเกิด	4 ก.ย. 2504
สถานภาพ	หม้าย
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	42/2 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	
วุฒิการศึกษา	ปวช
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	อาสาสมัครสาธารณสุข

13. นายพนธ์**สุระกิจ**

เลขที่บัตรประชาชน 38415 – 00257 - 868
วัน/เดือน/ปีเกิด
สถานภาพ สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน 49/5 หมู่ที่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์
วุฒิการศึกษา ป.4
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

14. นายประถม**ชั้นสมาน**

เลขที่บัตรประชาชน 38512 – 00276 - 962
วัน/เดือน/ปีเกิด 2493
สถานภาพ สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน 42/2 หมู่ที่ 4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์
วุฒิการศึกษา ป.4
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา

15. นายสันติชัย**ศรีวิรักษ์**

เลขที่บัตรประชาชน 85050 – 20714 - 520
วัน/เดือน/ปีเกิด
สถานภาพ สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน 1/2 หมู่ที่ 7 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์ 087-8822908
วุฒิการศึกษา ป.4
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน หมอพื้นบ้าน

16. นายวิเชียร**แก้วมีศรี**

เลขที่บัตรประชาชน 38503 – 00087 - 681
วัน/เดือน/ปีเกิด 1 ก.ย. 2491
สถานภาพ สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน 146 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน

17. นายเอี้ยง**ศรีทองพันธ์**

เลขที่บัตรประชาชน 38503 – 00087 - 681
วัน/เดือน/ปีเกิด 1 ก.ย. 2491
สถานภาพ สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน 146 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน

18. นายจิระ**ภู่อะไพ**

เลขที่บัตรประชาชน 38503 – 00087 - 681
วัน/เดือน/ปีเกิด 1 ก.ย. 2491
สถานภาพ สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน 146 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์
Email
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน

19. นางอุไร**รัตนพงษ์**

เลขที่บัตรประชาชน	38503 – 00087 - 681
วัน/เดือน/ปีเกิด	1 ก.ย. 2491
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	146 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	
วุฒิการศึกษา	
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	

20. นางหาดิย์**ชายเขาทอง**

เลขที่บัตรประชาชน	58503 – 00001 - 839
วัน/เดือน/ปีเกิด	10 พ.ย. 2508
สถานภาพ	สมรส
ตำแหน่งในโครงการวิจัย	คณะกรรมการ
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	2/1 หมู่ที่ 3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
เบอร์โทรศัพท์	080-5325399
วุฒิการศึกษา	ป.6
ตำแหน่งบทบาทในชุมชน	

11. ที่ปรึกษาโครงการ

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ (รพ.สต.ควนไทรงาม)
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา
3. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 บ้านควนไทรงาม
4. กศน.ตำบลนาคา